

Programmabegroting 2016

Gemeente Bedum

Inhoudsopgave

Begroting 2016 in 1 oogopslag.....	5
Algemeen.....	15
– Samenstelling Bestuur	17
– Kerngegevens	18
– Fysieke structuur	18
Beleidsbegroting.....	19
– Programmaplan	21
• 0 Algemeen bestuur	23
• 1 Openbare orde en veiligheid	27
• 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	29
• 3 Economische zaken	33
• 4 Onderwijs	37
• 5 Cultuur en recreatie	39
• 6 Sociale voorz. en maatschappelijke dienstverl.	43
• 7 Volksgezondheid en milieu	51
• 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	55
• 9 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	59
– Algemene dekkingsmiddelen	63
• Onvoorzien	65
• Investerings	65
– Paragrafen	67
• Lokale heffingen	69
• Weerstandsvermogen en risicobeheersing	75
• Onderhoud kapitaalgoederen	85
• Financiering	89
• Bedrijfsvoering	91
• Verbonden partijen	97
• Grondbeleid	105
• Gemeentelijke subsidies	113
• Controle en Onderzoek	115
• Interbestuurlijk toezicht (IBT)	117
Financiële begroting.....	123
– Inleiding	125
– Overzicht baten en lasten	126
– Toelichting op het overzicht van baten en lasten	127
– Uiteenzetting van de financiële positie	128
Meerjarenraming 2017 - 2019.....	129
Investeringslijsten 2016 - 2019.....	139
Overzicht van reserves en voorzieningen.....	145
Vaststellingsbesluit.....	151
Bijlage I Berekening EMU-saldo.....	155
Bijlage II Specificatie algemene uitkering.....	159

Begroting 2016 in 1 oogopslag

Inleiding

Om het lezen van de begroting enigszins te vergemakkelijken hebben we sinds enige jaren de gewoonte om een beknopt overzicht van de begroting weer te geven. Hiermee kunt u snel de hoofdpunten van de begroting doorgronden. In deze begroting zetten we deze lijn voort.

Begroting 2016 en meerjarenbegroting

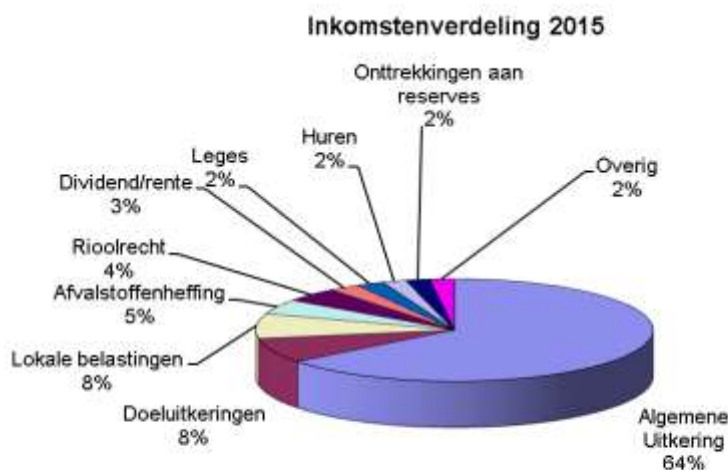
Zoals op basis van de voorjaarsnota 2015 mocht worden verwacht, zijn wij erin geslaagd u een structureel sluitende begroting en meerjarenperspectief aan te bieden. De basis hiervoor is reeds gelegd bij de begroting 2015. Door de aldaar vastgestelde maatregelen zijn we nu in staat u een sluitende begroting aan te bieden. Het risico op tekorten in meerjarenperspectief blijft echter bestaan. Wij hebben ons bij de opstelling van deze begroting gehouden aan de geschetste kaders, zoals beschreven in de voorjaarsnota 2015. Dat betekent dat geïnventariseerde wensen en ontwikkelingen daaruit, financieel zijn verwerkt in deze begroting. De onzekerheden zijn echter nog altijd groot. Wij noemen de Algemene Uitkering, de doeluitkeringen, de mogelijke effecten van de decentralisaties, het aardbevingsdossier en een eventuele herindeling.

Het komend begrotingsjaar 2016 sluit met een structureel overschot van ongeveer € 44.000. De meerjarenraming sluit in 2019 met een structureel overschot van ruim € 133.000. Daarbij moet opgemerkt worden dat de tussenliggende jaren 2017 en 2018 slechts een gering overschot laten zien. Gezien deze geringe ruimte en de hiervoor reeds aangehaalde onzekerheden en de ontwikkelingen op andere terreinen is het verstandig terughoudend om te gaan met aanvullende claims.

Inkomsten

Geen uitgaven zonder inkomsten. Voor de uitvoering van de gemeentelijke taken is elk jaar veel geld nodig. In de programmabegroting 2016 en beknopt in deze Begroting in 1 oogopslag (BIO) staat hoeveel geld de gemeente nodig heeft en waaraan dit geld wordt besteed. Voordat we daar verder op ingaan, laten we u in de onderstaande grafieken zien, waaruit de inkomsten van de gemeente Bedum in 2015 en in 2016 bestaan en wat de onderlinge verhouding tussen de inkomstenbronnen is. De gemeente krijgt algemene inkomsten, waarvan de bestemming door de gemeente zelf bepaald kan worden en inkomsten waarvan de besteding is gebonden. Te denken valt hierbij aan rioolrechten, reinigingsrechten, afvalstoffenheffing of specifieke rijksuitkeringen, die alleen mogen worden ingezet voor een bepaald doel.

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt, vormen de algemene uitkering, de doeluitkeringen en de lokale belastingen de belangrijkste baten, gevolgd door de heffingen die rechtstreeks zijn gerelateerd aan de geraamde kosten. Hierna gaan we nader in op deze verschillende inkomstenbronnen.

Algemene uitkering

De bijdrage van het rijk vormt dé belangrijkste inkomstenbron van de gemeente. Kort samengevat bestaat deze uit vergoedingen van specifieke uitkeringen en uit de algemene uitkering. Hier gaan wij in op de laatste.

Twee keer per jaar wordt de hoogte van deze algemene uitkering bijgesteld: in mei en in september. De gemeenten worden hierover met een circulaire door het rijk geïnformeerd. De september circulaire 2015 is verwerkt in deze begroting. Dit betekent dat deze begroting is opgesteld aan de hand van het meest actuele inzicht. Het afgelopen jaar zagen we nog een forse verhoging van het aandeel van de Algemene Uitkering. Dit had te maken met de decentralisatie van taken van het rijk naar gemeenten. Nu zien we dat het beeld zich stabiliseert en zijn de verschuivingen marginaal.

Een uitgebreidere analyse van de algemene uitkering kunt u vinden in de paragraaf 'Algemene Dekkingsmiddelen'.

Lokale belastingen

De belangrijkste inkomstenbron – ná de algemene uitkering en de doeluitkeringen – vormen de lokale heffingen. Het gaat hier o.a. om de belastingen RZB, OZB en hondenbelasting. In deze begroting is ervan uitgegaan dat de RZB en OZB opbrengst jaarlijks (tot en met 2018) stijgt met 6,5%; dit is hoger dan de macronorm OZB voor 2016, die is vastgesteld op 2,7%. Voor 2019 is een verhoging vergelijkbaar met de huidige macronorm geraamd.

In de programmabegroting 2016 wordt voorgesteld om komend jaar, onder het voorbehoud van de uitkomsten van de herwaardering van de onroerende zaken, de tarieven te hanteren, zoals deze zijn opgenomen in de paragraaf lokale heffingen.

Overige lokale heffingen

Naast de belastingtarieven die dienen als algemeen dekkingsmiddel, zijn er ook heffingen die rechtstreeks gerelateerd zijn aan de gemaakte kosten. Deze inkomsten mogen de kosten dan ook niet overschrijden en zijn dan ook geraamd als onderdeel van de verschillende programma's. Het gaat hier voornamelijk over de afvalstoffenheffing en reinigingsrechten, de rioolrechten en de overige rechten, zoals de begraafrechten, leges en marktgelden.

In onderstaande tabel zijn deze samengevat en afgezet tegen de tarieven van 2015. We beperken ons hierbij tot de gemeentelijke belastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolrechten. Voor de overige tarieven verwijzen wij naar de legesverordening 2016, die gelijk met de begroting in uw raad wordt behandeld.

De tabel laat beperkte stijgingen van. Daarmee houden wij onze lastendruk op een relatief laag peil.

Roerende en onroerende zaakbelasting	2015	2016
OZB eigendom woningen	0,1501%	0,1594%
OZB eigendom niet-woningen	0,2328%	0,2466%
OZB gebruik niet-woningen	0,1755%	0,1882%
RZB eigendom	0,1501%	0,1594%

Hondenbelasting	2015	2016
Voor één hond	70,26	70,96
Voor elke hond meer van dezelfde houder	106,04	107,10
Houders van een kennel	216,13	218,29

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	2015	2016
Huisaansluiting	230,12	237,08
Extra groene container 140 liter	51,36	52,91
Extra grijze container 240 liter	131,41	135,38
Reinigingsrechten container 240 liter *	149,65	154,18
Reinigingsrechten container 1100 liter *	1.423,33	1.466,38
* incl. 21% BTW		

Rioolheffing	2015	2016
Basistarief	212,86	213,92
Bedrijven (> 10 medewerkers)	319,28	320,88
Alleen grond-/hemelwater	63,86	64,18
Verzorgingstehuizen	1.489,98	1.497,43

Dividend en rente

De gemeente Bedum bezit aandelen in o.a. Enexis. Het structurele dividend en de rente die wij als gemeente ontvangen vanuit de onderdelen van Enexis, zijn opgenomen in deze begroting. Daarnaast bestaat deze post voor een groot deel uit bespaarde rente. In de staat van reserves en voorzieningen is de berekening van de bespaarde rente aangegeven: deze wordt grotendeels toegevoegd aan de algemene reserve. Meer informatie over de rente en het dividend vindt u in de paragraaf algemene dekkingsmiddelen.

De programma's

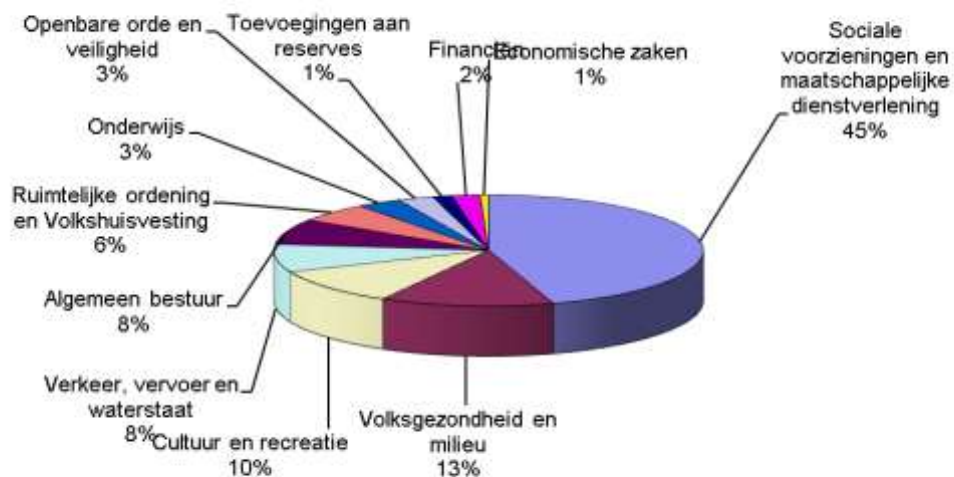
De baten (deels) en lasten worden toegerekend aan de door uw raad vastgestelde programma's. In de onderstaande tabel staan de lasten en baten van de verschillende programma's weergegeven. Hierbij worden de algemene dekkingsmiddelen, de mutaties in de reserves en de post onvoorzien apart gepresenteerd. De belangrijkste punten uit de programma's komen daarna kort aan de orde.

Opvallend is dat het begrotingstotaal van 2015 hoger ligt dan in 2016 in onderstaande tabel. Dit wordt veroorzaakt door de begrotingswijzigingen die in de loop van 2015 zijn verwerkt, zoals bijvoorbeeld de overheveling van budgetten.

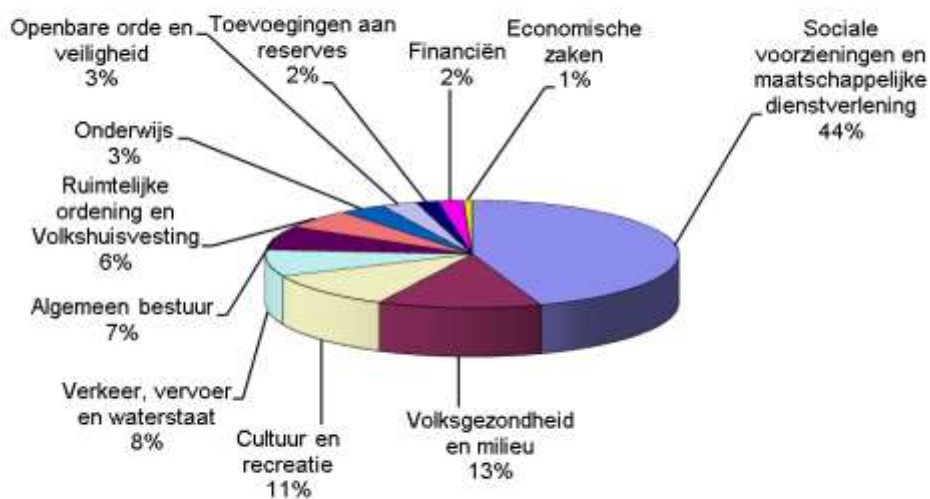
	Rekening 2014		Begroting 2015		Begroting 2016		
Omschrijving programma	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
0 Algemeen bestuur	2.096.101	547.856	1.704.297	171.962	1.684.017	187.914	-1.496.103
1 Openbare orde en veiligheid	777.104	161.262	635.137		607.926		-607.926
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	2.011.981	997.753	2.451.787	22.045	1.817.338	22.029	-1.795.309
3 Economische zaken	136.763	96.836	1.038.322	91.059	141.105	94.128	-46.977
4 Onderwijs	830.695	51.734	869.200	31.195	762.060	31.195	-730.865
5 Cultuur en recreatie	2.486.047	275.047	2.570.172	297.784	2.354.648	280.171	-2.074.477
6 Sociale voorz. en maatschappelijke dienstverl.	6.365.786	3.835.147	10.283.371	1.946.766	10.141.906	1.961.523	-8.180.383
7 Volksgezondheid en milieu	2.961.017	2.488.894	3.056.947	2.274.259	2.927.521	2.445.554	-481.967
8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	1.736.032	910.807	1.597.953	562.846	1.236.022	323.312	-912.710
9 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	408.840	30.257	729.654		479.246	11.455	-467.791
Subtotaal programma's (a)	19.810.366	9.395.593	24.936.839	5.397.916	22.151.788	5.357.281	-16.794.507
	Rekening 2014		Begroting 2015		Begroting 2016		
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Lokale heffingen		1.618.254		1.721.976		1.837.909	1.837.909
Algemene uitkeringen		9.810.337		14.248.235		14.564.838	14.564.838
Dividend en rente		861.625		764.194		497.885	497.885
Saldo financieringsfunctie							
Saldo compensabele BTW en uitkering BTW compensatiefonds							
Overige algemene dekkingsmiddelen							
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen (b)		12.290.216		16.734.405		16.900.632	16.900.632
Onvoorzien (c)			26.585		26.095		-26.095
Resultaat voor bestemming	19.810.366	21.685.809	24.963.424	22.132.321	22.177.883	22.257.913	80.030
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves:	3.242.994	3.062.159	574.059	3.148.324	321.681	285.626	-36.055
Totaal toevoegingen en onttrekkingen	3.242.994	3.062.159	574.059	3.148.324	321.681	285.626	-36.055
Resultaat na bestemming	23.053.360	24.747.968	25.537.483	25.280.645	22.499.564	22.543.539	43.975

Procentueel gezien zijn de uitgaven van de gemeente in 2016 en 2015 als volgt te verdelen:

Uitgavenverdeling 2016

Uitgavenverdeling 2015

Het programma Algemeen bestuur

In 2016 en volgende jaren zal de agenda mede bepaald worden door de discussie over de bestuurlijke inrichting van Groningen. Met het aantreden van een nieuw provinciebestuur is het beleid in algemene zin en specifiek ten aanzien van herindeling gewijzigd. Dit betekent voor de bestuurlijke ontwikkeling van Groningen dat herindeling niet langer van bovenaf wordt opgelegd maar van onderop geïnitieerd dient te worden. Uw raad heeft zich op 31 maart 2015 uitgesproken voor de G7 variant. Medio oktober wordt als voorlopige afhechting van dit proces uw raad gevraagd dat besluit te herbevestigen.

Ons beleid om burgers te stimuleren zich in te zetten voor de samenleving, wordt onverminderd voortgezet. Dit doen we langs verschillende lijnen; door het als beleidsdoel te stellen en door het initiëren van projecten. De projecten “Wijkaanpak en Noaberschap” spreken daartoe het meest tot de verbeelding. De veranderende maatschappelijke context maakt ook dat participatie burgers, waar nodig, moet ondersteunen in hun zelfredzaamheid. En daar waar de grenzen van die zelfredzaamheid zijn bereikt, wordt samen met burgers gezocht naar hulp en ondersteuning op maat.

Het programma Openbare orde en veiligheid

In 2014 is het team Bevolkingszorg van de Veiligheidsregio Groningen van start gegaan. Dit team is verantwoordelijk voor onze gemeentelijke processen in de rampenbestrijding, als ook in dat van de 22 andere Groninger gemeenten. Hiermee is een einde gekomen aan de lokale rampbestrijdingsorganisatie.

De betrokkenheid van de gemeente, zowel bestuurlijk als ambtelijk, bij de gevolgen van de gaswinning, de beoordeling van regelingen via de Dialoogtafel en de ondersteuning naar eigen inwoners die worden getroffen door de gevolgen daarvan, vergt veel inzet. Die inzet heeft ook betrekking op de verdeling van de gelden voor leefbaarheid. De leefbaarheidsvisie is in 2015 gepresenteerd. Aan de uitvoering van de diverse projecten geven wij uitvoering.

Het programma Verkeer vervoer en waterstaat

In het voorjaar van 2015 is begonnen met de planuitwerkingsfase voor de oostelijke ontsluitingsweg. De planuitwerking vraagt meer tijd dan verwacht. Dat heeft met name te maken met de definitieve besluitvorming over de nieuw te realiseren bewaakte spoorwegkruising en, ter compensatie daarvan, het opheffen van drie onbewaakte overgangen versus een tunnel als spoorkruising. De besluitvorming over de planuitwerking wordt nu verwacht in het voorjaar van 2016. Via nieuwsbrieven worden belanghebbenden regelmatig op de hoogte gehouden van de stand van zaken. Ook wordt per deelgebied met de direct betrokkenen het plan besproken.

Vanuit verschillende projecten is het van belang een visie te hebben op de gevolgen voor fietspaden. Dit heeft ons doen besluiten een nota Fietsstrategie te op te stellen. Hierin moeten ook de kansen met betrekking tot de nieuwe ontsluitingsweg en de eventuele omlegging van het Boterdiep (uitbreiding FrieslandCampina Domo) en de verschillende op stapel staande reconstructies tot uitdrukking komen.

Vlak voor het begin van het zomerreces is begonnen met de planvoorbereiding voor de herinrichting van de Waldadriëft en De Vliet. De veiligheid van de fietsers krijgt daarbij speciale aandacht.

Voor het herinrichtingsplan van het stationsgebied, dat onder ander behelst een uitbreiding van de parkeer-gelegenheid, is een bijdrage van € 300.000,-- toegezegd vanuit het Regiofonds van de Regio Groningen-Assen. Het project van totaal € 600.000 heeft derhalve nog een ongedekt deel. Naast de genoemde subsidie van 3 ton zijn we nog op zoek naar dekking voor het gemeentelijk aandeel. Het herinrichtingsplan zal in het najaar van 2015 worden geagendeerd voor de raadscommissie VROM.

Het programma Economische zaken

Voor de beoordeling van aanvragen tot uitbreiding door agrariërs is de provincie bezig met het ontwikkelen van het zogenaamde “Groninger Verdienmodel”. Het Verdienmodel moet de landbouwsector stimuleren om inspanningen te verrichten die de landbouw in Groningen sterker, het landschap mooier en schoner en de betrokkenheid tussen de sector en de omgeving actiever maken. Het Groninger Verdienmodel wordt in de eerste fase uitgewerkt voor de melkveehouderij. Het Verdienmodel is in de zomer van 2014 vastgelegd in een convenant tussen de provincie, LTO noord en Natuur- en Milieufederatie Groningen. De gemeenten hebben nog veel vragen en hebben daarom nog niet ingestemd met dit model. We verwachten dat een en ander terugkomt in het Provinciaal Omgevingsplan; hieraan wordt nu door de provincie gewerkt.

De gemeente participeert in het project "Breedband Noord-Groningen", samen met de gemeenten Delfzijl, Eemsum, Appingedam, Loppersum, De Marne, Winsum, Ten Boer en Slochteren. Doel van het project is het verkrijgen van een snellere internetverbinding op het platteland. De eerste fase van het project (bewustwordingsfase) is inmiddels nagenoeg afgerond. Inmiddels heeft ook de provincie onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor sneller internet. Van de zijde van de Dialogtafel en Economic Board is er mogelijk geld beschikbaar voor dit doel.

In maart 2015 hebben we met de provincie en FrieslandCampina Domo een intentieovereenkomst ondertekend met betrekking tot de uitbreidingsplannen van FrieslandCampina Domo. De plannen worden nu verder uitgewerkt. In 2015 is gewerkt aan de ruimtelijke inpassing. Ook de directe relatie met de ontsluitingsweg is daarbij steeds in ogenschouw gehouden. Uiteindelijk leidt dit tot een planologische procedure, te starten met een zogenaamde Plan-MER (Milieu Effect Rapportage); hierbij worden omwonenden ook betrokken.

Het programma Onderwijs

Wij hebben de lokale demografische ontwikkelingen ten behoeve van de onderwijshuisvesting in onze gemeente in kaart gebracht. Later in het jaar is het aardbevingsdossier tezamen met de schoolbesturen en de NAM opgepakt. De NAM heeft maatregelrapporten op laten stellen in het kader van aardbevingen om schoolgebouwen preventief te versterken. In afwachting hiervan worden in overleg met de schoolbesturen plannen voor versteviging van de schoolgebouwen uitgewerkt.

In het kader van het leerlingenvervoer is in het schooljaar 2015/2016 gestart met opstapplaatsen. De kinderen worden niet meer van het huisadres opgehaald, maar gaan naar een opstapplaats waar vandaan zij opgehaald worden om naar school gebracht te worden. Uit informele contacten leiden wij af dat ouders over het algemeen tevreden zijn over de opstapplaats in het leerlingenvervoer.

Het programma Cultuur en recreatie

Het afgelopen jaar is een begin gemaakt met een verkenning naar een nauwe(re) samenwerking met stichting zwembad "De Beemden". Deze verkenning heeft vooralsnog betrekking op het bundelen van inzet van mens en materieel (exploitatie) in het gehele sportcomplex (zwembad en sporthal). We zullen de uitkomsten van deze verkenning het komend jaar aan u voorleggen. Daarnaast zoeken we naar de mogelijkheden om in de zogenaamde "daluren" een hogere bezetting te bewerkstelligen.

Op het gebied van recreatie en toerisme is de focus van de gemeente gericht op het faciliteren van dit beleidsterrein. Daaraan zal de gemeente waar mogelijk en in samenwerking met het particulier initiatief vorm en inhoud geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de inzet/diensten en producten van de V. V. V. Bedum. Ook zal de nadruk worden gelegd op het gegeven dat dit beleidsterrein niet gebonden is aan gemeentegrenzen en er daarom naar samenwerkingsvormen moet worden gezocht.

Het programma Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening

Vanaf 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor jeugdzorg, AWBZ-begeleiding en dagbesteding en de begeleiding van moeilijk plaatsbare werkzoekenden. De veranderingen zijn gepaard gegaan met forse kortingen op het budget dat door het Rijk hieraan werd besteed. De budgetten staan dan ook flink onder druk en bij de voorjaarsnota 2015 heeft u dan ook ingestemd met de beschikbaarstelling van extra budget. Ons uitgangspunt blijft echter een budgettair neutrale uitvoering.

Implementatie van de nieuwe contracten voor dagbesteding en begeleiding Wmo zal starten in het laatste kwartaal van 2015 en deels in 2016 doorlopen. Voor de nieuwe contracten in 2016 is het contractbeheer en leveranciersmanagement een belangrijke component. Per 2016 is er ook een nieuw contract voor de basisvoorzieningen. De inrichting van de basisvoorziening en de koppeling met Jeugd en de nieuwe contracten Wmo moeten verder vormgeven en uitgewerkt worden. Dit vergt veel beleidscapaciteit en goede afstemming in BMWE-verband.

Het doel van de nieuwe Participatiewet is om meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, bij voorkeur op de reguliere arbeidsmarkt, aan de slag te krijgen. Op dit moment vindt er instroom van jongeren in de bijstand plaats met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Aandacht voor het afronden van een adequate opleiding is daarvoor een vereiste. Ook het realiseren van banen voor arbeidsgehandicapten in het kader van de banenafpraak voor 125.000 arbeidsgehandicapten heeft op dit moment de nodige aandacht. Verder wordt in het kader van een nieuwe uitvoeringsstructuur aandacht besteed aan de positie van het Wsw-bedrijf Ability.

Het programma Volksgezondheid en Milieu

De BMWE gemeenten en het waterschap Noorderzijlvest effectueren de samenwerking binnen de waterketen door uitvoering te geven aan het Afvalwaterbeleidsplan. De clustersamenwerking van de BMWE gemeenten en het waterschap zal in 2016 de volgende onderwerpen oppakken:

- Onderzoek verbeteren hydraulisch functioneren van de zuiveringskringen;
- Het gezamenlijk uitvoeren van rioolbeheertaken;
- Oppakken nieuwe methodiek onkruidbestrijding;
- In beeld brengen waterkwaliteit van het oppervlaktewater door ecoscans.

Naast de wettelijke gemeentelijke taken op het gebied van volksgezondheid, zoals die door de GGD voor de gemeenten worden uitgevoerd, heeft u samen met de gemeenten De Marne, Winsum en Eemsmond een nota lokaal gezondheidsbeleid vastgesteld. Hierin zetten we in op een gezonde levensstijl met drie speerpunten, te weten: alcohol, roken en bestrijding overgewicht.

Het programma Ruimtelijke ordening en Volkshuisvesting

In de woningbouwplannen stimuleren we een goede mix van woningen, inclusief levensloopbestendige woningen, in overleg met woningstichting Wierden en Borgen, de ontwikkelaars en bouwers, en voor verschillende doelgroepen. Hierover maken we afspraken met die partijen, die we zo nodig vastleggen in (exploitatie)overeenkomsten.

Daarnaast zetten we in op aardbevingsbestendige nieuwbouw; hierbij zijn wij afhankelijk van de initiatiefnemer en NAM. Als gevolg van de aardbevingsproblematiek wordt door de Nationaal Coördinator Groningen, samen met NAM en Centrum voor Veilig Wonen, een grootschalig verstevigingsprogramma opgezet. Daarbij wordt ingezet op een dubbelslag met verduurzaming. Dit legt een groot beslag op de inzet van de gemeente.

In augustus hebben we opdracht verleend voor het opstellen van een leefbaarheidsplan. De druk die daarop ligt, komt mede voort uit het aardbevingsdossier: voor eind september wilde de Nationaal Coördinator Groningen de leefbaarheidsplannen hebben. Daarbij wordt door de Nationaal Coördinator Groningen in clusters gewerkt; Bedum zit samen met Winsum en Ten Boer in één cluster.

Het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen

In dit programma wordt uitvoering gegeven aan de doelstellingen zoals verwoord in het bestuursprogramma 2014-2018 op het gebied van de (meerjaren)begroting, de vrij aanwendbare reserves en de lokale lasten. In het kader van de financiële onzekerheden die onder andere van rijkswege op ons afkomen, blijven wij extra aandacht houden voor onze financiële huishouding.

Conclusie

De voornaamste conclusie is dat de budgettaire positie van onze gemeente een positiever beeld geeft dan we de afgelopen jaren hebben gezien. De financiële positie blijft echter onder druk staan door de grote dossiers die op ons bord liggen, zoals de verdere uitwerking van de decentralisaties, het gaswinningsdossier en een mogelijke herindeling. Als we de aanhoudende financiële onzekerheden in oenschouw nemen, dan kan het meerjarig perspectief onder druk komen te staan. Waakzaamheid met betrekking tot onze financiële positie blijft dus geboden.

Algemeen

Samenstelling Bestuur

Leden van de raad	Namens
M.J.H. Bolt	PvdA
J.R. Heres	PvdA
W. Rus	PvdA
A.R. Wijnstra	CDA
K. Rutgers-Swartjes	CDA
B.P. Koster	CDA
R. van Bruggen	CDA
J. Berghuis	ChristenUnie
T.G. Doesburg	ChristenUnie
B. de Jong	ChristenUnie
K.W. Hoekzema	VVD

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 zijn 4 raadszetels niet ingevuld.

drs. H.P. Bakker	Voorzitter
------------------	------------

drs. H.P. Reijsoo	Griffier
-------------------	----------

Leden van het college van burgemeester en wethouders	
drs. H.P. Bakker	Burgemeester
drs. J.W. van de Kolk	PvdA
J. de Vries	CDA
M. van Dijk	ChristenUnie

R. Wiltjer	Gemeentesecretaris
------------	--------------------

Kerngegevens

Bevolkingsverloop (per 31 december)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
<i>aantal inwoners</i>	10.660	10.859	10.913	10.916	10.883	10.816	10.733	10.675
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<i>aantal inwoners</i>	10.550	10.462	10.447	10.491	10.507	10.550	10.494	10.438
<i>waarvan: 0-4 jaar</i>	600	538	516	509	525	551	534	532
<i>5-14 jaar</i>	1.462	1.446	1.388	1.338	1.301	1.277	1.278	1.238
<i>15-49 jaar</i>	4.728	4.642	4.488	4.493	4.473	4.435	4.316	4.227
<i>50-64 jaar</i>	2.314	2.361	2.441	2.468	2.414	2.392	2.382	2.399
<i>65 jr. & ouder</i>	1.446	1.475	1.614	1.683	1.794	1.895	1.984	2.042

Fysieke structuur

oppervlakte gemeente	4.495 ha
waarvan: binnenwater	41 ha
historische kern	0 ha
aantal woonruimten	4.529
lengte van de wegen	92,9 km 423.227 m ²
waarvan: wegen buiten de bebouwde kom	40,9 km 155.167 m ²
wegen binnen de bebouwde kom	52,1 km 268.060 m ²
lengte fiets / ruiter- en wandelpaden	14,0 km 31.547 m ²
rest verharding (trottoirs / parkeerplaats)	156.951 m ²
totaal verharding	611.725 m ²
lengte waterwegen	12,0 km
aantal m2 openbaar groen	330.901 m ²
aantal m2 sportaccommodaties	155.530 m ²
aantal m2 begraafplaatsen	61.178 m ²

Beleidsbegroting

Programmaplan

Inleiding

Op de volgende bladzijden zijn de programma's opgenomen. Een programma is een samenhangend geheel van activiteiten om bepaalde maatschappelijk gewenste effecten te verwezenlijken.

Het programma dient voor de raad een handvat te zijn om op hoofdlijnen te kunnen besturen. Het is kaderstellend, budgetbepalend en biedt mogelijkheden om te kunnen controleren. Hiervoor dient per programma aangegeven te worden:

- wat we willen bereiken;
- wat we er voor gaan doen;
- wat het mag gaan kosten.

Het is aan de raad om te bepalen uit hoeveel programma's het programmaplan bestaat. De omvang is niet voorgeschreven.

Opbouw van de programma's.

De tekst onder het kopje "Wat willen we bereiken" is gebaseerd op het door de raad op 8 mei 2014 behandelde bestuursprogramma 2014-2018.

Daarbij is ook informatie opgenomen over bestaand beleid indien er beleidsnotities c.a. zijn. Hierdoor heeft de raad inzicht in de al eerder vastgestelde bestuurlijke kaders.

Onder "Wat gaan we daarvoor doen" wordt aangegeven welke onderdelen van het bestuursprogramma in 2016 worden uitgevoerd. Ook wordt hier ingegaan op de stand van zaken.

Het programma is geen statisch geheel. Er doen zich in de loop van de tijd allerlei ontwikkelingen voor waardoor beleidsaanpassing/nieuw beleid nodig is. Onder het kopje "Wat gaan we nog meer doen" wordt hier op ingegaan en worden er voorstellen gedaan. Onder "Wat mag het extra kosten" hebben we de investeringen uit de investeringslijst 2015 opgenomen.

De gewone exploitatie van de gemeente gaat natuurlijk ook door. De raad moet hiervoor ook de benodigde middelen beschikbaar stellen. Daarom wordt per programma aangegeven wat de structurele baten en lasten zijn en welke producten binnen het programma vallen.

Dekkingsmiddelen

Na de programma's is een hoofdstuk "Algemene dekkingsmiddelen" opgenomen. Hierin wordt ingegaan op de aanwezige dekkingsmiddelen en de onderbouwing daarvan.

Onvoorzien

Voor de post onvoorzien is een hoofdstuk "Onvoorzien" opgenomen waarin een onderbouwing wordt gegeven.

Programma: 0 Algemeen bestuur

Wat willen we bereiken?

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

Op initiatief van het provinciaal bestuur is het onderwerp herindeling op de bestuurlijke agenda gekomen. Dat initiatief wordt gesteund door meerdere gemeentebesturen. De eerste voorkeur van Bedum is zelfstandigheid én samenwerking met de buurgemeenten. Zelfstandigheid is de beste optie voor een nabij en benaderbaar gemeentebestuur. Samenwerking is nodig om de taken in het sociale domein goed te kunnen uitvoeren maar zelfstandigheid biedt stevig invloed op het beleid. Wij willen dat het gemeentebestuur de komende tijd de ingezette lijn blijft volgen. Wij wachten de resultaten van onderzoeken naar de (on)mogelijkheid van een 'G7-gemeente' af, in lijn met het raadsbesluit van 3 december 2013.

Betrokkenheid van onze inwoners versterkt het beleid van onze gemeente. Om burgerparticipatie te stimuleren willen wij in de komende jaren:

- burgerinitiatieven stimuleren en faciliteren;*
- het idee van een vrijwilligersprijs voor jongeren uitwerken;*
- themagerichte wijk- en dorpenrondes organiseren;*
- de wijkaanpak uitbreiden over de gehele gemeente;*
- burgers actief uitnodigen als 'Gast van de Raad';*
- Inventariseren welke andere vormen van burgerparticipatie er zijn en inzichtelijk krijgen hoe burgerparticipatie kan bijdragen aan het behoud van onze leefbaarheid en ons voorzieningenniveau in het licht van een terugtrekkende overheid.*

Bestaand beleid

Bestuurlijke kaders:

- Inspraakverordening, vastgesteld d.d. 29 januari 2004;
- Nota jeugd en veiligheid, d.d. 29 januari 2004;
- Integriteitscode, vastgesteld d.d. 19 februari 2004;
- Regeling burgerinitiatief, vastgesteld d.d. 25 maart 2004;
- Algemeen Plaatselijke verordening, vastgesteld (wijzigingen) d.d. 8 juli 2010;
- Handhavingsbeleidsplan en handhavingsuitvoeringsprogramma 2011 – 2014, vastgesteld d.d. 22 september 2011;
- Handhavingsbeleidsplan Omgevingsrecht 2011 – 2015 BMW-gemeenten, vastgesteld d.d. 28 juni 2011 (B&W);
- Organisatiebesluit, d.d. 1 juli 2008;
- Regeling faciliteiten voor studie en persoonlijke ontwikkeling d.d. 1 januari 2008;
- Communicatienota, vastgesteld d.d. 23 april 2009;

Wat gaan we daarvoor doen?

Herindeling

Met het aantreden van een nieuw provinciebestuur is het beleid in algemene zin en specifiek ten aanzien van herindeling gewijzigd, althans er zijn andere accenten geplaatst. Voor uitvoering van provinciaal beleid wordt meer van buiten naar binnen gekeken waardoor beleid niet langer eenzijdig door gedeputeerde staten wordt bepaald. Dit betekent voor de bestuurlijke ontwikkeling van Groningen dat herindeling niet langer van bovenaf wordt opgelegd maar van onderop geïnitieerd dient te worden. Daarmee geeft het provinciebestuur niet helemaal de regie uit handen. Zo dient een gemeente, indien besloten wordt tot zelfstandigheid, nog steeds te beschikken over toekomstgerichte bestuurskracht. Een nadere definiëring van dit begrip is in een septemberbrief aan provinciale staten worden ontvouwd. Hieruit blijkt dat het provinciebestuur blijft koersen

op het onder één gezag brengen van de 3 havens en dienen plannen in onderlinge samenhang te worden beschouwd, zodanig dat geen witte vlekken ontstaan.

Op 31 maart 2015 is het voorstel over de vorming van een G7 gemeenten geagendeerd voor bespreking in de respectieve gemeenteraden. Die consultatie heeft uitgewezen dat vier gemeenten kiezen voor de voorgestelde G7 variant. De gemeente Winsum opteert daarentegen voor de BMW variant. Loppersum en Delfzijl streven een fusie na van gemeenten in DEAL verband. Met inachtneming van eerder geformuleerde en bestendigde provinciale kaders alsmede besluitvorming in andere gemeenten kunnen de drie alternatieve varianten op dit moment niet worden gerealiseerd. Dit maakt een extra consultieronde noodzakelijk. Deze ronde moet uitwijzen of de raden van deze drie genoemde gemeenten bereid zijn hun aanvankelijke keuze te wijzigen in G7 nu de voorkeursvariant om uiteenlopende redenen niet realiseerbaar is. De uitkomsten worden voorgelegd aan het provinciebestuur.

Bedum over de grenzen 2016

Per 1-1-2015 is reeds € 3.000 bespaard op de secretariële ondersteuning. Ingaande 1-1-2016 wordt het budget Internationale betrekkingen verder teruggebracht met € 3.000 en stopt de werkgroep. Het resterend budget (€ 3.000) wordt tot 1-1-2018 toegevoegd aan het representatiebudget onder oormerking voor de officiële momenten met de partnergemeenten Zbaszynek en het Amt Peitz.

Elektronische overheid/Antwoord

De behoefte van inwoners aan digitale dienstverlening is in de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen. In het afgelopen jaar is die digitale dienstverlening daarom vraaggericht opgezet en in lijn gebracht met de dienstverlening via de kanalen telefoon, mail en balie. In gezamenlijkheid met de gemeenten Winsum en De Marne zijn productomschrijvingen en vraag-en antwoordcombinaties gestandaardiseerd en aangevuld. In 2016 wordt dit aanbod verder gedigitaliseerd. Ook worden aanpassingen gedaan om de interne verwerking ervan geschikt te maken voor het zaakgericht werken dat eveneens in BMW-verband wordt geïmplementeerd.

Burgerparticipatie

Ons beleid om burgers te stimuleren zich in te zetten voor de samenleving wordt onverminderd voortgezet. Dit doen we langs verschillende lijnen; door het als beleidsdoel te stellen en middels het initiëren van projecten. De projecten “Wijkaanpak en Noaberschap” spreken daartoe het meest tot de verbeelding. Maar meer concreet zijn burgers uitgenodigd, om middels een enquête, hun keus uit te spreken voor de aanplant van een bepaald type boom na afronding van de herinrichting van de Kapelstraat en de Walfriduslaan. Op dit verzoek is massaal gereageerd. Verder zijn bewoners van de Populieren actief betrokken bij de opwaardering van de erfscheiding aan de zijde van de Waldadrift. Het beroep op solidariteit heeft er uiteindelijk toe geleid dat alle aanwonenden zich hebben verplicht tot herinrichting van hun tuin en de om niet in gebruik gekregen gemeentegrond.

De veranderende maatschappelijke context maakt ook dat participatie burgers, waar nodig, moet ondersteunen in hun zelfredzaamheid. En daar waar de grenzen van die zelfredzaamheid zijn bereikt, wordt samen met burgers gezocht naar hulp en ondersteuning op maat. Keukentafelgesprekken zijn hiervoor vaak een adequaat middel. Toch merken wij ook dat veel burgers nog moeten wennen aan het idee dat de principes van de verzorgingsstaat steeds meer worden losgelaten. Men voelt zich aangetast in zijn recht en niet iedereen is ontvankelijk voor argumenten. Dit leidt meer dan voorheen tot het indienen van een bezwaarschrift om de rechten extern te laten wegen. Wij hebben hiervoor begrip en blijven inzetten op het verkrijgen van consensus bij burgers voor deze kentering in beleid.

Toch plaatsen we ook een kanttekening, nu uit een presentatie van de eerste onderzoeksresultaten van het, door de NHL in opdracht van de rekenkamercommissie uitgevoerde onderzoek, blijkt dat de inzet van vrijwilligers in Bedum ongekend hoog is; namelijk 10% tegen een landelijk gemiddelde van 4 %. Met name gepensioneerden blijken zich kort na pensioen meerdere dagen in de week in te zetten voor vrijwilligerswerk. Daarmee lijken de grenzen van de participatie met inzet van derden in zicht. Bij toekomstige projecten zullen wij hier rekening mee houden.

Wijkaanpak

De wijkaanpak is dit jaar uitgebreid naar een nieuwe wijk in Bedum ten noorden van het industrieterrein (de Zeeheldenbuurt, of wel: “West”). Op dit moment is een inventarisatie van de straten afgerond. De opbouwwerker heeft de bewoners van alle straten in de wijk apart uitgenodigd en gesproken. Hier zijn diverse ideeën en plannen uitgekomen. Van het creëren van een ontmoetingsruimte, het organiseren van een straatfestival tot het inrichten van een hondenuitlaatstrook. Andere thema's die spelen, zijn: verkeersdruk, parkeren, openbaar groen, veiligheid en de hoge doorloop in huurwoningen. Daarnaast is er een aantal signalen van zorg en overlast afgegeven. Deze signalen zijn opgepakt en doorgegeven aan betrokken partijen.

als woningbouwvereniging, politie en CJG. Wanneer het gaat om de openbare ruimte, dan is de buitendienst van de gemeente actief betrokken.

In de wijk “Oost”, waar het project als eerste is gestart, lopen nog diverse initiatieven. Deze worden, indien nodig, ondersteund door de opbouwwerker. De wijkaanpak heeft hier inmiddels geleid tot concrete resultaten. Het inrichten van speelvoorzieningen (De Populieren) en het omvormen van openbaar groen (Waldadrijs) zijn voorbeelden van succesvolle wijkinitiatieven.

Kindergemeenteraad

In het bestuursprogramma 2014 – 2018 is aangegeven dat gestreefd wordt naar een grotere bestuurlijke betrokkenheid van inwoners. Vanzelfsprekend geldt dat ook voor kinderen. Nog in 2015 wordt een “kindergemeenteraad” georganiseerd voor alle leerlingen van groep 8 in onze gemeente. Bekeken wordt of dit initiatief voor herhaling vatbaar is.

Wat mag het (extra) kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting de volgende extra middelen beschikbaar gesteld:

Stoomcleaner buitendienst	3.493
Gebouw buitendienst -4 schuifdeuren-	41.330

Ramingen

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	2.096.101	1.704.297	1.684.017	1.673.742	1.718.716	1.708.441
Baten	547.856	171.962	187.914	187.914	187.914	187.914
Saldo voor resultaatbestemming	1.548.245	1.532.335	1.496.103	1.485.828	1.530.802	1.520.527
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	1.548.245	1.532.335	1.496.103	1.485.828	1.530.802	1.520.527

Samenstelling ramingen begroting 2016

	Lasten	Baten	Saldo
600100 Raad en commissies	98.015	0	-98.015
600200 College van burgemeester en wethouders	533.746	0	-533.746
601200 Bestuursondersteuning	207.534	0	-207.534
601300 Voorlichting - algemeen	270.628	0	-270.628
601400 Kabinetszaken	16.627	0	-16.627
601450 Representatie	7.000	0	-7.000
602000 Rij- en reisdocumenten	151.898	0	-151.898
602200 Burgerlijke stand	37.334	0	-37.334
602400 Naturalisatie/geslachtsnaamwijziging	6.660	0	-6.660
602600 Gemeentelijke basisadministratie bevolking	98.133	0	-98.133
602700 Verkiezingen	25.954	0	-25.954
602800 Leges- algemeen	9.637	0	-9.637
602850 Secretarieleges	68.673	187.914	119.241
602900 Bestuurlijke samenwerking	10.000	0	-10.000
602910 Internationale contacten	3.000	0	-3.000
602950 Raadsgriffie	125.239	0	-125.239
602970 Ondersteunende activiteiten	13.939	0	-13.939
Totaal	1.684.017	187.914	-1.496.103

Programma: 1 Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken?

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

Veiligheid is een basisvoorwaarde in onze samenleving. Het garanderen van veiligheidsgevoel onder de inwoners is één van de kerntaken van de overheid. Toch is veiligheid primair een verantwoordelijkheid van burgers zelf. Door regels én elkaar te respecteren kan iedereen bijdragen aan een veilige samenleving. Daar waar meer nodig is om veiligheid te bevorderen, treedt de overheid op

De gaswinning en de effecten daarvan doen ons beseffen dat het veiligheidsgevoel is geschaad. Wij willen dat onze inwoners zich weer veilig voelen in hun eigen huis. Ook willen wij waken over de leefbaarheid van onze regio. Daarom heeft de gemeente een rol bij de verdeling van het geld dat vanuit Rijk en NAM beschikbaar wordt gesteld. Bedum moet dit samen met de omliggende gemeenten oppakken. De uitgangspunten van de commissie Meijer worden onderschreven.

In de komende jaren willen wij vanuit onze verantwoordelijkheid en onze positie:

- behoud van de leefbaarheid in onze regio ondanks aardbevingen;*
- dat burgers zich weer veilig voelen in hun eigen huis;*
- de nota Veiligheidsbeleid opnieuw vaststellen, concretiseren en implementeren;*
- bevorderen dat wordt toegezien op de naleving van de snelheid in 30 km/u zones.*

Bestaand beleid

Bestuurlijke kaders:

- Startnotitie IVB, vastgesteld 21 september 2006;
- IVB Bedum in beeld, vastgesteld 28 mei 2009;
- IVB Bedum in beeld, Stand van zaken april 2011;
- Notitie 'Groninger aanpak van (huiselijk) geweld in afhankelijkheidsrelaties', november 2010.

Wat gaan we daarvoor doen?

Integrale veiligheid

In 2014 is gestart met het actualiseren van het integraal veiligheidsbeleid (in basisteam Ommelanden-West verband). In september 2015 is dit plan door uw raad vastgesteld; nu kan aan dit beleid uitvoering gegeven worden.

Rampen en calamiteiten

In 2014 is het team Bevolkingszorg van de Veiligheidsregio Groningen van start gegaan. Dit team is verantwoordelijk voor onze gemeentelijke processen in de rampenbestrijding, maar ook voor dat van de 22 andere Groninger gemeenten. Hiermee is een einde gekomen aan de lokale rampbestrijdingsorganisatie. In 2016 zal er verder ingezet worden op de professionalisering van crisismanagement.

Sociale veiligheid;

Met het oog op de verbetering van de verkeersveiligheid, sociale veiligheid en leefbaarheid wordt uitvoering gegeven aan het beleidsplan Openbare Verlichting 2013-2018.

In het begrotingsjaar gaan we verder met de uitvoering van de vervangingsplannen volgens dit beleidsplan.

Huiselijk geweld

AMHK Veilig Thuis is de plek waar mensen (vermoedens van) kindermishandeling of huiselijk geweld kunnen melden. Urgente zaken worden hier opgepakt. Bij minder dringende gevallen van huiselijk geweld wordt het maatschappelijk werk in Bedum ingeschakeld.

Aardbevingen/leefbaarheid

De leefbaarheidsvisie is in 2015 gepresenteerd. Aan de uitvoering van de diverse projecten geven wij uitvoering. Per project zal daar –indien daartoe aanleiding is- op andere plaatsen worden ingegaan, dan wel ontvangt u in de loop van het boekjaar voorstellen en/of (tussen)resultaten.

Wat mag het (extra) kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting geen extra middelen beschikbaar gesteld.

Ramingen

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	777.104	635.137	607.926	612.477	603.056	604.084
Baten	161.262	0	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	615.842	635.137	607.926	612.477	603.056	604.084
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	615.842	635.137	607.926	612.477	603.056	604.084

Samenstelling ramingen begroting 2016

		Lasten	Baten	Saldo
604000	Personeelsbeleid en -beheer brandweer	0	0	0
604100	Materiaal en materieel brandweer	0	0	0
604300	Regionale taken brandweer	442.374	0	-442.374
604400	Rampenbestrijding	55.979	0	-55.979
606000	Uitvoering bijzondere wetten	89.944	0	-89.944
606500	Openbare orde en veiligheid	19.629	0	-19.629
Totaal		607.926	0	-607.926

Programma: 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Wat willen we bereiken?

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

Bereikbaarheid en verkeersveiligheid staan bij alle partijen hoog in het vaandel. Het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer wordt gestimuleerd. Renovatie van het stationsgebied ligt daarmee in lijn.

Speciale aandacht is er voor verkeersveiligheid. Wij willen een onderzoek naar de veiligheid van de schoolomgeving. Daar waar nodig willen wij veiligheidszones instellen rondom scholen.

Gestreefd wordt naar uitbreiding van het project aanpak buitenwegen: de buitenwegen die nog niet zijn verbeterd en waarvan de berm nog niet structureel is verhard, blijven onze aandacht houden. Wij streven ook hier naar verbetering.

In de komende jaren willen wij:

- speciale aandacht besteden aan de veiligheid rondom scholen;*
- het huidige voorzieningenniveau van het openbaar vervoer in stand houden;*
- vervoerstromen beter op elkaar afstemmen, zoals OV en doelgroepen-vervoer;*
- het stationsgebied vernieuwen. Uitbreiding van de parkeergelegenheid moet daarbij speciale aandacht krijgen;*
- het niveau van het onderhoudsbudget voor de openbare ruimte, zoals in de bezuinigingsvoorstellen is opgenomen, als minimumbasis nemen;*
- voortvarend invulling geven aan de oostelijke ontsluiting van Bedum, met daarbij speciale aandacht voor de gevolgen van de aanleg van die weg voor de verkeerssituatie in Onderdendam;*
- aandacht blijven vragen bij de provincie voor de verdubbeling van de Eemshavenweg tot aan de Sint Annerweg;*
- onderzoek naar de mogelijkheden van reconstructie van De Vliet en Waldadriest;*
- speciale aandacht voor de fietsveiligheid op de Waldadriest;*
- onderzoek naar uitbreiding van bermverharding in het buitengebied;*
- onderzoek naar de mogelijkheden van verdere uitbreiding van recreatieve fiets- en wandelpaden;*
- een schuilvoorziening voor fietsers bij de rotonde bij de Nije Klap in Bedum;*
- onderzoek naar de staat van kademuren en beschoeiingen.*

Bestaand beleid

Bestuurlijke kaders:

- Verkeersveiligheidsplan, vastgesteld 20 september 2012;
- Beheerplan wegen 2014-2018, vastgesteld 18 juni 2014;
- Rapportage Onderhoud Bruggen 2008-2012, vastgesteld 24 april 2008.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bermverharding buitengebied

Er zijn geen concrete plannen voor verdergaande toepassing van bermverharding langs wegen in het buitengebied. De ervaringen met de reeds aangebrachte bermverharding van beton zijn nog steeds goed. Wij blijven dit volgen en zullen als deze ervaringen goed blijven, onderzoek doen naar toepassing van deze vorm van bermverharding bij andere wegen in het buitengebied (zo mogelijk in combinatie met onderhoud uitvoeren).

Onderhoud infrastructuur

In 2015 zijn de voorbereidingen voor de reconstructie van de Waldadrift en De Vlijt gestart. De uitvoering is voorzien in 2016. Naast deze reconstructies zal er regulier onderhoud gepleegd worden aan onze asfalt-, beton- en elementenverhardingen.

Kademuren en beschoeiingen

De inventarisatie is uitgevoerd en aan het meerjarenonderhoudsprogramma wordt gewerkt. In de begroting is voor het onderhoud en vervanging van kademuren en beschoeiingen nog geen geld gereserveerd. Het onderwerp kademuren en beschoeiingen is inmiddels ook ingebracht bij de Nationaal Coördinator Groningen. Daarmee wordt dit onderwerp onderdeel van het meerjarenprogramma 'Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen'. Naar de staat van onderhoud van de beschoeiingen in onze vijvers en watergangen moet nog onderzoek gedaan worden.

Openbaar vervoer

In nauw overleg met het OV-bureau Groningen Drenthe is de mogelijkheid gezien of de in 2013 geschrapte buslijn 161 terug kon komen via onder andere De Vlijt en de Waldadrift. Het onderzoek heeft zich niet alleen gericht op een zogenaamde spitsbus, maar ook voor een andere langere route via De Vlijt en Waldadrift. De conclusie van het onderzoek is dat er onvoldoende extra passagiers verwacht worden om een kostendekkende exploitatie voor het OV-bureau mogelijk te maken. Wij opteren dan ook voor handhaving van de huidige lijnvoering van lijn 61 via de Schoolstraat. In latere instantie kan worden gezien in hoeverre deze route nog kan worden geoptimaliseerd, bijvoorbeeld door verbetering van de haltevoorzieningen.

Veiligheid rondom scholen

Het plan wordt verder uitgewerkt en zal nog worden voorgelegd aan uw raad. Bij de reconstructie/ herinrichting, van bijvoorbeeld De Vlijt, wordt met de uitkomsten rekening gehouden. Daarbij wordt gedacht aan het extra attenties aanbrengen bij oversteekplaatsen op schoolroutes. Daarnaast moeten scholen zelf ook aan de slag. Van de scholen worden acties verwacht op het gebied van het brengen en halen van kinderen en het daarmee verband houdend parkeergedrag. We willen de fysieke werkzaamheden combineren met reconstructies van de infrastructuur (zoals bijvoorbeeld De Vlijt) en/of uitkomsten van het transitieonderzoek van het bouwkundig versterken en/of nieuwbouw van de scholen.

Afstemmen vervoerstromen

Het project Publiek Vervoer is gestart. Dit moet leiden tot het opzetten van een Publiek Vervoermodel voor Groningen en Drenthe. Doel is het optimaliseren van vraag en aanbod voor zowel doelgroepenvervoer als voor het 'reguliere' openbaar vervoer in de meer landelijke gebieden. Door optimale afstemming kan enerzijds het aanbod worden verbeterd/gegarandeerd en anderzijds kunnen de kosten worden verminderd. Per 1 januari 2018 moet er volgens het model worden gereden.

Upgrading stationsgebied en uitbreiding parkeergelegenheid

Voor het herinrichtingsplan van het stationsgebied, dat onder ander behelst een uitbreiding van de parkeergelegenheid, is een bijdrage van € 300.000,- toegezegd vanuit het Regiofonds van de Regio Groningen-Assen. Het project van totaal € 600.000 heeft derhalve nog een ongedekt deel. Naast de genoemde subsidie van 3 ton zijn we nog op zoek naar dekking voor het gemeentelijk aandeel. Het herinrichtingsplan zal in het najaar van 2015 worden geagendeerd voor de raadscommissie VROM.

Ontsluitingsweg Bedum

In het voorjaar van 2015 is begonnen met de planuitwerkingsfase. De planuitwerking vraagt meer tijd dan verwacht. Dat heeft met name te maken met de definitieve besluitvorming over de nieuw te realiseren bewaakte spoorwegkruising en, ter compensatie daarvan, het opheffen van drie onbewaakte overgangen versus een tunnel als spoorkruising. Hierover is uw raad in mei 2015 geïnformeerd. De besluitvorming over de planuitwerking loopt daardoor vertraging op en wordt nu verwacht in het voorjaar van 2016. Op het moment van schrijven zijn we in afwachting van een reactie van het ministerie. Via nieuwsbrieven worden belanghebbenden regelmatig op de hoogte gehouden van de stand van zaken. Ook wordt per deelgebied met de direct betrokkenen het plan besproken.

Verdubbeling Eemshavenweg

Een eventuele verdubbeling van de Eemshavenweg is op bestuurlijk niveau besproken met de gemeenten Eemsum en Loppersum en is ingebracht bij de Provincie Groningen ten behoeve van de ontwerp Omgevingsvisie.

Reconstructie van Waldadrift en De Vlijt en speciale aandacht voor de fietsveiligheid op de Waldadrift

Vlak voor het begin van het zomerreces is begonnen met de planvoorbereiding voor de herinrichting van de Waldadrift en De Vlijt. Hiervoor hebben wij een ingenieursbureau ingeschakeld. De veiligheid van de fietsers krijgt daarbij speciale aandacht.

Fiets- en wandelpaden

Vanuit verschillende projecten is het van belang een visie te hebben op de gevolgen voor fietspaden. Dit heeft ons doen besluiten een nota Fietsstrategie te op te stellen. Hierin moeten de kansen met betrekking tot de nieuwe ontsluitingsweg en de eventuele omlegging van het Boterdiep (uitbreiding FrieslandCampina) en de verschillende op stapel staande reconstructies tot uitdrukking komen.

Vanuit verdere ontwikkelingen uit het Gebiedsplan Zuidwolde zijn er wellicht mogelijkheden om extra paden te realiseren. Hier ligt ook een relatie met de plannen voor de te ontwikkelen zorgboerderij aan Oosterseweg. Overigens zijn hiervoor bijna geen financiële middelen gereserveerd; de vrijgevallen middelen vanuit de opheffing Stichting Landarbeiderswet zijn hiervoor gereserveerd. Als zich kansen voordoen, zullen we daarop ingaan en u informeren.

Verkeersveiligheid

Bij alle reconstructies en herinrichtingen worden de uitgangspunten en aanbevelingen van het Gemeentelijk Verkeersveiligheidsplan meegenomen. Op het gebied van voorlichting en educatie naar de verschillende doelgroepen toe is een en ander veranderd. Tot nu toe deden alle Groninger gemeenten dat zelfstandig, waarbij de ene gemeente daar meer geld en tijd aan besteedde dan de andere. Om hier een kwaliteitsslag in te maken werken de Groninger gemeenten hierin nu samen onder de paraplu van het Verkeer en Vervoerberaad van de provincie Groningen.

Wat mag het (extra) kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting de volgende extra middelen beschikbaar gesteld:

Vervanging busje (afschr.7jr)	9.225
Vervanging busje 98-BT-XV	9.812
Openbare verlichting 2016	127.500

Ramingen

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	2.011.981	2.451.787	1.817.338	1.817.338	1.787.368	1.787.368
Baten	997.753	22.045	22.029	22.029	22.029	22.029
Saldo voor resultaatbestemming	1.014.228	2.429.742	1.795.309	1.795.309	1.765.339	1.765.339
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	1.014.228	2.429.742	1.795.309	1.795.309	1.765.339	1.765.339

Samenstelling ramingen begroting 2016

		Lasten	Baten	Saldo
607000	Deklagen en bestratingen buiten de bebouwde kom	239.088	0	-239.088
607100	Deklagen en bestratingen binnen de bebouwde kom	538.930	0	-538.930
607102	Gereedschappen wegen	8.768	0	-8.768
607200	Onderhoud wandelpaden	18.355	0	-18.355
607300	Bermen en sloten buiten de bebouwde kom	140.644	0	-140.644
607400	Goten/bermen/sloten/schoonh. straten bi. beb. Kom	82.507	0	-82.507
607500	Onderhoud en bediening bruggen	129.660	12.365	-117.295
607600	Openbare verlichting	220.510	1.306	-219.204
607700	Straatmeubilair en abris	30.266	0	-30.266
607800	Gladheidsbestrijding	64.929	0	-64.929
607900	Voorlichting en klachtenafhandeling	64.010	0	-64.010
608000	Inritvergunningen	3.721	5.008	1.287
608100	Overige zaken (binnen bebouwde kom)	24.495	0	-24.495
608200	Onderhoud duikers	20.126	0	-20.126
609000	Bewegwijzering en straatnaamborden	49.088	0	-49.088
609100	Verkeer en verkeersveiligheid	147.881	3.350	-144.531
609500	Openbaar vervoer	5.656	0	-5.656
610000	Onderhoud kade, kademuur en beschoeiing	28.701	0	-28.701
Totaal		1.817.338	22.029	-1.795.309

Programma: 3 Economische zaken

Wat willen we bereiken?

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

Juist in tijden van economische crisis willen wij een gezonde, dynamische en toekomstgerichte lokale economie. Daarom speelt de gemeente tijdig in op ontwikkelingen, die de plaatselijke economie kunnen versterken. Dat geldt ook voor de uitbreidingsplannen van de plaatselijke vestiging van FrieslandCampinaDomo. Wij staan daar in beginsel positief tegenover, vooropgesteld dat die uitbreiding planologisch en milieutechnisch haalbaar is.

Bedum is een plattelandsgemeente. Wij willen dan ook ruimte voor een sterke agrarische sector. Groei van deze sector is mogelijk, zolang die groei in balans blijft met het landschap en de omgeving.

De ontwikkeling van de centrumplannen staat goed op de rails. Wij willen voortvarend aan de plannen blijven werken, samen met betrokken ondernemers en organisaties. De overeengekomen uitgangspunten blijven overeind. De ondernemers zijn nu aan zet. In deze periode verwachten wij, samen met hen, tot uitvoering te kunnen komen. Het einddoel is een aantrekkelijk, leefbaar en toekomstbestendig dorpscentrum.

De contacten met de lokale bedrijven en ondernemers gaan we nog verder intensiveren. Het algemene overlegorgaan is daarvoor de bedrijvenvereniging. Wij hebben afgesproken het huidige beleid van de winkelopstelling te continueren en geen koopzondagen toe te staan.

In de komende jaren willen wij:

- de rol die lokale ondernemers kunnen spelen in de bestrijding van de jeugdwerkloosheid met hen verkennen en bespreken;*
- de kansen voor het midden- en kleinbedrijf stimuleren;*
- het goede contact tussen het gemeentebestuur en de bedrijvenvereniging handhaven;*
- samen met ons bedrijfsleven de deelname aan de bedrijvencontactdagen in Groningen continueren;*
- mogelijkheden voor groei van de agrarische sector benutten en daarbij oog voor landschap en omgeving houden;*
- de vitaliteit van het buitengebied versterken door het tegengaan van ‘verrommeling’ en leegstand;*
- verder gaan met de ontwikkeling en uitvoering van de centrumplannen;*
- onderzoek doen naar de verbetering en verfraaien van de entree van Bedum;*
- onderzoek doen naar de mogelijkheden van de aanleg van een glasvezelnetwerk.*

Bestaand beleid

- Gemeentelijke marktverordening, vastgesteld d.d. 22 december 2005;
- Notitie Economisch Beleid in de gemeente Bedum, vastgesteld d.d. 17 december 2009;
- Verordening Winkeltijden, vastgesteld d.d. 15 december 2011.

Wat gaan we daarvoor doen?

Stimulering kansen voor midden- en kleinbedrijf

Hiervoor hebben wij geen speciale maatregelen voorzien. Daar waar zich kansen of mogelijkheden voordoen, gaan we in overleg met het betreffende bedrijf of bedrijven. Vanzelfsprekend gaan we naar aanleiding van een verzoek van een bedrijf in nauw overleg om te bezien of we, en zo ja hoe, kunnen ondersteunen. De rol van de gemeente is vooral faciliterend.

Contact lokale ondernemers

De gemeente Bedum voert circa vier keer per jaar overleg met de Bedrijvenvereniging van de gemeente Bedum (BvgB). Daarnaast organiseert de BvgB jaarlijks een aantal bedrijfsbezoeken, waarbij in principe het voltallig college aanwezig is.

Op de Promotiedagen voor het Bedrijfsleven in Martiniplaza zal de gemeente samen met verschillende bedrijven uit de gemeente een stand innemen op het Plein Bedum. Ook voor 2015 zullen alle beschikbare plaatsen weer door Bedumse bedrijven worden ingenomen.

Mogelijke groei agrarische sector

Indien agrariërs een groter bouwblok willen dan op grond van het bestemmingsplan is toegestaan, moet hiervoor een procedure worden gevolgd. Bij uitbreidingen boven 2 ha speelt, op grond van de Provinciale Omgevingsverordening, de provincie een rol. Voor de beoordeling van deze aanvragen is de provincie bezig met het ontwikkelen van het zogenaamde "Groninger Verdienmodel". Dit model wordt ontwikkeld in samenwerking met de landbouw en de natuur- en milieuorganisaties. Het Verdienmodel moet de landbouwsector stimuleren om inspanningen te verrichten die de landbouw in Groningen sterker, het landschap mooier en schoner en de betrokkenheid tussen de sector en de omgeving actiever maken. Als deze inspanningen geleverd worden, staat daar iets tegenover: de ondernemer krijgt ruimte voor bedrijfsuitbreiding. Het Groninger Verdienmodel wordt in de eerste fase uitgewerkt voor de melkveehouderij. Het Verdienmodel is in de zomer van 2014 vastgelegd in een convenant tussen de provincie, LTO noord en Natuur- en Milieufederatie Groningen. De gemeenten hebben nog niet ingestemd met dit model; er zijn nog veel opmerkingen en vragen (o.a. over de uitwerking en de handhaving). Nog niet bekend is hoe de provincie hiermee omgaat; we verwachten dat een en ander terugkomt in het Provinciaal Omgevingsplan, hieraan wordt nu door de provincie gewerkt.

De gemeente Bedum heeft, samen met de gemeente Ten Boer, geregeld overleg met de agrarische sector. Tijdens dit overleg worden de voor deze sector belangrijke onderwerpen besproken.

Vitaliteit buitengebied

Het tegengaan van verrommeling van het buitengebied heeft onze speciale aandacht. Echter, de praktijk is, mede door de schadegevallen vanwege de aardbevingsproblematiek, weerbarstig. De medewerking van eigenaren is daarbij van belang. Daar waar nodig zullen we via de lijn van handhaving optreden. Ook zullen we in voorkomende gevallen bezien of door te 'faciliteren' kansen kunnen worden benut dan wel problemen voorkomen kunnen worden. Daar waar zich ontwikkelingen tot herbestemming van voormalige boerderijen voordoen, zullen we de mogelijkheden bekijken.

In Zuidwolde is sprake van een initiatief voor de ontwikkeling van een woonzorgboerderij met dagbesteding; de initiatiefnemers zijn bezig met een haalbaarheidsonderzoek. In het begrotingsjaar zullen we hierover meer kunnen melden.

Ontwikkeling en uitvoering centrumplannen

De planvorming voor het gezondheidscentrum en het centrale bouwblok aan De Vliet (commercieel met appartementen) loopt ook in 2016 door. Als iets besluitvormingsrijp is, leggen we dit vanzelfsprekend aan u voor. Daarnaast blijven we u regelmatig informeren over de voortgang.

Entree Bedum

De alternatieve invulling voor de gronden in het bestemmingsplan Boterdiep langs het Boterdiep (van 'kantoren' naar 'werken en wonen') wordt meegenomen in het nieuwe bestemmingsplan Bedrijvenpark Boterdiep. Voor de groenstrook langs het bestaand bedrijventerrein hebben we nog geen plannen opgesteld. In dit verband speelt ook de toekomstige reconstructie van Boterdiep OZ, na realisatie van de ontsluitingsweg, een rol.

Glasvezelnetwerk

De gemeente participeert in het project "Breedband Noord-Groningen", samen met de gemeenten Delfzijl, Eemsum, Appingedam, Loppersum, De Marne, Winsum, Ten Boer en Slochteren. Doel van het project is het verkrijgen van een snellere internetverbinding op het platteland. De eerste fase van het project (bewustwordingsfase) is inmiddels nagenoeg afgerond. Inmiddels heeft ook de provincie onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor sneller internet. Van de zijde van de Dialoogtafel en Economic Board lijkt er geld beschikbaar voor het realiseren van sneller internet.

Uitbreidingsplannen FrieslandCampina Domo (FCD)

In maart 2015 hebben we met de provincie en FrieslandCampina een intentieovereenkomst ondertekend. De plannen worden nu verder uitgewerkt, zodat hierover overleg en besluitvorming kan gaan plaatsvinden. In 2015 is gewerkt aan de ruimtelijke inpassing, waarbij vanzelfsprekend ook andere aspecten, zoals milieutechnisch, zijn betrokken. Ook de directe relatie met de ontsluitingsweg is daarbij steeds in ogenschouw gehouden. Uiteindelijk leidt dit tot een planologische procedure, te starten met een zogenaamde Plan-MER (Milieu Effect Rapportage); hierbij worden omwonenden ook betrokken.

Wat mag het extra kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting geen extra middelen beschikbaar gesteld.

Ramingen

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	136.763	1.038.322	141.105	141.105	141.105	141.105
Baten	349.778	217.474	94.128	94.197	94.232	94.267
Saldo voor resultaatbestemming	-213.015	820.848	46.977	46.908	46.873	46.838
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-213.015	820.848	46.977	46.908	46.873	46.838

Samenstelling ramingen begroting 2016

		Lasten	Baten	Saldo
612000	Straatmarkten	8.100	0	-8.100
612100	Economische zaken, incl. promotie en acquisitie	98.510	87.140	-11.370
612500	Marktgelden	0	6.988	6.988
613000	Nutsbedrijven	34.495	121.415	86.920
Totaal		141.105	215.543	74.438

Programma: 4 Onderwijs

Wat willen we bereiken?

Jeugd en Onderwijs

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

Onderwijs is cruciaal voor de toekomst en de ontwikkeling van onze jeugd. De eerste verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de ouders. Wij streven naar ondersteuning waar dat nodig is en willen zorgen voor goede voorzieningen. Wij wachten daarbij niet af maar zijn proactief.

In de komende jaren willen wij:

- keuzevrijheid voor ouders in het onderwijs voorop laten staan;*
- schoolgebouwen multifunctioneel inrichten, mede in het kader van te realiseren kind voorzieningen;*
- de samenwerking tussen scholen en het CJG verder intensiveren.*

Bestaand beleid

Naast wet- en regelgeving hebben we ten aanzien van deze zorgplicht te maken met de volgende bestuurlijke kaders:

- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Bedum, vastgesteld 20 april 2006;
- Beleidsmatig Integraal huisvestingsplan Bedum, vastgesteld 23 april 2009;
- Procesplan Brede School, vastgesteld door B&W op 8 april 2008;
- Verordening leerlingenvervoer gemeente Bedum, vastgesteld op 28 mei 2009;
- Regionale notitie “Sluitende aanpak voortijdig schoolverlaters”;
- Statuten “Stichting openbaar primair onderwijs Appingedam, Bedum, Delfzijl, Loppersum en Ten Boer”.

Wat gaan we daarvoor doen?

Multifunctionele inrichting schoolgebouwen

De gemeente heeft de lokale demografische ontwikkelingen ten behoeve van de onderwijshuisvesting in de gemeente Bedum in kaart gebracht. Later in het jaar is het aardbevingsdossier tezamen met de schoolbesturen en de NAM opgepakt.

De NAM heeft maatregelrapporten op laten stellen in het kader van aardbevingen om schoolgebouwen te versterken. In afwachting hiervan, tezamen met het toekomst beeld voor het onderwijs, worden in overleg met de schoolbesturen plannen voor versteviging van de schoolgebouwen uitgewerkt.

Samenwerking tussen scholen en CJG

Door de invoering van passend onderwijs en de overheveling van jeugdzorg naar gemeenten wordt het steeds belangrijker dat scholen en CJG goed samenwerken. Als er problemen spelen met een kind op school (gerelateerd aan bijvoorbeeld gedrag of gezinssituatie), dan moeten leerkrachten de weg naar de juiste hulp weten te vinden. Om de afstemming tussen (basis)scholen en CJG te regelen zijn er in het afgelopen jaar regionale zorgroutes ontwikkeld. Deze samenwerkingsafspraken worden in 2016 geëvalueerd. Voor het Voortgezet Onderwijs is op provinciaal niveau een ondersteuningsroute vastgesteld. Deze route wordt nog in 2015 in de BMW-regio ingevoerd.

Leerlingenvervoer

De herziene verordening leerlingenvervoer is in oktober 2014 vastgesteld. Deze verordening is door alle gemeenteraden op het Hoogeland vastgesteld. De gemeente Bedum hanteert nu ook het drempelbedrag voor ouders waarvan de kinderen naar een speciale school voor basisonderwijs gaan. De eerste 6 km moet door de ouders, die een hoger inkomen hebben dan € 24.750, zelf betaald worden op basis van de kosten van het openbaar vervoer tot aan deze kilometergrens. Een uitzondering geldt voor leerlingen die wegens hun structurele handicap op ander vervoer dan openbaar vervoer zijn aangewezen, of vanwege een zodanige handicap niet zelfstandig van openbaar vervoer gebruik kunnen maken.

Het schooljaar 2015/2016 is gestart met opstapplaatsen. De kinderen worden niet meer van het huisadres

opgehaald, maar gaan naar een opstapplaats waar vandaan zij opgehaald worden om naar school gebracht te worden. Met ouders wordt er een evaluatieavond gehouden om te horen hoe ouders en kinderen de opstapplaats ervaren. Uit informele contacten is al gebleken dat ouders algemeen tevreden zijn over de opstapplaats in het leerlingenvervoer.

Boekstart en Boekenpret

In de gemeente Bedum komen nu alle kinderen in beeld, zowel via peuterspeelzalen, kinderdagverblijven als primair onderwijs. Ook consultatiebureaus worden vaker betrokken bij initiatieven om de ontwikkelingskansen van de allerjongsten te versterken. Door deze verandering komt tevens de rol van ouders meer in de belangstelling te staan. BoekStart voor baby's, BoekStart in de kinderopvang en Boekenpret zijn uitstekende mogelijkheden om jonge kinderen en hun ouders te laten ontdekken dat je veel plezier kunt beleven aan voorlezen. De Bibliotheek is voor de gemeente Bedum de aangewezen instelling om te initiëren, te ondersteunen en te coördineren. In de eerste helft van 2015 zijn verschillende themaochtenden georganiseerd in de bibliotheek, waarbij voor de uitvoering de samenwerking is gezocht met o.a. het CJG en de muziekschool.

Wat mag het extra kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting geen extra middelen beschikbaar gesteld.

Ramingen

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	830.695	869.200	762.060	762.060	762.060	762.060
Baten	51.734	31.195	31.195	31.195	31.195	31.195
Saldo voor resultaatbestemming	778.961	838.005	730.865	730.865	730.865	730.865
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	778.961	838.005	730.865	730.865	730.865	730.865

Samenstelling ramingen begroting 2016

	Lasten	Baten	Saldo
615000 Openbaar basisonderwijs - algemeen	12.715	0	-12.715
615200 Gymnastiekonderwijs (openbaar)	92.392	13.691	-78.701
615250 Openbaar basisonderwijs - huisvesting algemeen	102.277	0	-102.277
615300 Togtemaarschool: huisvesting	3.596	0	-3.596
615500 'T Groenland/R.A.Venhuisschool: huisvesting	2.024	0	-2.024
617000 Bijzonder basisonderwijs - algemeen	19.923	0	-19.923
618300 Gymnastiekonderwijs (bijzonder)	93.413	14.271	-79.142
619000 Bijz.basisonderwijs - huisvesting algemeen	182.571	0	-182.571
619100 Sint Walfridusschool	4.570	0	-4.570
619200 De Horizon	4.780	0	-4.780
619300 De Regenboog	5.420	0	-5.420
619400 De Haven (Onderdendam)	1.411	0	-1.411
619500 'T Groenland/De Akker (Zuidwolde)	1.561	0	-1.561
621100 Leerplichtwet	70.526	0	-70.526
621200 Overige voorzieningen onderwijs	29.850	0	-29.850
621300 Leerlingenvervoer	135.034	3.233	-131.801
Totaal	762.060	31.195	-730.865

Programma: 5 Cultuur en recreatie

Wat willen we bereiken?

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

Het voorzieningenniveau in onze gemeente is hoog. Dat willen wij ook zo houden. Wij streven naar behoud van onze culturele voorzieningen, zoals de muziekschool en de bibliotheek. Ook onze sportvoorzieningen moeten qua kwaliteit op het huidige niveau behouden blijven.

In de komende jaren willen wij:

- de bibliotheek en het muziekonderwijs in stand houden;*
- uitvoering geven aan de sportnota;*
- onderzoek naar een meer efficiënte inzet van middelen in zwembad, de sporthal en overige sportvoorzieningen;*
- stimulering van het toerisme op een op de mogelijkheden van Bedum toegesneden schaal. Dit doen we samen met ondernemers;*
- verdere uitwerking van de recreatie en toerisme nota;*
- onderzoeken of onze inwoners en onze bedrijven meer bij het beheer van het openbaar groen kunnen worden betrokken;*
- het groenbeleids- en groenbeheerplan als uitgangspunt nemen.*

Bestaand beleid

Bestuurlijke kaders:

- Convenant “Groninger Sport Model”(ondertekend);
- Notitie Stimulering Vrijwilligerswerk gemeente Bedum (vastgesteld);
- Subsidieverordening gemeente Bedum, vastgesteld op 9 juni 2011;
- Projectplan BOS-impuls;
- Beleidsplan Wmo 2012-2015, vastgesteld op 26 januari 2012;
- Beleidsnota Sport en bewegen 2013 – 2019 “Samenwerken, vernieuwen, binden en boeien”, vastgesteld op 19 september 2013;
- Groenbeleidsplan, vastgesteld op 21 januari 2010;
- Groenbeheersplan vastgesteld op 17 oktober 2013.

Wat gaan we daarvoor doen?

Behoud culturele voorzieningen

Met de muziekschool zijn wij nog in gesprek over de vraag hoe de subsidie afgebouwd wordt. Er is een tweetal scenario's opgesteld. Binnenkort zal er een keuze gemaakt worden welk scenario verder uitgewerkt gaat worden. Wij zullen uw raad hierbij betrekken.

De bibliotheek is een andere belangrijke culturele voorziening in Bedum. Deze bibliotheek is ingericht volgens het retail concept, met een eigentijdse uitstraling en een divers boekenaanbod. Het aantal abonnees en uitleningen is gestegen in het afgelopen jaar.

Sport/Sportvoorzieningen (efficiënte inzet middelen)

In 2015 is een begin gemaakt met een verkenning naar een nauwe(re) samenwerking met stichting zwembad “De Beemden”. Deze verkenning heeft vooralsnog betrekking op het bundelen van inzet van mens en materieel (exploitatie) in het gehele sportcomplex (zwembad en sporthal). We willen de uitkomst(en) van deze verkenning in 2016 aan uw raad voorleggen. Het bestuur van stichting ‘De Beemden’ houdt in haar begroting rekening met een tekort van € 25.000. Wij gaan echter uit van de normaal geïndexeerde bijdrage. We zoeken naar de mogelijkheden om in de zogenaamde “daluren” een hogere bezetting te bewerkstelligen.

Voorts blijft de aandacht uitgaan naar trends, rapportages en interventies op het gebied van sport en bewegen. Ook worden sportverenigingen en ander overeenkomstig particulier initiatief zo mogelijk ondersteund.

Behoud niveau sportvoorzieningen

De gemeente Bedum kent kwalitatief en kwantitatief veel, en in diversiteit een groot aantal, sportvoorzieningen. Hieruit blijkt de warme belangstelling van inwoners/gebruikers. Als forensengemeente is het van eminent belang om inwoners in hun vrije tijd aan de gemeenschap te binden. Sport wordt wel beschouwd als het cement in de samenleving.

Als in de Bedumer samenleving nieuwe vormen van sport en bewegen ontstaan, neemt de gemeente Bedum een proactieve houding aan.

In absolute zin is de gemeente Bedum geen krimp gemeente. Wel is er een verhoogde “grijze druk” ten opzichte van de “groene druk” waar te nemen. Met andere woorden: sport en bewegen en met name sport en bewegen in verenigingsverband, traditioneel dé plaats waar jeugd aan een sportieve carrière begon, zal deze afnemende groene druk (gaan) voelen. Verwacht mag worden dat dit invloed heeft op het gebruik – en behoud van sport- en beweegvoorzieningen. Sport en bewegen zal ook in toenemende mate buiten de georganiseerde verbanden plaats vinden. Sportverenigingen zullen moeten inspelen op een veranderende vraag en moeten komen met een passend sportaanbod voor senioren. Sportverenigingen, veelal de reguliere gebruikers van gemeentelijke sportaccommodaties, vormen hierin onze partners. Bij onveranderd gebruik zal het behoud van sommige sportvoorzieningen onder druk komen te staan. Hierom is samen optrekken geboden.

Recreatie en toerisme

Op het gebied van recreatie en toerisme is de focus van de gemeente gericht op het faciliteren van dit beleidsterrein. Daaraan zal de gemeente waar mogelijk en in samenwerking met het particulier initiatief vorm en inhoud geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de inzet/diensten en producten van de V. V. V. Bedum. Ook zal de nadruk worden gelegd op het gegeven dat dit beleidsterrein niet gebonden is aan gemeentegrenzen en er daarom naar samenwerkingsvormen moet worden gezocht. Wij zetten in op promotie van onze gemeente en de ontwikkeling van de regiomarketing.

Met ingang van dit begrotingsjaar wordt de afgesproken korting op de subsidie doorgevoerd.

Beheer openbaar groen

Er zal verder uitvoering gegeven worden aan de uitwerking van de deelplannen uit het groenbeheersplan. Daarbij zal er vooral aandacht zijn voor omvorming, kleinschalige renovatieprojecten, parken en communicatie.

Wat mag het extra kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting de volgende extra middelen beschikbaar gesteld:

Voetbal Onderdam - CV ketel - MJOP	9.160
Toren Zuidwolde - voegwerk - MJOP	7.464
Schrob-zuigmachine De Beemden	3.306

Ramingen

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	2.486.047	2.570.172	2.354.648	2.357.597	2.350.560	2.353.538
Baten	275.047	297.784	280.171	280.171	280.171	280.171
Saldo voor resultaatbestemming	2.211.000	2.272.388	2.074.477	2.077.426	2.070.389	2.073.367
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	2.211.000	2.272.388	2.074.477	2.077.426	2.070.389	2.073.367

Samenstelling ramingen begroting 2016

		Lasten	Baten	Saldo
623000	Openbare bibliotheek	266.062	80.063	-185.999
624000	Stichting Muziekschool Bedum	112.246	0	-112.246
624100	Stichting Welzijn Bedum	264.731	0	-264.731
624200	Overig vormings- en ontwikkelingswerk	7.948	0	-7.948
625000	Sportzaken - algemeen	118.561	0	-118.561
625100	Sportveldencomplex Bedum: gebouwen	31.370	0	-31.370
625101	Sportveldencomplex Bedum: terrein	186.045	31.907	-154.138
625102	Sportveldencomplex Bedum: materieel	10.801	0	-10.801
625200	Sportveldencomplex Onderdendam: gebouwen	8.535	0	-8.535
625201	Sportveldencomplex Onderdendam: terrein	20.001	3.368	-16.633
625202	Sportveldencomplex Onderdendam: materieel	1.007	0	-1.007
625300	Sportveldencomplex Noordwolde: gebouwen	18.533	0	-18.533
625301	Sportveldencomplex Noordwolde: terrein	30.121	5.761	-24.360
625302	Sportveldencomplex Noordwolde: materieel	1.182	0	-1.182
625400	Tennisbanen Bedum	14.904	12.696	-2.208
625500	Tennisbanen Zuidwolde	10.536	5.449	-5.087
625700	Sporthal De Beemden	252.032	77.423	-174.609
625800	Zwembad De Beemden	311.593	61.522	-250.071
627000	Kunstbeoefening en kunstbevordering	22.973	0	-22.973
627100	Overige kunst	6.136	0	-6.136
629000	Natuurbescherming	7.260	387	-6.873
630000	Plantsoenen, parken, ander openbaar groen	583.142	0	-583.142
630002	Gereedschappen plantsoenen	8.808	0	-8.808
630200	Volkstuinen	409	1.226	817
630300	Overige openluchtrecreatie	19.335	369	-18.966
632000	Speelterreinen	40.374	0	-40.374
Totaal		2.354.648	280.171	-2.074.477

Programma: 6 Sociale voorz. en maatschappelijke dienstverl.

Wat willen we bereiken?

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

De jaren 2014 tot en met 2018 staan in het teken van de introductie van veel nieuwe taken voor de gemeente als gevolg van de decentralisaties. De gemeente wordt verantwoordelijk voor de jeugdzorg, de begeleiding en dagbesteding uit de AWBZ (die overgaat naar de WMO) en de invoering van de Participatiewet. De WSW verdwijnt grotendeels waardoor de gemeente ook verantwoordelijk wordt voor de arbeidsbemiddeling van mensen met een beperking.

In deze veranderingen blijft de gemeente Bedum samen optrekken met de gemeenten De Marne, Winsum en Eemsum, maar ook op provinciaal niveau. Lokaal zal de gemeente Bedum de komende jaren invulling geven aan de basiszorg, die aansluit bij de vraag van de inwoners van onze gemeente.

Wij willen iedereen die aangewezen is op voorzieningen en die onvoldoende op ondersteuning uit de eigen omgeving kan terugvallen, ondersteunen in zelfstandige en volwaardige deelname aan de samenleving. Uitgangspunten daarbij zijn de menselijke maat en het persoonlijk contact. Ook in tijden van krapte willen wij zwakkeren zo veel als mogelijk ontzien.

In de komende jaren hanteren wij daarvoor de volgende uitgangspunten:

- *de inwoners van de Bedum zijn zelfstandig en zelfredzaam. Ze voeren zelf de regie op hun eigen leven en organiseren de verschillende aspecten in het sociale domein (inkomen, wonen, vrije tijd, werk, etc). In dit kader past het ontwikkelen van een zorgconcept waarbij onze inwoners in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen;*
- *de inrichting van de basiszorg en informele zorg realiseren we in samenspraak met de inwoners en de instellingen in Bedum;*
- *inwoners die zijn aangewezen op professionele ondersteuning en die niet voldoende op ondersteuning uit de eigen omgeving kunnen terugvallen, wordt zorg op maat geboden;*
- *de belangen van jongeren, mensen met een beperking en sociaal zwakkeren worden bij de vernieuwing voorop gesteld;*
- *doorgaan met het investeren in de zorg voor de jeugd, zoals die onder meer door het CJG vorm wordt gegeven;*
- *de aanvraag van extra zorg of ondersteuning wordt op een laagdrempelige manier georganiseerd;*
- *het beleid wordt zo vorm gegeven dat de ketenpartners aanvullend werken op de zelfredzaamheid waardoor kinderen en jeugdigen optimaal kunnen opgroeien en hun veiligheid is geborgd;*
- *de decentralisaties worden bij voorkeur budgetneutraal uitgevoerd.*

Bestaand beleid

Bestuurlijke kaders:

Wmo

- Startnotitie Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), vastgesteld door B&W op 2 mei 2006;
- Notitie burgerparticipatie en de Wmo in de gemeente Bedum vastgesteld door B&W op 2 mei 2006;
- Verordening Wet maatschappelijke ondersteuning, vastgesteld door de raad op 9 juni 2011;
- Beleidsregels Wet maatschappelijke ondersteuning, vastgesteld door B&W op 31 mei 2011;
- Beleidsplan Wmo 2012-2015, vastgesteld door de raad op 26 januari 2012;
- Verstrekkingenboek Wet maatschappelijke ondersteuning;
- Besluit (financieel) Wet maatschappelijke ondersteuning;

Sociale Zaken

- Startnotitie Wet werk en bijstand;

- Verordening Re-integratie, vastgesteld door de Raad op 29 april 2010;
- Notitie participatiebudget, vastgesteld door de Raad op 29 april 2010;
- Beleidsregels re-integratie, vastgesteld door B&W op 23 maart 2010;
- Verordening Wet Inburgering, vastgesteld door de Raad op 29 april 2010;
- Verordening Werkleeraanbod WIJ, vastgesteld door de Raad op 3 juni 2010;
- Beleidsregels Werkleeraanbod WIJ, vastgesteld door B&W op 13 juli 2010;
- Maatregelverordening WIJ, vastgesteld door de Raad op 3 juni 2010;
- Toeslagenverordening WIJ, vastgesteld door de Raad op 3 juni 2010;
- Maatregelverordening WWB, vastgesteld door de Raad op 8 juli 2010;
- Toeslagenverordening WWB, vastgesteld door de Raad op 8 juli 2010;
- Maatregelverordening Ioaw en Ioaz, vastgesteld door de Raad op 8 juli 2010;
- Intern controleplan;
- Debiteurenbeleidsplan 2004-2005;
- Notitie minimabeleid maart 2007;
- Verordening Stimuleringsfonds;

Overig

- Nota jeugdbeleid 2008-2012;

Wat gaan we daarvoor doen?

Decentralisaties

In 2015 is continuïteit van zorg (begeleiding en dagbesteding) voor bestaande cliënten Wmo geregeld. Om vanaf 1 januari 2016 een aanbod van dagbesteding en begeleiding Wmo te hebben is een contracteringsproces gestart. Implementatie van de nieuwe contracten zal starten in het laatste kwartaal van 2015 en deels in 2016 doorlopen. Voor de nieuwe contracten in 2016 is het contractbeheer en leveranciersmanagement een belangrijke component. De komende jaren zal dit veel inzet vergen, waarbij ook het rendement hoog wordt ingeschat.

Per 2016 is er ook een nieuw contract voor de basisvoorzieningen. De inrichting van de basisvoorziening en de koppeling met Jeugd en de nieuwe contracten Wmo moeten in 2016 verder vormgegeven en uitgewerkt worden. Ook wordt de integrale toegang verder vormgegeven. Al deze activiteiten zijn onderdeel van de transformatie, zoals beschreven in de beleidsstukken. Dit vergt veel beleidscapaciteit en vraagt om goede afstemming in de samenwerking in BMW-verband.

Aandachtspunten:

Uitvoering

In 2015 ligt er een grote belasting op de uitvoering voor het inrichten en regelen van de werkprocessen, financieringsafspraken en stroomlijning, afstemming en communicatie met aanbieders, afstemming met SVB, afstemming met CAK en het herindiceren van alle cliënten met dagbesteding, begeleiding, en huishoudelijke hulp. Ook in 2016 zal dit nog veel tijd in beslag nemen, onder andere vanwege de nieuwe contracten en de daarbij behorende werkwijze die geïmplementeerd moet worden.

Huishoudelijke hulp

Voor de huishoudelijke ondersteuning (HO) zijn afspraken gemaakt over een resultaatgerichte werkwijze en de bijbehorende financiering. Dit sluit enerzijds aan bij de beleidsplannen en het resultaatgericht werken, anderzijds is voor de komende jaren een korting op het budget voor HO aangekondigd door het Rijk. Voor het jaar 2016 moet nog bekeken worden of de huidige werkwijze voldoet en in hoeverre we de bezuinigingen met de nieuwe werkwijze kunnen opvangen. Daarnaast moeten er nieuwe afspraken over de financiering voor de aanbieders HO voor 2016 komen.

Jeugdzorg

Op grond van de nieuwe Jeugdwet zijn gemeenten sinds 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdzorg. Om deze nieuwe taak zo goed mogelijk te kunnen uitvoeren hebben de 23 Groninger gemeenten in het Regionaal Transitie Arrangement (RTA) afgesproken de jaren 2015, 2016 en 2017 te gebruiken om stapsgewijs met de aanbieders en gebruikers van jeugdhulp toe te groeien naar een nieuw gemeentelijk aangestuurd jeugdstelsel. Het inkopen van jeugdzorg vraagt op dit moment de nodige aandacht. Ter ondersteuning van de gemeenten hierbij is eind 2014 de Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG) opgericht.

Het jaar 2015 stond in het teken van de transitie van de jeugdzorg naar de gemeente. De doorontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) had hierbij prioriteit. In 2015 is het CJG uitgegroeid tot de plek waar ouders terecht kunnen voor alle vragen rondom opvoeden en opgroeien, basisondersteuning en toeleiding naar gespecialiseerde

jeugdhulp. Daarnaast is er geïnvesteerd in de verbinding van het CJG met de civil society, zoals scholen en verenigingen.

In 2016 staat niet de transitie, maar de transformatie van de jeugdhulp centraal. Belangrijke doelen van deze transformatie zijn: het verder versterken van de basisondersteuning, het meer laagdrempelig en dicht bij huis organiseren van hulp, en het verder investeren in de verbinding van het CJG met vindplaatsen. Belangrijke projecten hierbij zijn: het doorontwikkelen van doorlopende zorgroutes en werkprocessen; het bijsturen van transformatieprojecten en beleid; en het ontwikkelen van een goed werkend systeem van registratie, monitoring en evaluatie.

Voor 2016 wordt de specialistische jeugdzorg –net als in 2015– ingekocht door de Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG). De Groninger gemeenten zijn solidair met elkaar bij de afrekening hiervan, met als uitgangspunt budgetneutraliteit. Een goede financiële monitoring is hierbij een aandachtspunt. De doorlopende rijksbezuinigingen in combinatie met de invoering van een nieuw landelijk budgetverdeelmodel en de Groningse solidariteit kunnen de budgetten onder druk zetten.

Eigen bijdrage Wmo

Voor Wmo-voorzieningen (zowel bij de bestaande als bij de nieuwe taken) worden eigen bijdragen geïnd via het Centraal Administratie Kantoor (CAK). De hoogte van de eigen bijdrage is afhankelijk van het inkomen en wordt door het CAK berekend en is afhankelijk van het de gebruikte voorzieningen of de hoeveelheid (bijvoorbeeld in uren begeleiding). Tijdige aanlevering van de aanbieders begeleiding bij het CAK is een punt van aandacht.

Overzicht decentralisaties financieel

	Budget	Budget	
	2015	2016	
Sociale werkvoorziening	1.618.091	1.417.390	
Re-integratie en participatievoorzieningen	189.304	201.784	
Maatwerkvoorziening natura materieel WMO			¹
Maatwerkvoorziening natura immaterieel WMO	543.983	543.983	²
Opvang en beschermd wonen WMO	15.999	15.999	
Algemeen maatschappelijk werk			
Algemene voorzieningen WMO/Jeugd	168.598	168.598	
Eerstelijnsloket WMO en Jeugd	243.700	243.700	
PGB WMO en Jeugd	1.219.650	1.219.650	
Individuele voorzieningen natura Jeugd	1.576.311	1.576.311	
Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd			
Mutatie in sociaal domein (moet nog verdeeld worden)		267.818	
Totaal uitgaven	5.575.636	5.655.233	
Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang	51.219	51.219	
Eigen bijdragen alg. Voorzieningen WMO en Jeugd			
Ouderbijdragen individuele voorzieningen en opvang			
Totaal inkomsten	51.219	51.219	
Subtotaal	5.524.417	5.604.014	
Integratieuitkering sociaal domein			
Jeugdzorg	2.354.812	2.402.371	
WMO 2015	1.362.211	1.582.469	
Participatiebudget	1.807.395	1.619.174	
Subtotaal	5.524.418	5.604.014	
Saldo	-	-	
¹ betreft met name woonvoorzieningen en hulpmiddelen			
² betreft met name vervoer en huishoudelijke hulp			

Kinderopvang

Jaarlijks worden alle kinderopvangvoorzieningen in de gemeente door de GGD geïnspecteerd. Tot nu toe zijn hieruit geen bijzonderheden naar voren gekomen.

Het project ‘Boekstart’, waarover we u eerder in deze begroting berichten, is ook geïmplementeerd in de kinderopvang.

De bibliotheek is betrokken bij het project Boekenpret, een project voor kinderen van 0 tot 6 jaar. Zij verzorgen de boeken voor de kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en onderbouw van de basis scholen.

Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE) De gemeenten Bedum, De Marne en Winsum hebben gezamenlijk de beleidsnotitie “Doelgroepen bepaling en toeleiding Voor en Vroegschoolse Educatie (verder VVE)” opgesteld. Het speerpunt van deze beleidsnotitie is het vroegtijdig signaleren en terugdringen van taal- en ontwikkelingsachterstanden. In het kader van deze beleidsnotitie is door Biblionet een aanbod opgesteld om VVE te implementeren op de basisscholen (groepen 1 en 2), de peuterspeelzalen en in de kinderopvang in de gemeente Bedum. Het project heeft de titel gekregen “Elk kind telt mee in Bedum!”.

Participatiewet

Met de uitvoering van het beleidsprogramma begeleiden we werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden naar de arbeidsmarkt, zodat ze zelfstandig en onafhankelijk van de overheid in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Voor inwoners die dat niet kunnen, zorgen we voor een financieel vangnet en maatschappelijke ondersteuning om zelfredzaamheid en actief meedoen in onze samenleving te stimuleren.

Een belangrijke ontwikkeling in deze periode die nog van invloed kan zijn op de begroting 2016, is de voortgang van de besluitvorming over de nieuwe uitvoeringsstructuur voor werk en inkomen voor de BMW-gemeenten (Ability, Sociale Zaken en Werk Hoogeland en Werkplein Noord-Groningen). Het uitgangspunt is dat de nieuwe uitvoeringsstructuur niet leidt tot uitzetting van de begroting, met uitzondering van eventuele frictiekosten.

Doelstelling 1	We gaan de Participatiewet uitvoeren in samenhang met het totale sociale domein				
Maatregel	Harmonisatie van de uitvoering van de Participatiewet voor de BMW-gemeenten.				
Prestatie Indicator	Afspraken geïntegreerde dienstverlening				
	2015	2016	2017	2018	2019
	Vaststellen verordeningen implementatieplan en start uitvoering	Invoeren nieuwe uitvoeringstructuur werk en inkomen	uitvoeren	uitvoeren	uitvoeren

Toelichting maatregel

In 2015 zijn taken op gebied van jeugd, zorg en participatie naar de gemeenten gegaan. In de uitvoering van deze taken zit samenhang, maar de omvang van de taken was van zodanige omvang dat elk onderdeel in 2015 alleen transitieproof kon worden gerealiseerd. Dat wil zeggen dat elk onderdeel apart wordt uitgevoerd en nog niet in samenhang. De samenhang moet op een later moment worden bewerkstelligd. De invoering van de Participatiewet is in 2015 voor de BMW-gemeenten gerealiseerd. Voor nieuwe klanten gold de wet per 1 januari 2015 en voor bestaande klanten werd de wet (inclusief de kostendelersnorm) op 1 juli 2015 ingevoerd. Voor 2016 wordt de uitdaging om de uitvoering van de Participatiewet voor de BMW-gemeenten in samenhang uit te voeren:

1. door de invoering van een nieuwe uitvoeringstructuur werk en inkomen (Ability, Sociale Zaken en Werk Hoogeland en Werkplein Noord-Groningen);
2. door de samenwerking in de arbeidsmarktregio Groningen (provincie Groningen en Noord-Drenthe), waarin ook het werkbedrijf is gepositioneerd en o.a. afspraken worden gemaakt over de realisatie van de afspraakbanen;
3. door binnen de samenwerking van de BMW-gemeenten op zoek te gaan naar een geïntegreerde dienstverlening voor de domeinen Jeugd, Participatiewet en WMO.

Doelstelling 2	We komen tot een uitvoeringsstructuur werk en inkomen.				
Maatregel	We stellen het uitvoeringsplan vast en starten met de samenwerking BMW.				
Prestatie Indicator	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoeren implementatieplan 				
	2015	2016	2017	2018	2019
	Start samenwerking	Uitvoeren Implementatieplan	Evaluatie en uitvoeren	Uitvoeren	Uitvoeren

Toelichting maatregel

De huidige organisaties voor de BMW-gemeenten die taken uitvoeren op het gebied van werk en inkomen zijn ook de organisaties die betrokken zijn bij uitvoering van de Participatiewet. Het gaat dan om Ability, Sociale Zaken en Werk Hoogeland en het Werkplein Noord-Groningen. In 2015 zijn de uitgangspunten voor de nieuwe uitvoeringsstructuur werk en inkomen en het strategisch beleidskader vastgesteld door de vier gemeenten. De verwachting is dat in de loop van 2015 het implementatieplan voor de nieuwe uitvoeringsstructuur wordt vastgesteld (inclusief begroting voor 2016) en dat in 2016 met de uitvoering van het implementatieplan wordt gestart.

Doelstelling 3	We intensiveren het armoedebeleid				
Maatregel	We gaan de beleidsregels en Pact voor Samenredzaamheid uitvoeren				
Prestatie Indicator	<ul style="list-style-type: none"> Vaststellen beleidsregels Uitvoeren Pact voor Samenredzaamheid 				
	2015	2016	2017	2018	2019
	Vaststellen beleidsregels; Ontwikkelen activiteiten samen met organisaties	Verder ontwikkeling activiteiten en uitvoeren in samenwerking	Uitvoeren in samenwerking	Uitvoeren in samenwerking	Uitvoeren in samenwerking

Toelichting maatregel

In 2013 zijn we in samenwerking met de Cliëntenraad BMW gestart met de organisatie van een armoedeconferentie. Samen met alle organisaties en instellingen die in de BMW-gemeenten bezig zijn met armoede, hebben we de mogelijkheden verkend. Dat heeft geleid tot een Pact voor Samenredzaamheid. Daarin delen we kennis en ontwikkelen we activiteiten. We zijn begonnen zogenaamde Eigen Kracht-café's te organiseren. Daarin ontmoeten burgers elkaar om thema's te bespreken en elkaar te ondersteunen. In 2015 is een eerste aanzet gemaakt voor de verbouw van groente en fruit. De opbrengst zal dan ten goede komen aan de burgers die afhankelijk zijn van bijv. de Voedselbank.

De raden van de BMW-gemeenten hebben in 2014 de kaders van het armoede- en minimabeleid vastgesteld en in 2015 is het minimabeleid van de vier gemeenten verder geharmoniseerd. Samen met alle aangesloten partijen gaan we in 2016 verder met de ontwikkeling van activiteiten om burgers die afhankelijk zijn van ondersteuning zo goed mogelijk te faciliteren.

Met de beide kredietbanken gezamenlijk (VKB en GKB) worden activiteiten ontwikkeld en ondernomen op het gebied van preventie

In welke documenten is relevant beleid vastgelegd?

- Participatiewet
- Verordeningen op grond van de Participatiewet
- Minima- en armoedebeleid
- Pact voor Samenredzaamheid
- Samenwerkingsovereenkomst SoZaWe Hoogeland
- Uitgangspunten nieuwe uitvoeringsstructuur
- Strategisch beleidskader

Kengetallen

Effect-indicatoren	2014	2015	2016
Groei uitkeringsbestand	10%	5%	10%
Cliënten die bemiddelbaar zijn	33,3% %	30%	30%

Prestatie-indicatoren	Resultaat 2014	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016
Doorlooptijd aanvraag - toekenning	2 weken	2 weken	2 weken
Doorlooptijd aanvraag -traject	2 weken	2 weken	2 weken
Inzet werkleer- en scholingsprogramma	33,33%	55%	50%

Kengetallen	Resultaat 2014	Streefwaarde 2015	Streefwaarde 2016
Cliënten in de Participatiewet	264	252	270
Plaatsingen in regulier werk	40	40	40
Bijz. bijstand chronisch ziekengehandicapten/CER	111	150	150
Toekenningen participatiefonds/minimabeleid	138	160	150
Individuele inkomens toeslag (Langdurigheid)	118	150	150
Cliënten in schuldhulpverlening			
<i>Budgetbeheerregeling</i>	69	80	70
<i>Crisissituaties</i>	0	5	2
<i>Spreekuurbezoek</i>	90	225	100
<i>Afgifte WSNP-verklaringen</i>	16	20	20
Deelname OGGZ-overleg	5	8	10

Wat mag het (extra) kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting geen extra middelen beschikbaar gesteld.

Ramingen

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	6.365.786	10.283.371	10.141.906	10.106.973	10.007.962	9.941.089
Baten	3.835.147	1.946.766	1.961.523	1.961.523	1.961.523	1.961.523
Saldo voor resultaatbestemming	2.530.639	8.336.605	8.180.383	8.145.450	8.046.439	7.979.566
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	2.530.639	8.336.605	8.180.383	8.145.450	8.046.439	7.979.566

Samenstelling ramingen begroting 2016

		Lasten	Baten	Saldo
634000	WWB: algemeen (Participatiewet)	2.102.976	1.761.031	-341.945
634004	WWB: sociale recherche	12.930	0	-12.930
634600	Bijzondere bijstandsverlening	211.441	0	-211.441
634700	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen	35.860	32.050	-3.810

		Lasten	Baten	Saldo
636000	Sociale werkvoorziening	1.535.456	0	-1.535.456
636500	Re-integratie- en participatievz Participatiewet	290.083	0	-290.083
637000	Inkomensvoorziening werkloze werknemers	0	0	0
637500	Gemeentelijk minimabeleid: stimuleringsfonds	84.249	0	-84.249
638700	Inburgering	0	0	0
639100	Dorpshuizen en verenigingsgebouwen	9.380	0	-9.380
640000	Maatwerkvoorziening natura materieel WMO	406.048	0	-406.048
640100	Maatwerkvoorziening natura immaterieel WMO	1.253.583	0	-1.253.583
640200	Opvang en beschermd wonen WMO	28.570	0	-28.570
640300	Sociaal- en Cultureel werk	0	0	0
640400	Algemeen maatschappelijk werk	113.150	0	-113.150
640500	Algemene voorzieningen WMO/Jeugd	591.328	0	-591.328
640600	Eerstelijnsloket WMO	158.710	0	-158.710
640650	Jeugd en Gezin	237.619	7.310	-230.309
640700	PGB WMO en Jeugd	1.347.926	0	-1.347.926
640800	Individuele voorzieningen Natura Jeugd	1.576.311	0	-1.576.311
640900	Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd	0	0	0
641000	Eigen bijdr. maatwerkvoorzieningen en opvang WMO	0	154.219	154.219
641100	Eigen bijdragen alg. voorzieningen WMO en Jeugd	0	0	0
641200	Ouderbijdr. indiv. voorzieningen en opvang Jeugd	0	0	0
642100	Peuterspeelzalen gemeente Bedum	95.219	0	-95.219
642500	Kinderdagverblijven	51.067	6.913	-44.154
Totaal		10.141.906	1.961.523	-8.180.383

Programma: 7 Volksgezondheid en milieu

Wat willen we bereiken?

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

Wij kiezen waar mogelijk voor duurzaamheid. Die keuze is in het belang van de huidige en de toekomstige generaties. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie en kan daarin vaak een voortrekkersrol vervullen.

In de komende jaren willen wij:

- *het gebruik van alternatieve energiebronnen -zoals aardewarmte, zonne- en windenergie- stimuleren;*
- *het klimaat en energiebeleid actualiseren;*
- *investeren in duurzame en de veiligheid bevorderende openbare verlichting;*
- *samenwerking in waterketen in BMW-verband en met het waterschap stimuleren;*
- *afvalverwerking verder verduurzamen.*

Bestaand beleid

Bestuurlijke kaders:

- Milieubeleidsplan 2009-2012, vastgesteld in mei 2009;
- Intergemeentelijk bodembeleidsplan Regio Noord 2014 - 2018, vastgesteld 3 december 2013;
- Handhavingsbeleidsplan Omgevingsrecht 2011-2015 BMW-gemeenten, d.d. 28 juni 2011 (B&W);
- Afvalwaterbeleidsplan BMW/NZV 2014 – 2018, vastgesteld d.d. 12 december 2013;
- Waterplan vastgesteld in 2009;
- Stedelijke Wateropgave d.d. april 2008;
- Nota lokaal gezondheidsbeleid 2008-2012;
- Plan van Aanpak Gemeentelijk klimaatbeleid, d.d. juni 2004;
- Afvalstoffenverordening, d.d. 25 maart 2004;
- Notitie Toezicht en handhaving bij evenementen, vastgesteld in 2009;
- Gemeentelijk Afvalstoffen Plan 2009-2012, d.d. 17 november 2009;
- Handhavingsbeleidsplan en uitvoeringsprogramma 2011-2014, vastgesteld d.d. 22 september 2011;
- Nota lokaal gezondheidsbeleid 2013-2017, d.d. 30 mei 2013.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samenwerking waterketen;

De clustersamenwerking van de BMW gemeenten en het waterschap zal in 2016 de volgende onderwerpen oppakken:

- Onderzoek verbeteren hydraulisch functioneren van de zuiveringskringen;
- Het gezamenlijk uitvoeren van rioolbeheertaken;
- Oppakken nieuwe methodiek onkruidbestrijding;
- In beeld brengen waterkwaliteit van het oppervlaktewater door ecoscans.

Het cluster zal in regionaalverband uitwerking geven aan het instellen van een dienst gegevensbeheer en meten en monitoren.

Riolering

Vanuit het Afvalwaterbeleidsplan BMW/NZV zal uitvoering worden gegeven aan:

- Planuitwerking verminderen overstortingen riolering op de vijvers in het Geert Reinderspark en verwijderen bergbezinkzak door vervangende berging in De Vliet;
- Het vernieuwen van de riolering in de Tuinbouwstraat en de Schoolstraat te Zuidwolde;
- Wijzigen riolering Waldadrift;
- Wijzigen riolering Centrumplan;
- Uitvoering geven aan het operationeel plan rioolreparaties kern Zuidwolde.

Klimaat, energie en duurzaamheid

Als onderdeel van de uitvoering van het bestuursprogramma willen we in 2016 het gemeentelijk klimaat- en energiebeleid actualiseren.

Afval

De afvalinzameling en – verwerking zullen we verder verduurzamen, passend in een circulaire economie waarin producten en materialen worden hergebruikt en grondstoffen hun waarde behouden. Hiervoor zullen we het gemeentelijk afvalbeleid actualiseren. Daarnaast zullen we in 2016 het jaarplan ‘Extra aanpak zwerfafval’ uitvoeren en een nieuw jaarplan voor 2017 opstellen in het kader van het Verpakkingenakkoord, waarbij we vergoeding ontvangen voor de extra aanpak van zwerfafval.

Milieu

Omgevingsdienst Groningen ODG): De begroting 2016 is in uw raad van april 2015 behandeld. Ook in 2016 zal de ODG de basismilieutaken voor de gemeente Bedum uitvoeren. Het gaat dan om circa 590 uur op jaarbasis, waarvan circa 170 uur beschikbaar is voor vergunningverlening milieu en 220 uur voor directe toezichthoudende taken op milieugebied. De overige uren betreffen advisering. De ODG gaat vanaf 2016 bezig met de implementatie van een Leefomgevingssysteem. Dit wordt begeleid door een overlegplatform met ICT- en DIV-vertegenwoordigers van alle gemeenten. Binnen de gemeenten worden de consequenties gezien.

Werkorganisatie DEAL: op het gebied van bodembeleid, klimaatbeleid en toezicht en handhaving van overige milieutaken wordt samengewerkt met de Werkorganisatie DEAL. Evenals voorgaande jaren worden ook in 2016 een aantal controles bij de niet basistaak bedrijven, zoals agrariërs, garagebedrijven, horeca en detailhandel, uitgevoerd door de werkorganisatie DEAL.

Handhavingsbeleidsplan. In samenwerking met de gemeenten Winsum en De Marne zal in de loop van 2015 worden gestart met het opstellen van het Handhavingsbeleidsplan Omgevingsrecht 2016-2020 van de BMW-gemeenten. In dit plan zullen alle handhavingsaspecten op het gebied van het Omgevingsrecht worden vastgelegd. Het plan zal in 2016 ter vaststelling worden voorgelegd aan uw raad.

Volksgezondheid.

Naast de wettelijke gemeentelijke taken op het gebied van volksgezondheid zoals die door de GGD voor de gemeenten worden uitgevoerd, heeft uw raad vorig jaar samen met de gemeenten De Marne, Winsum en Eemsum een nota lokaal gezondheidsbeleid vastgesteld. Hierin zet de gemeente in op een gezonde levensstijl met drie speerpunten, te weten: alcohol, roken en bestrijding overgewicht.

Alcohol

Overmatig alcohol gebruik leidt tot aanzienlijke gezondheidsschade op korte en langere termijn. Daarnaast zijn er maatschappelijke en economische consequenties zoals verlies aan arbeidsproductiviteit, arbeidsverzuim, schooluitval, criminaliteit, verkeersongevallen, gezondheidszorg en verslavingszorg. Voor jonge mensen is gebruik van alcohol extra ongezond. Veel factoren zijn niet direct vanuit gezondheidsbeleid te beïnvloeden, maar vereisen maatregelen op andere gemeentelijke beleidsterreinen zoals de Wmo, veiligheid, onderwijs, jeugd, horeca en sportbeleid. Ook hier is een goede samenwerking tussen (zorg- en welzijns)partijen op lokaal niveau geboden. Indien mogelijk en gewenst willen wij meeliften met landelijke- en/of provinciale initiatieven op dit terrein.

Roken

Roken is de belangrijkste vermijdbare oorzaak van ziekte en overlijden. Het percentage rokers in Nederland is gedaald. Onder hoogopgeleiden neemt het aantal rokers sterker af dan onder laagopgeleiden. Gemeenten en uitvoerende organisaties kunnen een belangrijke rol spelen bij de toeleiding van rokers naar bestaande ondersteuning bij stoppen met roken. Voor de CJG's is er een belangrijke taak weggelegd bij de preventie van roken door kinderen en jongeren, van mee- en doorroken tijdens een zwangerschap.

Bestrijding overgewicht

De basis voor een gezonde leefstijl is een gezond gewicht. Mensen met een gezond gewicht voelen zich fitter, bewegen soepeler en zitten beter in hun vel dan mensen met overgewicht. Een gezond gewicht verkleint de kans op hart- en vaatziekten, diabetes, een aantal vormen van kanker en psychische klachten. Een belangrijk uitgangspunt is het mogelijk maken van een gezonde keuze op het gebied van voeding en beweging. Dit vereist niet alleen maatregelen vanuit gezondheidsbeleid, maar juist ook op andere beleidsterreinen zoals

onderwijs, sport en bewegen of ruimte. Daarnaast is de inbreng van lokale partners belangrijk bij het terugdringen van overgewicht.

Openbare verlichting

In het begrotingsjaar gaan we verder met de voorbereiding en uitvoering van de vervangingsplannen volgens het beleidsplan Openbare Verlichting.

Wat mag het (extra) kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in deze begroting de volgende extra middelen beschikbaar gesteld:

Akkerstraat Zuidwolde BRP	108.000
Centrumplan Bedum BRP	300.000
Afkoppelen i.h.k.v KRW/WB21	40.000
BRP maatregelen	33.430

Ramingen

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	2.961.017	3.056.947	2.927.521	2.927.521	2.927.521	2.927.521
Baten	2.488.894	2.274.259	2.445.554	2.517.311	2.444.021	2.447.007
Saldo voor resultaatbestemming	472.123	782.688	481.967	410.210	483.500	480.514
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	472.123	782.688	481.967	410.210	483.500	480.514

Samenstelling ramingen begroting 2016

	Lasten	Baten	Saldo
643100 Volksgezondheid	57.918	0	-57.918
644000 Gemeenschappelijke geneeskundige dienst (GGD)	168.248	0	-168.248
644500 Jeugdgezondheidszorg	171.533	0	-171.533
644900 Destructie	312	0	-312
645000 Heffing&invordering afvalst.heffing&reinig.rechten	53.571	0	-53.571
645100 Ophalen en afvoeren van huishoudelijk afval	958.005	164.745	-793.260
645200 Inzameling glas	11.036	8.648	-2.388
645300 KCA/WEB/ICT en metaal	40.249	4.325	-35.924
645500 Inzameling oud papier	1.700	1.350	-350
646000 Heffing&invordering rioolrechten	33.798	0	-33.798
646100 Riolen	770.857	4.774	-766.083
646200 Rioolgemalen	149.934	1.007	-148.927
647000 Beleidsadvisering milieu	148.032	0	-148.032
647100 Verlening milieuvergunningen	3.187	0	-3.187
647200 Handhaving (controle) milieubeheer	7.629	0	-7.629
647300 Milieucommunicatie	9.514	0	-9.514
647400 Afwikkeling milieuklachten	11.258	0	-11.258
647500 Bodem	41.394	0	-41.394
647600 Geluidhinder	3.992	0	-3.992
647700 Gemeentelijke interne milieuzorg	36.362	39.258	2.896
647800 Klimaatbeleid	28.679	0	-28.679
649000 Begravingen en onderhoud begraafplaatsen	220.313	0	-220.313

		Lasten	Baten	Saldo
649400	Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	0	1.067.581	1.067.581
649500	Rioolheffing	0	1.007.051	1.007.051
649900	Begraafplaatsrechten	0	146.815	146.815
Totaal		2.927.521	2.445.554	-481.967

Programma: 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Wat willen we bereiken?

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

Het herstel van de woningmarkt gaat langzamer dan werd gehoopt. Toch zijn er signalen dat de markt de komende jaren gaat aantrekken. We verwachten niet dat de tijden van grootschalige nieuwbouwplannen terug zullen keren. Daarom gaan we van realistische verwachtingen uit.

Bedum is en blijft een aantrekkelijke woongemeente door zijn voorzieningen en ligging ten opzichte van stad Groningen. Wij willen een goede mix van verschillende segmenten op de woningmarkt in samenwerking met woningcorporatie Wierden en Borgen. Wij vinden het belangrijk dat nieuwbouw duurzaam en toekomstbestendig is.

In de komende jaren willen wij:

- een goede mix van woningen, afgestemd op de verschillende doelgroepen;*
- duidelijke afspraken maken met Wierden & Borgen en geïnteresseerde commerciële partijen over de invulling en de realisatie van woningbouwlocaties;*
- samen met Wierden & Borgen en geïnteresseerde commerciële partijen een actieve rol spelen met als inzet, behoud van het woningaanbod en de verdere ontwikkeling daarvan;*
- een woon-zorgvisie opstellen, op grond van de veranderende samenstelling van de bevolking en het vergroten van de zelfredzaamheid;*
- levensloopbestendige woningen daar waar mogelijk en nodig;*
- een onderzoek naar de mogelijkheid van invoering van een starterslening;*
- het stimuleren van voldoende sociale woningbouw en starterswoningen;*
- de hoofdlijnen opstellen voor een nieuwe omgevingsvisie opstellen;*
- energiebesparende en duurzaamheidsmaatregelen toepassen voor woningen, te bekostigen uit gaswinningsmiddelen.*

Bestaand beleid

Bestuurlijke kaders:

- Structuurplan Bedum - Onderdendam, vastgesteld op 6 juli 2006;
- Welstandsnota, vastgesteld op 27 mei 2004;
- Basisplan detailhandel, vastgesteld op 27 mei 2004;
- Notitie Behoedzaam vernieuwen, structuurplan+ vastgesteld augustus 2004;
- Woonplan 2002-2010, vastgesteld op 19 december 2002;
- Woonschepenverordening, vastgesteld op 1 juli 1999;
- Nota Archeologiebeleid, vastgesteld 22 maart 2007;
- Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart Regio Noord-Groningen – gemeente Bedum, vastgesteld 26 februari 2009;
- Bouwverordening, vastgesteld 29 maart 2012;
- Monumentenverordening, vastgesteld 8 juli 2010;
- Brandpreventiebeleid bestaande bouw, vastgesteld op 13 april 2004;
- Brandbeveiligingsverordening, vastgesteld op 29 maart 2012;
- Bestemmingsplan Buitengebied, vastgesteld 17 december 2009;
- Bestemmingsplan Bedum kern, vastgesteld 26 juni 2008;
- Bestemmingsplan Bedrijvenpark Boterdiep fase 1, vastgesteld 27 mei 2004;
- Bestemmingsplan Bedrijvenpark Boterdiep fase 2, vastgesteld 26 juni 2008;
- Bestemmingsplan Bedum-Kern locatie Vogelzang / Gemeentelijke Kwekerij, vastgesteld 24 januari 2008;

- Bestemmingsplan Ter Laan 4, vastgesteld 20 december 2007;
- Bestemmingsplan Zuidwolde, vastgesteld op 17 oktober 2013;
- Bestemmingsplan Onderdendam, vastgesteld op 26 januari 2012;
- Bestemmingsplan Noordwolde, vastgesteld op 28 juni 2012;
- Bestemmingsplan Oosterseweg 8, Zuidwolde, vastgesteld op 8 juli 2010;
- Bestemmingsplan Dagbesteding Zuidwolde, vastgesteld op 2 oktober 2008;
- Bestemmingsplan Bedum Kern locatie Gasfabriek, vastgesteld op 28 juni 2012;
- Bestemmingsplan Bedum Kern locatie HEMA, Grotestraat 14-16, vastgesteld op 28 september 2010;
- Bestemmingsplan Buitengebied, Landgoed “De Vrie Heerlykheid”, Westerdijkshorn 14 te Bedum, vastgesteld op 20 september 2012;
- Bestemmingsplan Bederawalda, vastgesteld op 24 april 2014;
- Bestemmingsplan Bedum Kern, locatie De Plank, in procedure;
- Verordening naamgeving en nummering (adressen) 2011, vastgesteld 16 december 2010.

Wat gaan we hiervoor doen?

Woningbouw, bouwen voor verschillende doelgroepen

De volgende plannen, projecten en initiatieven zijn in uitvoering:

Bedum:

- *Ter Laan 4*
De verkoop van kavels in de vrije sector en van projectmatige woningbouw loopt vertraging op door de crisis op de woningmarkt. In 2015 is een licht herstel zichtbaar. Samen met marktpartijen continueren we de verdere ontwikkeling van dit plan.
- *Vogelzang*
Woningstichting Wierden & Borgen is in gesprek met een projectontwikkelaar om tot ontwikkeling van de locatie Vogelzang te komen..
- *Almastraat*
Door Woningstichting Wierden & Borgen is het plan van 21 eengezinswoningen en 14 levensloopwoningen tussen Burchtplein en de Noordwolderweg gerealiseerd.
- *Terrein voormalige gasfabriek*
Het bestemmingsplan ‘Bedum Kern Locatie Gasfabriek’ is op 28-6-2012 vastgesteld. Zoals wij al eerder hebben gemeld is Woningstichting Wierden & Borgen in 2014 afgehaakt. Een voorstel hiervoor zullen wij aan uw raad voorleggen.
- *De Plank*
De ontwikkelaar is gestart met de verkoop/bouw van 16 woningen en 4 bouw kavels; na bodemsanering, bouwrijp maken en inventarisatie/vergoeding van bevestigingsbestendige maatregelen. Na afronding van het project zullen wij het openbaar gebied van de ontwikkelaar overnemen; de financiële middelen hiervoor zijn gereserveerd in de bestemmingsreserve Herstructurering.
- *Bederawalda*
Woningstichting Wierden en Borgen zal de bouw van fase 1 (15 appartementen) eind 2015 opleveren. Met de bouw van fase 2 zal begin 2016 worden begonnen, waarna aansluitend fase 3 zal volgen.
- *De Krijthe*
De ontwikkelaar heeft het plan voor 9 appartementen bij ons ingediend en is gestart met de verkoop; tot nu toe is het verkoopresultaat bescheiden. De omgevingsvergunning zal verleend worden middels een zogenaamde buitenplanse ontheffing; hiervoor hebben we met de ontwikkelaar een anterieure overeenkomst gesloten.

Onderdendam:

- *Stadsweg 10 t/m 24*

Deze huurwoningen stonden leeg en zijn door woningstichting Wierden en Borgen gesloopt. Wij streven naar nieuwbouw die past bij het historisch karakter van Onderdendam.

Zuidwolde:

- *Oosterseweg*

Voor de locatie van de voormalige, afgebrande en gesloopte boerderij wordt een initiatief verkend voor ontwikkeling van een concept voor zorgwonen met dagbesteding.

In al deze plannen stimuleren we een goede mix van woningen, inclusief levensloopbestendige woningen, in overleg met woningstichting Wierden en Borgen, de ontwikkelaars en bouwers, en voor verschillende doelgroepen. Hierover maken we afspraken met die partijen, die we zo nodig vastleggen in (exploitatie)overeenkomsten.

Daarnaast zetten we erop in dat nieuwbouw aardbevingsbestendig is; hierbij zijn wij, omdat een en ander nog niet wettelijk is geregeld, afhankelijk van de initiatiefnemer (moet dit zelf aanvragen) en NAM (accordering maatregelen en vergoeding meerkosten).

Het overleg met woningstichting Wierden en Borgen vindt op verschillende niveaus plaats; op projectniveau over de betreffende projecten, op structureel niveau ambtelijk en bestuurlijk, over de algehele planning van projecten, algemeen (volkshuisvestings)beleid, etc.

Als gevolg van de aardbevingsproblematiek wordt door de Nationaal Coördinator Groningen, samen met NAM en Centrum voor Veilig Wonen, een grootschalig verstevigingsprogramma opgezet. Daarbij wordt ingezet op een dubbelslag met verduurzaming. Duidelijk is dat dit een groot beslag op de inzet van de gemeente gaat leggen.

Niet onbenoemd laten we dat de gemeentelijke inzet voor herstel van aardbevingsschade ook steeds meer toeneemt.

Bestemmingsplannen

De volgende bestemmingsplannen of ruimtelijke procedures –voor zover nu bekend– zijn of komen in 2016 in procedure:

- Bestemmingsplan uitbreiding bedrijventerrein en Bestemmingsplan Bedrijvenpark Boterdiep fase 2 worden herzien en samengevoegd tot één nieuw bestemmingsplan, gestart voorjaar 2015;
- Bestemmingsplan Bedum kern, locatie Gasfabriek wordt herzien naar de nieuwe beoogde bestemming;
- Oostelijke ontsluitingsweg: nog niet bekend is welke planologische procedure hiervoor zal worden gevolgd. Hierbij worden overigens geen ‘extra’ te ramen kosten voor de gemeente verwacht;
- Uitbreiding FrieslandCampina Domo;
- Plannen voortgang centrum;
- Zorgwonen met dagbesteding Oosterseweg Zuidwolde.

Starterslening

In juli 2015 was de stand van zaken zodanig dat wij, afhankelijk van de hoogte van de te verstrekken starterslening, verwachten nog twee tot vier starters te kunnen helpen. Als de bodem bereikt is, zullen we een evaluatie overleggen met een voorstel over het al dan niet voortzetten van deze regeling.

Woon(zorg)visie / woonleefbaarheidsplan

In augustus hebben we opdracht verleend voor het opstellen van een leefbaarheidsplan. De druk die daarop ligt, komt mede voort uit het aardbevingsdossier: voor eind september wil de Nationaal Coördinator Groningen de leefbaarheidsplannen hebben. Daarbij wordt door de Nationaal Coördinator Groningen in clusters gewerkt; Bedum zit samen met Winsum en Ten Boer in één cluster.

Omgevingsvisie

Hiervoor zijn nog geen initiatieven gestart; dit heeft gezien het tijdstip van de invoering van de Omgevingswet (waarschijnlijk per 2018) nu nog geen urgentie.

Energiebesparende en duurzaamheidsmaatregelen voor woningen

Vanuit de leefbaarheidsgelden die beschikbaar zijn vanuit de gaswinning, kunnen particulieren met meer dan € 1.000 bevingsschade een bijdrage in duurzaamheidsmaatregelen ontvangen van maximaal € 4.000. Wij zien dat dit vooral ingezet wordt door het aanbrengen van zonnepanelen.

In de pilot van het verstevigingsprogramma van huurwoningen van Wierden en Borgen is het uitgangspunt “nul op de meter”. Door naast het aardbevingsbestendig maken van de woningen duurzaamheidsmaatregelen door te voeren (isolatie buitenschil, begane grond vloer en installeren warmtepomp) worden de woningen energieneutraal.

Basisadministraties BGT en BAG

De wettelijke aansluiting op de BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie) is in 2015 afgerond. Verdere implementatie en beheer staat voor dit en de komende jaren op de rol. Aansluitend op de BGT wordt een koppeling met het beheer van wegen, riolen en groen gemaakt. Vanuit de kaart worden koppelingen met data uit de beheersystemen gelegd, waardoor meer inzicht komt in de te beheren objecten. Ook is een en ander daardoor eenvoudiger op kaart te raadplegen.

Wat mag het (extra) kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting geen extra middelen beschikbaar gesteld.

Ramingen

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	1.736.032	1.597.953	1.236.022	1.236.032	1.221.042	1.221.052
Baten	910.807	562.846	323.312	323.312	312.312	312.312
Saldo voor resultaatbestemming	825.225	1.035.108	912.710	912.720	897.730	908.740
Lasten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Baten (reservemutaties)	0	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	825.225	1.035.108	912.710	912.720	897.730	908.740

Samenstelling ramingen begroting 2016

		Lasten	Baten	Saldo
628000	Monumenten - Gebouwen	31.566	0	-31.566
628100	Monumentenzorg, overige cultuur en oudheidkunde	11.745	0	-11.745
650000	Ruimtelijke ontwikkeling	304.113	23.000	-281.113
650100	Planologische procedures (vrijstellingen)	30.936	0	-30.936
650200	Juridische zaken	79.559	0	-79.559
651000	Woningbouw toegelaten instellingen	150.780	142.282	-8.498
652000	Stedelijke vernieuwing	70.037	0	-70.037
653000	Bouw-, woning- en welstandstoezicht	186.070	0	-186.070
653200	Integrale handhaving	154.738	0	-154.738
653300	BAG/GIS	109.818	0	-109.818
653500	Ligplaatsen woonschepen	2.655	1.579	-1.076
654500	Leges omgevingsvergunningen	0	170.589	170.589
655000	Gronden en landerijen	87.964	20.588	-67.376
655100	Bouwgrondexploitatie	16.042	-34.726	-50.768
Totaal		1.236.022	323.312	-912.710

Programma: 9 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Wat willen we bereiken?

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

De gemeentekas staat blijvend onder druk. In meerjarig perspectief moet de komende jaren ca. € 500.000,- worden bezuinigd. Dit dwingt ook de gemeente Bedum om financiële keuzes te maken. Daarnaast stelt het Rijk ons voor nieuwe bezuinigingsopdrachten. In de komende jaren zullen we het met minder geld moeten doen.

Ondanks dat kent Bedum nog altijd een relatief lage belastingdruk. Wij willen evenwicht houden tussen bezuinigingen en de lage belastingdruk. Tekorten dichten door lasten te verzwaren, vinden wij niet de eerst aangewezen optie.

Wij houden vast aan een sluitende meerjarenbegroting. De gemeente moet in principe niet meer uitgeven dan dat er binnenkomt. Welke concrete maatregelen genomen moeten worden om dat doel te behalen, moet raadsbreed bepaald worden.

In de komende jaren willen wij:

- streven naar een sluitende meerjarenbegroting;*
- indien nodig passende bezuinigingsmaatregelen treffen, waarbij lasten pas worden verhoogd nadat er kritisch is gekeken naar de eigen bedrijfsvoering;*
- de nieuwe decentrale taken bij voorkeur budgetneutraal invoeren*

Bestaand beleid

Bestuurlijke kaders:

- Financiële verordeningen gemeente Bedum (o.g.v. art. 212 Gemeentewet), vastgesteld door de raad op 19 juni 2014;
- Controleverordening gemeente Bedum (o.g.v. art. 213 Gemeentewet), vastgesteld door de raad op 20 december 2007;
- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Bedum (o.g.v. art. 213a Gemeentewet), vastgesteld door de raad op 20 december 2007;
- Nota waardering en afschrijving vaste activa, vastgesteld door de raad op 19 juni 2014;
- Nota reserves en voorzieningen, vastgesteld door de raad op 19 juni 2014;
- Nota “Weerstandvermogen gemeente Bedum”, vastgesteld 29 maart 2012.

Wat gaan we daarvoor doen?

Meerjarenbegroting

De begroting 2016 heeft een batig saldo van € 43.975. De meerjarenraming 2017 – 2019 geeft een positief saldo in 2019. In tegenstelling tot voorgaande jaren hebben wij, in overleg met de provincie, ervoor gekozen een meerjarenraming op te stellen van 3 jaren. De achterliggende argumentatie is dat het derde jaar geldt als de maatstaf voor de beoordeling van het meerjarige begrotingssaldo.

Met de maatregelen die in de begroting 2015 zijn opgenomen, kunnen wij onze meerjarenramingen sluitend houden. De onzekerheden (aan rijkszijde) blijven echter onverminderd groot. Wij noemen hier naast de Algemene Uitkering de doeluitkeringen, de effecten van de voorgenomen decentralisaties en de belevingsproblematiek.

Bezuinigingsmaatregelen

In de begroting 2015 hebben wij een pakket met bezuinigingsmaatregelen verwerkt. Dit pakket laat een evenwichtig beeld zien van maatregelen die ertoe leiden dat de meerjarenbegroting sluitend is. Een deel van deze maatregelen moest in 2015 verder worden uitgewerkt. In de voorjaarsnota 2015 bent u geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot deze maatregelen. Een deel van de verwerkte maatregelen moet in 2016 (deels) worden geëffectueerd. Het nog te realiseren deel van de maatregelen vindt u op de stelposten. Dit betreft

vnl. de bezuiniging op de subsidies aan welzijnsinstellingen en de bezuiniging op het onderhoud in de openbare ruimte (groen en bruggen).

Lokale lasten

In de voorliggende begroting blijft de totale lastenverzwaring voor de burger zeer beperkt. Een gematigde lastendruk blijft dan ook het uitgangspunt. Op pagina 73 van deze begroting kunt u zien dat Bedum onveranderd laag blijft staan op de provinciale ladder van de lokale woonlasten.

Decentralisaties

Duidelijk is dat de decentralisaties, naast grote financiële gevolgen en risico's, ook grote organisatorische consequenties voor de gemeenten hebben. In 2015 hebben we gezien dat extra personele inzet noodzakelijk is. Vanuit financieel perspectief blijft het uitgangspunt echter een budgettair neutrale invoering. Daardoor heeft het per saldo in deze begroting geen effect.

Vennootschapsbelasting

In mei van dit jaar is de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen aangenomen. Dat betekent dat overheidsondernemingen, bijvoorbeeld van gemeenten, provincies en waterschappen, per 1 januari 2016 belastingplichtig zijn voor de vennootschapsbelasting.

Met de wetwijziging wil de Nederlandse overheid gelijkheid creëren tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen. Voor overheidsondernemingen gelden straks dezelfde verplichtingen voor de vennootschapsbelasting als voor private ondernemingen. De nieuwe wet bepaalt dat concurrerende en/of op winst gerichte ondernemingsactiviteiten van overheden vanaf 1 januari 2016 voortaan belastingplichtig zijn.

Waarschijnlijk zal de invoering bij gemeenten tot hogere uitvoeringslasten gaan leiden. Wij zijn inmiddels met ondersteuning van onze huisaccountant gestart met een inventarisatie van onze activiteiten. Per activiteit zal beoordeeld moeten worden of deze vpb plichtig is.

Wat mag het (extra) kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden in 2016 geen extra structurele middelen beschikbaar gesteld.

Voor 2016 worden de volgende stelposten geraamd.

Omschrijving	2015	2016
<i>Stelposten lasten:</i>		
Herstructureringsfonds	€ 100.000	€ 125.000
ILG cofinanciering (dekking AR)	€ 20.000	€ 20.000
ILG cofinanciering (kapitaallast)	€ 17.550	€ 23.400
Personele uitbreiding	€ 7.000	€ 7.000
Taakstelling energie De Beemden	€ (20.000)	€ (20.000)
Omzetten PGB's (cf bezuinigingsvoorstel)	€ (4.000)	€
Bezuiniging Bruggen en Groen (bezuinigingen 2014)	€ (55.000)	€ (55.000)
Bezuiniging Welzijnsactiviteiten	€	€ (13.500)
Bezuiniging sporthalbeheer	€	€ (15.000)
Bezuiniging sporthalbeheer (incidenteel ivm latere realisatie)	€	€ 7.500
Bezuiniging muziekschool	€	€ (50.000)
Stelpost risico niet realiseren bezuinigingen	€	€ 123.500
Midoffice en KCC	€ 25.030	€ 25.030
Ontwikkelingen Software	€ 50.000	€
Beleidsagenda Sociaal Domein (taakstelling)	€	€ (62.500)
Inflatiecorrectie	€ 27.502	€ 39.289
Stelpost salarissen	€ 46.428	€ 87.353
Totaal lasten	€ 214.510	€ 242.072

Omschrijving	2015	2016
<i>Stelposten baten:</i>		
Voorgestelde tariefsverhogingen:		
Sportterreinen en -lokalen	€ 2.369	€ 2.044
Secretarieleges, inritvergunningen en kapvergunningen	€ 2.323	€ 1.737
Leges omgevingsvergunning	€ 2.132	€ 6.227
Hondenbelasting	€ 734	€ 594
Roerende en onroerendezaakbelasting (incl. extra verhoging)	€ 107.750	€ 108.066
Begraafrechten	€ 1.813	€ 1.468
Totaal baten	€ 117.120	€ 120.136

Voor 2016 worden de volgende stortingen en uitnames uit (bestemmings)reserves geraamd.

Omschrijving	2015	2016
<i>Mutaties in de reserves lasten:</i>		
Toevoeging instrumenten-/uniformfonds	€ 1.951	€ 1.951
Toevoeging aan onderhoudsfonds dorpshuizen	€ 5.000	€ 5.000
Toevoeging rente res/voorzieningen aan alg.reserve/bestemmingsreserve onderhoud graven	€ 369.162	€ 314.730
Totaal lasten	€ 376.113	€ 321.681

Omschrijving	2015	2016
<i>Mutaties in de reserves baten:</i>		
Onttrekking uit AR gemeentehuis 1/40e deel	€ 24.368	€ 24.368
Onttrekking uit AR ILG	€ 20.000	€ 20.000
Onttrekking uit AR inzake toevoeging aan voorziening wethouderspensionen c.a.	€ 17.462	
Onttrekking uit AR incidentele posten uit begroting 2016	€ 49.585	€ 51.335
Onttrekking uit bestemmingsreserve vervanging Riolering	€ 178.225	€ 164.923
Onttrekking uit reserve Herstructurering	€ 24.090	€
Onttrekking uit reserve wachtgeldverplichtingen	€ 96.000	€
Onttrekking uit reserve onderhoud begraafplaatsen	€ 25.000	€ 25.000
	€ 434.730	€ 285.626
Onttrekking uit AR begrotingstekort	€ 0	€ 0
Totaal baten	€ 434.730	€ 285.626

Ramingen

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	408.840	729.654	479.246	591.147	693.919	774.745
Baten	30.257	0	11.455	15.000	18.563	22.144
Saldo voor resultaatbestemming	378.583	729.654	467.791	576.147	675.356	752.601
Lasten (reservemutaties)	3.242.994	574.059	321.681	321.681	321.681	321.681
Baten (reservemutaties)	3.062.159	3.148.324	285.626	259.531	259.531	259.531
Saldo na resultaatbestemming	559.418	-1.844.611	503.846	638.297	737.506	814.751

Samenstelling ramingen begroting 2016

	Lasten	Baten	Saldo
657000 Renten, dividenden, winstaandelen	527	0	-527
660100 Algemene uitgaven en inkomsten (stelposten)	242.072	11.455	-230.617
660400 Wet Waardering Onroerende Zaken	176.287	0	-176.287
660900 Lasten heffing en invordering gem.belastingen	66.951	0	-66.951
661000 Saldi van kostenplaatsen	-6.591	0	6.591
Totaal	479.246	11.455	-467.791

Algemene dekkingsmiddelen

Inleiding

Het overzicht algemene dekkingsmiddelen dient volgens de voorschriften ten minste te omvatten:

- lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- algemene uitkeringen;
- dividend;
- saldo van de financieringsfunctie;
- overige algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen worden niet als baten in de diverse programma's opgenomen. Ze zijn immers bedoeld om te dienen als dekkingsmiddel voor alle programma's.

Voor de raad is het van essentieel belang om inzicht te hebben in de algemene dekkingsmiddelen en de ontwikkelingen die daar in zijn gedurende de komende jaren.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving	2015	2016
Lokale heffingen	1.721.976	1.729.249
Algemene uitkering	14.248.235	14.564.838
Dividend en rente	764.194	497.885
Financieringsfunctie	0	0
BTW	0	0
Overige dekkingsmiddelen	0	0
Totaal	16.734.405	16.791.972

Lokale heffingen

Onder lokale heffingen in het kader van algemene dekkingsmiddelen worden die heffingen verstaan waarvan de besteding niet gebonden is. Het gaat dan om de onroerende zaakbelastingen en de hondenbelasting. Heffingen, zoals de riool-, reinigingsrechten en de afvalstoffenheffing, vallen niet onder de begripsomschrijving. De opbrengsten hiervan worden rechtstreeks verantwoord op de programma's. In onderstaande tabel wordt de geraamde opbrengst voor 2016 weergegeven in vergelijking met 2015. Dit is inclusief de voorgestelde belastingverhogingen. In de paragraaf lokale heffingen wordt dieper ingegaan op het beleid daarbij.

Omschrijving	2015	2016
Onroerende zaakbelasting: gebruikers niet-woningen	233.962	249.170
Onroerende zaakbelasting: eigenaren	1.427.313	1.527.361
Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten	1.281	1.364
Hondenbelasting	59.420	60.014
Totaal	1.721.976	1.837.909

De onroerende zaakbelasting voor gebruikers van woningen is per 1 januari 2006 afgeschaft. Het wegvallen van deze opbrengsten wordt gecompenseerd door een toevoeging aan het gemeentefonds, waardoor de algemene uitkering stijgt. Voor gemeenten die niet voldoende gecompenseerd worden via de algemene uitkering, geldt een tijdelijke suppletie-uitkering. De gemeente Bedum is een nadeelgemeente. De gemeente Bedum ontvangt daarom vanaf 1 januari 2006 een suppletie-uitkering.

De suppletie-uitkering geldt voor een langere periode en wordt jaarlijks afgebouwd. Voor 2016 wordt een suppletie-uitkering ontvangen van € 16.839.

Algemene uitkering

De gemeente ontvangt uit het gemeentefonds een algemene uitkering van het rijk. Deze uitkering is vrij besteedbaar. In onderstaande tabel worden de uitkeringen voor 2016 en volgende jaren weergegeven. Deze uitkeringen zijn berekend op basis van de zogenaamde septembercirculaire 2015. Daarbij is rekening gehouden met de bekende vaste en variabele gegevens van de gemeente die de grondslag zijn voor de berekening van de algemene uitkering.

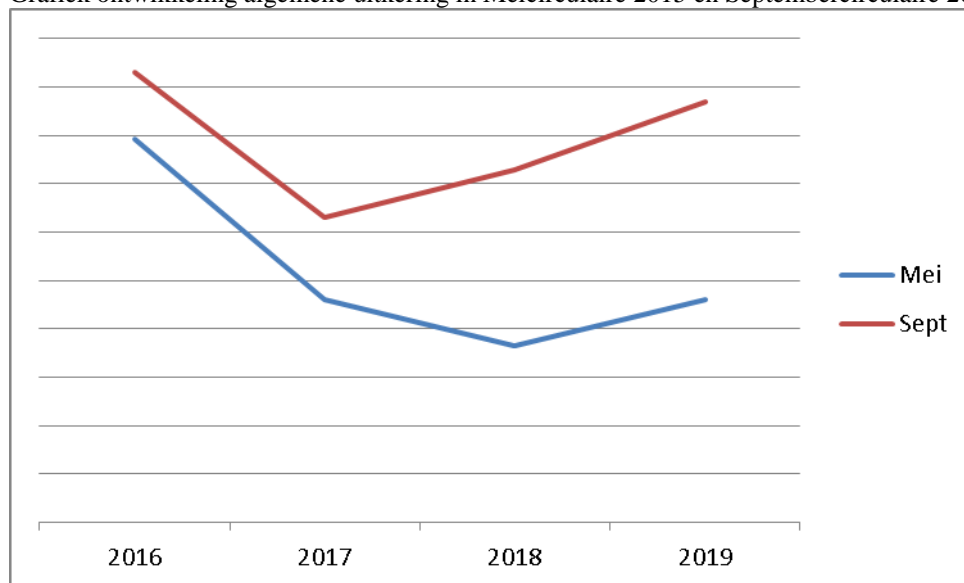
Overzicht ontwikkeling algemene uitkering 2016-2019

Omschrijving	2016	2017	2018	2019
Algemene uitkering	14.564.838	14.415.325	14.464.380	14.535.119
Mutatie per jaar		-149.512	49.054	70.740

Overzicht algemene uitkering Meicirculaire 2015 ten opzichte van Septembercirculaire 2015

	2016	2017	2018	2019
Septembercirc. 2015	14.564.838	14.415.325	14.464.380	14.535.119
Meicirculaire 2015	14.496.515	14.330.244	14.282.736	14.330.613
Mutatie tov meircirc.	68.322	85.081	181.644	204.506

Grafiek ontwikkeling algemene uitkering in Meicirculaire 2015 en Septembercirculaire 2015.

Ten opzichte van de Meicirculaire 2015 laat de algemene uitkering voor 2016 een licht positieve ontwikkeling zien. Dit wordt veroorzaakt doordat de rijksuitgaven toenemen door de toestroom van vluchtelingen. Daarnaast is het uitkeringsjaar 2016 iets positiever.

De meerjarige ontwikkeling is aanzienlijk positiever. Dit wordt veroorzaakt door enerzijds de ontwikkeling van het accres, met name in 2018; deze wordt in de circulaire overigens verder niet toegelicht. Anderzijds is de verwachting dat gemeenten onder het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) blijven. Deze middelen worden conform de afspraak gestort in het gemeentefonds. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat van meerdere kanten wordt gewaarschuwd dat de uitgangspunten voor zowel het accres als de onderbesteding BCF 'zacht' zijn. Met wijzigingen in komende circulaire moet dus rekening worden gehouden.

Bij de berekening van de algemene uitkering zijn wij uitgegaan van een groei van 26 woningen en 60 inwoners per jaar.

Dividend en rente

Jaarlijks ontvangt de gemeente van de NV Bank Nederlandse Gemeenten een dividenduitkering uit hoofde van het aandelenbezit in de bank.

De aandelen Essent zijn in 2009 verkocht. Daarvoor in de plaats hebben wij aandelen Enxix gekregen. Deze aandelen geven een jaarlijks dividend plus een vergoeding voor de ingebrachte bruglening.

Voor de aandelen van de NV Waterbedrijf Groningen wordt geen opbrengst dividend geraamd omdat er de afgelopen jaren geen uitkering is geweest.

In de staat van reserves en voorzieningen is de berekening van de bespaarde rente aangegeven. De bespaarde rente wordt grotendeels toegevoegd aan de exploitatie.

Rente reserves en voorzieningen 2016	€ 373.040
t.g.v. exploitatie 2016	€ 55.685
t.g.v. bestemmingsreserve onderhoud graven	€ 16.649
Toevoeging aan de algemene reserve (via 662000)	<u>€ 300.706</u>

Omschrijving	Aantal/omvang	spec.	2015	2016
Aandelen NV BNG	5.265 van € 1,15	dividend	6.055	6.055
Aandelen NV Waterbedrijf Groningen	5 aandelen van € 453,78 (nrs. 6,7,8, 151 en 152)		0	0
Enexis (diverse deelnemingen)	106.587 aandelen van € 1,00	dividend	70.000	80.000
Enexis	Rente bruglening	rente	45.000	30.000
Bespaarde rente		rente	428.740	373.040
NV Elektriciteitsbedrijf	9% achtergestelde lening € 126.832	rente	11.415	11.415
Totaal			561.210	500.510

Saldo van de financieringsfunctie

De berekening van het financieringssaldo laat de volgende uitkomst zien:

- boekwaarde investeringen	€ 27.427.442
af:	
- boekwaarde geldleningen	€ 16.365.177
- boekwaarde reserves/voorzieningen	€ 10.658.292
	€ 27.023.469
financieringstekort	€ 403.973

Deze berekening gaat er vanuit dat alle investeringen, waartoe uw raad heeft besloten, volledig zijn uitgevoerd en de claims op de reserves volledig zijn benut.

Uit bovenstaande kan worden afgeleid dat het saldo van onze financieringsmiddelen kleiner is dan het saldo van onze bezittingen. Een financieringstekort geeft een indicatie dat er in het begrotingsjaar vreemd vermogen moet worden aangetrokken. Andersom geldt dat een financieringsoverschot waarschijnlijk niet leidt tot het aantrekken van een lening in het begrotingsjaar.

Overige dekkingsmiddelen

Er zijn geen overige dekkingsmiddelen.

Onvoorzien

Het beleid in de gemeente Bedum is om een post onvoorzien beschikbaar te hebben voor incidentele uitgaven van € 2,50 per inwoner. Voor 2016 is een bedrag geraamd voor onvoorzien van € 26.095 (incidenteel).

Investerings

Voor een overzicht van de investeringen die gepland zijn in 2016, wordt verwezen naar de in deze begroting opgenomen investeringslijst 2016.

In de meerjarenraming 2017 t/m 2019 is ook rekening gehouden met nieuwe investeringen. Deze investeringskredieten hebben een indicatief karakter en worden nog niet beschikbaar gesteld in deze begroting. Voor een overzicht wordt verwezen naar de meerjarenraming in deze begroting alsmede de opgenomen investeringslijsten 2016 – 2019.

Paragrafen

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten schrijft in artikel 9 een aantal verplichte paragrafen voor.

In de paragrafen dienen de beleidslijnen te worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die in het verleden versnipperd in de begroting stonden, nu worden gebundeld. Hierdoor krijgt het bestuur een beter totaal inzicht.

De volgende paragrafen dienen verplicht te worden opgenomen in de begroting, tenzij een bepaald onderwerp bij de organisatie niet aan de orde is:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

Naast bovengenoemde verplichte paragrafen hebben we de onderstaande niet verplichte paragrafen toegevoegd:

- gemeentelijke subsidies
- controle en onderzoek
- interbestuurlijk toezicht

Lokale heffingen

In deze paragraaf informeren wij u over de uitgangspunten en het doel van de verschillende gemeentelijke heffingen.

De heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente en zijn daarom een wezenlijk onderdeel van het gemeentelijk beleid. Ze raken namelijk de burger heel direct in de portemonnee. Daarbij wil de burger waar voor zijn geld.

Lokale belastingen en heffingen staan dan ook sterk in de belangstelling. Een overzicht en daarmee meer inzicht in de lokale heffingen is van belang voor uw raad. Tevens hoort daarbij ook het kwijscheldingsbeleid.

De gemeente Bedum kent de volgende heffingen:

- a. onroerende-zaakbelastingen;
- b. belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten;
- c. hondenbelasting;
- d. afvalstoffenheffing en reinigingsrechten;
- e. rioolheffing;
- f. overige rechten.

De genoemde belastingen dienen in principe tot het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen. Dit geldt vooral voor de belastingen die genoemd zijn onder punten a, b en c. De afvalstoffenheffing, reinigingsrechten, rioolrechten en de overige rechten hebben een relatie met de door de gemeente te verstrekken diensten en mogen maximaal 100% kostendekkend zijn (excl. BTW).

Tarieven

De programmabegroting is de basis voor de productenbegroting. Bij de programmabegroting is uitgegaan van de tarieven zoals deze in de desbetreffende verordeningen voor 2015 zijn weergegeven. Het tarievenbeleid voor 2015 is vastgesteld in de raadsvergadering van 4/6 november 2014. Bij de opstelling van de begroting 2016 zijn naast de vastgestelde tarieven voor 2015 de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- de opbrengst onroerende-zaakbelastingen en belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten verhogen met 6,5% (2019 met 3%);
- het kostendeckingspercentage voor de afvalstoffenheffing te handhaven op 100% (in 2016 is € 75.000 onttrokken aan de voorziening, daarmee komt het dekkingspercentage op +/- 93%);
- de opbrengst rioolrecht dit jaar verhogen met 0,5%;
- de opbrengst hondenbelasting verhogen met 1,0%;
- de opbrengst secretarieleges verhogen met 1,0%;
- alle overige tarieven verhogen met 1,0%.

Na het vaststellen van de programmabegroting dienen de tarieven definitief te worden vastgesteld in de door uw raad vast te stellen belastingverordeningen.

Onroerende-zaakbelastingen

Onder de naam 'onroerende-zaakbelastingen' (OZB) worden belastingen geheven van de eigenaren van woningen en van eigenaren en gebruikers van bedrijfspanden, overige gebouwen en bouwgrond. Deze belastingen worden geheven over de waarde van de onroerende zaak, de zogenaamde WOZ-waarde. Deze waarde wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld zodat de waarde goed aansluit bij de marktwaarde. Dat betekent dus dat binnen een cyclus van een jaar alle objecten moeten worden gewaardeerd en de bezwaren als gevolg hiervan moeten worden afgedaan.

Verder is per 2006 het gebruikersdeel van de OZB voor woningen afgeschaft. Naast woningen dienen ook gebruikers van niet-woningen te profiteren van deze afschaffing voor wat betreft het woondeel van de niet-woning (zogenaamde 'Amendement De Pater'). Dit laatste geldt met name voor boerderijen en verzorgingshuizen. Compensatie voor deze inkomstenderving vindt plaats via de algemene uitkering.

In de begroting 2015 en de bijbehorende meerjarenraming wordt rekening gehouden met een jaarlijkse opbrengststijging van 6,5%. Dat wil niet zeggen dat ook de tarieven met dit percentage stijgen. Dat hangt af van de ontwikkeling van de WOZ-waarden.

Sinds 2009 wordt de hoogte van de aanslag OZB bepaald aan de hand van een percentage van de waarde van het object.

Onroerende zaakbelasting	2015	2016
OZB eigendom woningen	0,1501%	0,1594%
OZB eigendom niet-woningen	0,2328%	0,2466%
OZB gebruik niet-woningen	0,1755%	0,1882%

(Bij de berekening is uitgegaan van bovengenoemde opbrengststijging en de algemene regels van afronding)

Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten

Onder de naam 'belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten' wordt belasting geheven van eigenaren en gebruikers van binnen de gemeente gelegen woon- of bedrijfsruimten, die duurzaam aan een plaats gebonden zijn en dienen tot permanente bewoning of permanent gebruik, maar niet onroerend zijn. Deze belastingen komen qua karakter overeen met de onroerende-zaakbelastingen. De maatstaf van heffing is de waarde van de roerende zaak. Roerende zaken, zoals woonboten, zijn geen WOZ-objecten; de gemeente laat derhalve roerende zaken separaat taxeren. Ook de roerende zaken worden vanaf 2007 jaarlijks gewaardeerd. Evenals bij de OZB is ook bij de RZB vanaf 2006 het gebruikersdeel vervallen.

In de begroting 2016 en de bijbehorende meerjarenraming wordt rekening gehouden met een jaarlijkse opbrengststijging van 6,5%.

Rekening houdend met de genoemde opbrengststijging ziet de opbouw van het tarief er als volgt uit:

Roerende zaakbeasting	2015	2016
RZB eigendom	0,1501%	0,1594%

(Bij de berekening is uitgegaan van bovengenoemde opbrengststijging en de algemene regels van afronding)

Hondenbelasting

Onder de naam hondenbelasting wordt een belasting geheven op het houden van één of meerdere honden. Ieder jaar wordt in een vooraf bepaald gebied een controle uitgevoerd om o.a. niet aangemelde honden op te sporen. Op deze wijze wordt de hele gemeente in een periode van vier jaar gecontroleerd.

Rekening houdend met een tariefstijging van 1,0% ziet de opbouw van de tarieven er als volgt uit:

Hondenbelasting	2015	2016
Voor één hond	70,26	70,96
Voor elke hond meer van dezelfde houder	106,04	107,10
Houders van een kennel	216,13	218,29

(Bij de berekening is uitgegaan van bovengenoemde tariefstijging en de algemene regels van afronding)

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

Er zijn twee reinigingsheffingen: de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten.

De reinigingsrechten worden geheven voor de ophaal- en verwerkingskosten van bedrijfsafval, terwijl de afvalstoffenheffing huisvuil betreft. Iedere woning binnen de gemeente wordt aangeslagen voor afvalstoffenheffing, ongeacht het feit of men wel of niet gebruik maakt van de diensten.

In deze begroting is het dekkingspercentage van 100% gehandhaafd.

Omdat de voorziening 'egaliserende afvalstoffenheffing' voldoende omvang heeft, is het voorstel hieraan 75.000 euro te onttrekken. Dit bedrag wordt ingezet om de stijging van het tarief af te remmen.

De opbouw van de tarieven ziet er dan als volgt uit:

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	2015	2016
Huisaansluiting	230,12	237,08
Extra groene container 140 liter	51,36	52,91
Extra grijze container 240 liter	131,41	135,38
Reinigingsrechten container 240 liter *	149,65	154,18
Reinigingsrechten container 1100 liter *	1.423,33	1.466,38
* incl. 21% BTW		

Rioolheffing

Ter dekking van de kosten onderhoud, vervanging en nieuwe aanleg (m.u.v. exploitatiegebieden) wordt een rioolheffing geheven van de eigenaar van woningen, bedrijven etc. Op 12 december 2013 is het Afvalwaterbeleidsplan BMW/NZV 2014-2018 vastgesteld. Het Afvalwaterbeleidsplan is nu gericht op de gehele afvalwaterketen en heeft daardoor een breder blikveld gekregen dan de traditionele rioleringsplannen. In het plan worden alle facetten van de afvalwaterketen in beeld gebracht.

Het Afvalwaterbeleidsplan BMW/NZV gaat uit van een nieuwe benadering van (afval)water. Niet meer denken in leidingen, pompen en andere infrastructuur, maar vanuit het beeld waarmee de burger het beste bediend wordt tegen de laagste kosten. Samenwerking moet leiden tot doelmatiger beheer en efficiënter investeren. Verhoging van de kwaliteit en verbetering van de continuïteit moet leiden tot minder meerkosten in de komende jaren. Voor de jaren 2015 tot en met 2018 is gerekend met een tariefsverhoging van 0,5%. De jaren daarna gaan we uit van een gemiddelde stijging van 2,4% per jaar.

De opbouw van de tarieven ziet er dan als volgt uit:

Rioolheffing	2015	2016
Basistarief	212,86	213,92
Bedrijven (> 10 medewerkers)	319,28	320,88
Alleen grond-/hemelwater	63,86	64,18
Verzorgingstehuizen	1.489,98	1.497,43

Begraafrechten

Het uitgangspunt dat het tarief de kosten van de begraafplaatsen voor 100% dient te dekken, is in uw raadsvergadering van 25 juni 2009 losgelaten. De tarieven worden vanaf dat moment verhoogd met hetzelfde percentage als de meeste overige rechten. De opbrengsten worden conform verwachting geraamd. Voor 2016 betekent dit een verhoging van het tarief met 1,0% conform de bestaande meerjarenraming.

De realisatie van de opbrengsten laat jaarlijks een sterk fluctuerend karakter zien. Dit wordt veroorzaakt door de schommelingen in het aantal overlijdensgevallen en het aantal begrafenissen. De ramingen in begroting zijn daardoor lastig te maken.

Overige rechten

Naast bovengenoemde heffingen bestaat er in de gemeente Bedum nog een tweetal andere heffingen. Het gaat daarbij om: leges en marktgelden. Het betreft hier rechten die worden geheven naar aanleiding van een gemeentelijke dienstverlening.

Een opsomming van de diensten waarvoor in de legesverordening een vergoeding wordt gevraagd, voert in het kader van deze programmabegroting te ver. Bekend zijn met name de dienstverlening voor de burgerlijke stand, de gemeentelijke basisadministratie, afgifte van reisdocumenten en omgevingsvergunningen. De “verordening op de heffing en invoering van leges” bevat een uitgebreide tarieventabel.

Degene die een standplaats inneemt dan wel koopwaar op de markt uitstalt, heeft tegenover de gemeente een marktgeldplicht. Voor de tariefsberekening maakt men gebruik van de frontbreedte en geldt de strekkende meter als maatstaf.

Overzicht lokale heffingen

In onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven in de feitelijke opbrengsten 2014 en de geraamde opbrengsten 2015 en 2016 van de diverse heffingen. Het overzicht 2016 bevat twee kolommen. Eén kolom is de opbrengst exclusief de voorgestelde verhogingen en de tweede kolom is inclusief de verhogingen.

Omschrijving	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016 excl.	Begroting 2016 incl.
(On)roerende-zaakbelastingen	1.560.500	1.662.558	1.662.556	1.770.662
Hondenbelasting	55.672	59.420	59.420	60.014
Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	1.040.273	1.042.704		1.086.427
Rioolheffing	983.384	995.418		1.007.051
Leges (secretarie/kap/inrit) incl. Rijksleges	181.989	174.565	173.653	175.390
Omgevingsvergunningen	416.594	172.721	172.721	178.948
Begraafrechten	139.172	146.815	146.815	148.283
Marktgelden	5.789	6.919	6.919	6.988
TOTAAL	4.383.373	4.261.120	2.222.084	4.433.763

Kwijtscheldingsbeleid

In de begroting 2016 hebben we € 32.500 geraamd voor het verstrekken van kwijtschelding op de aanslagen afvalstoffenheffing. Voor de overige heffingen is het krijgen van kwijtschelding niet uitgesloten in de belastingverordening, maar dit komt in de praktijk vrijwel niet voor.

Belastingcapaciteit

In de paragraaf “Weerstandvermogen” wordt ingegaan op de belastingcapaciteit.

Verhogingen tarieven

De afschaffing van de limitering OZB is bij wet vastgelegd op 12 december 2007. Er wordt jaarlijks een macronorm vastgesteld. Deze norm is geen maximum voor de individuele gemeente. Het gaat hier om een landelijk gemiddelde. De macronorm voor 2016 is vastgesteld op 2,7%; de overschrijding van de macronorm 2015 wordt hiermee verrekend. Hierdoor komt het percentage voor 2016 uit op 1,57%. In deze begroting is uitgegaan van een stijging van de OZB opbrengsten voor de komende jaren van 6,5% conform het voorstel bij de kadernota (2019 met 3%).

Belastingdruk

In het volgende overzicht is de belastingdrukverdeling weergegeven (2015) van de gemeenten in de provincie Groningen. Het overzicht is ontleend aan digitale COELO-Atlas (www.coelo.nl/digatlas2).

Gemeenten	Rang nummer	Woon lasten €	OZB tarief woningen	OZB tarief niet woningen	Afvalst. heffing €	Riool heffing €	Honden belasting €
Bellingwedde	391	923,00	0,1930	0,1938	302,00	321,00	-
De Marne	365	854,00	0,1781	0,2836	236,00	367,00	-
Loppersum	355	839,00	0,1771	0,2090	262,00	319,00	77,55
Ten Boer	354	838,00	0,1892	0,3169	248,00	277,00	-
Appingedam	353	838,00	0,2506	0,3385	279,00	223,00	-
Oldambt	343	825,00	0,2528	0,4429	261,00	238,00	-
Haren	334	818,00	0,1448	0,2183	215,00	236,00	-
Delfzijl	330	814,00	0,1950	0,3948	299,00	271,00	59,10
Leek	323	808,00	0,1736	0,1988	274,00	225,00	-
Menterwolde	313	798,00	0,1691	0,3157	294,00	259,00	38,03
Marum	308	792,00	0,1239	0,1911	250,00	286,00	-
Winsum	296	785,00	0,1875	0,2269	267,00	210,00	-
Grootegeest	288	779,00	0,1320	0,2190	273,00	262,00	-
Vlagtwedde	239	749,00	0,1374	0,1374	239,00	281,00	-
Groningen	217	737,00	0,1730	0,4378	336,00	139,00	114,60
Zuidhorn	175	719,00	0,1728	0,2481	231,00	175,00	-
Pekela	174	718,00	0,1962	0,3846	282,00	182,00	48,60
Slochteren	167	713,00	0,1360	0,1804	237,00	234,00	-
Bedum	146	701,00	0,1501	0,2328	230,00	213,00	70,26
Veendam	130	692,00	0,1934	0,3453	329,00	91,00	-
Eemsmond	108	675,00	0,2273	0,3795	82,00	260,00	58,70
Hoogezand-S	68	641,00	0,1749	0,3505	225,00	188,00	-
Stadskanaal	47	624,00	0,1556	0,2792	202,00	202,00	-

Gegevens ontleent aan de digitale COELO-Atlas.

Rangnummer is de plaats op de landelijke woonlastenmonitor van het Coelo (nummer 1 heeft laagste lasten)							
Indien van toepassing is het tarief meerpersoonshuishouden opgenomen							
Hondenbelasting is tarief voor 1 hond							

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Gemeenten lopen steeds meer risico's bij de uitvoering van een toenemend takenpakket in een complexer wordende samenleving; risico's die gepaard gaan met de uitvoering van de door de rijksoverheid opgelegde (open einde) regelingen (bijv. WMO) of met eigen beleid (bijv. grondexploitaties).

Voor een aantal risico's heeft de gemeente maatregelen getroffen zoals het afsluiten van een verzekering, het vormen van een voorziening of andere beheersmaatregelen. Voor andere risico's is dit niet het geval. Wanneer deze laatste categorie risico's zich voordoet en deze negatieve financiële gevolgen kunnen hebben voor de gemeente, is een financiële buffer noodzakelijk om te voorkomen dat deze onverwachte tegenvallers dwingen tot bezuinigingen of tot een drastische beleidsbijstelling. Deze financiële buffer wordt uitgedrukt in het weerstandsvermogen.

Het begrip "Weerstandsvermogen"

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de gemeente in staat is om de nadelige gevolgen van niet afgedekte risico's op te vangen zonder dat het beleid en de daaraan verbonden activiteiten moeten worden gewijzigd. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de volgende elementen:

1. De beschikbare weerstandscapaciteit: de middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.
2. De benodigde weerstandscapaciteit: over hoeveel middelen moet (wil) de gemeente kunnen beschikken om de financiële gevolgen van de risico's te kunnen opvangen. Het begrip risico moet hierbij als volgt worden gedefinieerd: een onvoorziene, niet exact kwantificeerbare gebeurtenis waarvoor geen maatregelen getroffen zijn en die van materiële betekenis kan zijn in relatie tot de financiële positie.

Om uitspraken te kunnen doen over het weerstandsvermogen moet de beschikbare weerstandscapaciteit worden afgezet tegen de benodigde weerstandscapaciteit: over hoeveel middelen moet (wil) de gemeente kunnen beschikken om de financiële gevolgen van de risico's te kunnen opvangen. Er is geen wettelijke norm voor de benodigde weerstandscapaciteit.

Beleid

Het beleidskader voor het weerstandsvermogen is vastgelegd in de nota "Weerstandsvermogen gemeente Bedum", door uw raad vastgesteld op 29 maart 2012.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is de verzamelnaam van de bronnen waaruit niet voorziene financiële tegenvallers bekostigd kunnen worden. Het gaat om buffers in het eigen vermogen (balans) en in de exploitatie; middelen die vrijgemaakt kunnen worden, zonder dat hierdoor het beleid of de uitvoering van taken worden aangetast. De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten in één keer af te dekken zonder dat dit de beleidsuitvoering aantast. Dit komt overeen met de reservepositie (algemene reserve, bestemmingsreserves, stille reserves).

De structurele weerstandscapaciteit betreft de middelen die permanent (meerjarig) ingezet kunnen worden in de lopende exploitatie (bijv. post onvoorziene uitgaven, onbenutte belastingcapaciteit, meerjarige bestedingsruimte).

Hierna komen de afzonderlijke onderdelen van de beschikbare weerstandscapaciteit, toegespitst op de situatie van Bedum, aan de orde.

Post onvoorziene uitgaven

Dit is een standaard post in de begroting voor noodzakelijke uitgaven die een onvoorzien karakter hebben. De post onvoorziene uitgaven kan volledig worden gerekend tot de beschikbare weerstandscapaciteit omdat het structureel is opgenomen in de (meerjaren)begroting, fysiek voorhanden is en het geen aanvullende maatregelen vergt om het aan te kunnen wenden. In de begroting 2016 is een bedrag van € 26.095 opgenomen (€ 2,50 per inwoner).

In de kwantificering van de risico's worden structurele risico's vier keer meegenomen binnen de gehanteerde scope van vier jaar (de periode van de meerjarenbegroting). Derhalve nemen we deze structurele post ook vier keer mee in de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit, dus (afgerond) € 104.000.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit geeft de ruimte aan die nog aanwezig is tussen de huidige opbrengst en de maximaal toegestane opbrengst.

Onbenutte belastingcapaciteit riool- en reinigingsrechten en de afvalstoffenheffing

In het kader van de opstelling van het Waterplan zijn er afspraken gemaakt over de tarieven van het rioolrecht. Hierbij is er geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit.

In de begroting 2016 is wederom rekening gehouden met een dekkingspercentage afvalstoffenheffing en reinigingsrechten van 100%. Ten aanzien van de afvalstoffenheffing is de belastingcapaciteit dus ook volledig benut.

Onbenutte belastingcapaciteit onroerende-zaakbelastingen

De maximering van de tarieven OZB is losgelaten. De gemeente is weer vrij om zelf de hoogte van het tarief te bepalen. Een verhoging met 1% geeft een meeropbrengst van afgerond € 16.000.

Voor het bepalen van de belastingcapaciteit OZB kan de zogenaamde artikel 12-norm worden gebruikt. Dit is de norm die gehanteerd wordt bij aanvragen artikel 12 steun. De berekening van de norm is met ingang van 2009 veranderd.

Berekening van de ruimte met behulp van de nieuwe norm geeft aan dat de gemeente Bedum (voor 2015) niet voldoet aan de minimale opbrengst OZB indien er een beroep zou worden gedaan op een uitkering artikel 12. De onbenutte capaciteit bedraagt ruim € 128.000.

Onbenutte belastingcapaciteit op roerende woon- en bedrijfsruimten

Gelet op de totale opbrengst geeft een verhoging van de tarieven slechts een geringe meeropbrengst.

Onbenutte belastingcapaciteit hondenbelasting

De hondenbelasting kent geen wettelijke limiet. De gemeente kan zelf de hoogte bepalen van het tarief. Een eventuele verhoging van het tarief met 10% geeft rekenkundig een meeropbrengst van afgerond € 5.900 per jaar.

Onbenutte belastingcapaciteit leges en heffingen

De kostendeckendheid van de overige leges en heffingen is redelijk te noemen. Het dekkingspercentage zit niet op 100%; dit is echter ook niet reëel.

Bij de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit is € 535.600 (4 jaren à € 128.000 + 4 jaren à € 5.900 per jaar) meegenomen aan onbenutte belastingcapaciteit. Voor de volledigheid merken we op dat dit geen voorstel is, maar een rekenkundige exercitie om de hoogte van de beschikbare weerstandscapaciteit te kunnen bepalen.

Stille reserves

Er is sprake van stille reserves, indien de marktwaarde van de bezittingen hoger is dan de boekwaarde daarvan. Voorbeelden van stille reserves zijn: gronden, gebouwen en aandelen. Ook vermogen bij gemeenschappelijke regelingen kan onder het begrip stille reserve vallen. Ten slotte kan een overschot op een exploitatie gebied ook worden gezien als een "stille" reserve.

Bij de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit is het van belang in hoeverre de gemeente deze stille reserves binnen een korte tijd liquide kan maken, zonder dat de uitoefening van de publieke taak in gevaar komt. In veel gevallen zal dit niet lukken. Gebouwen en terreinen zijn in gebruik. Aandelen zijn niet direct verhandelbaar en het opvragen van vermogen van een gemeenschappelijke regeling zal op veel weerstand stuiten bij de overige deelnemers. Een overschot op een exploitatiegebied voor woningbouw mag pas opgenomen worden op het moment van afsluiten van (een deel van) het gebied. Er is een aantal stille reserves aanwezig binnen de gemeente. Op een deel van de in gebruik zijnde gebouwen voor onze organisatie zit een mogelijke overwaarde. Deze gebouwen zullen we echter niet verkopen.

Conclusie is dat er sprake is van stille reserves doch dat deze nu niet liquide zijn te maken. Derhalve zijn bij de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit de stille reserves als P.M. post opgenomen.

Reserves

Algemene reserve, vrij aanwendbaar

De omvang van de vrij aanwendbare algemene reserve bedraagt per 1-1-2016 (afgerond) € 3.785.000. Op dit bedrag ligt voor een bedrag van € 111.000 (afgerond) aan claims voor de jaren 2016 tot en met 2019.

Bij de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit wordt een bedrag van € 3.674.000 (saldo van de vrij aanwendbare algemene reserve per 1-1-2016 ad € 3.785.000 minus de claims ad € 111.000) meegenomen. In de nota weerstandsvermogen is ook vastgelegd dat het verstandig wordt geacht om een extra buffer aan te houden van € 600.000 voor noodreparaties, in verband met noodzakelijk onderhoud aan de openbare ruimte.

Algemene reserve, niet vrij aanwendbaar

De omvang van de niet vrij aanwendbare algemene reserve bedraagt per 1-1-2016 € 1.591.025. Hierop rust echter een claim van € 755.432 voor de (gedeeltelijke) afdekking van de kapitaallasten van de uitbreiding van het gemeentehuis. Het “niet belaste” deel ten bedrage van € 835.593 wordt meegenomen bij de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit.

De rente van de niet vrij aanwendbare algemene reserve wordt toegevoegd aan de begroting en gebruikt voor structurele uitgaven. Dit betekent dat aanwending van de niet vrij aanwendbare algemene reserve direct gevolgen heeft voor de exploitatie. Derhalve dient dit deel pas te worden ingezet, indien alle andere onderdelen van de beschikbare weerstandscapaciteit zijn uitgeput.

Bestemmingsreserves

Naast de algemene reserve hebben we per 1-1-2016 nog een bedrag van afgerond € 2.149.000 aan bestemmingsreserves. Per saldo wordt aan de bestemmingsreserves een bedrag onttrokken van € 829.000, waardoor het saldo ultimo 2020 uitkomt op € 1.320.000. Conform de nota “Weerstandsvermogen gemeente Bedum” wordt 25% van de omvang van de bestemmingsreserves meegenomen bij de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit is € 330.000.

Samenvatting beschikbare weerstandscapaciteit

De totaal beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt:

- post onvoorzien	€ 104.000
- onbenutte belastingcapaciteit	€ 535.600
- stille reserves	P.M.
- algemene reserve, vrij aanwendbaar	€ 3.674.000
- algemene reserve, niet vrij aanwendbaar	€ 835.600
- bestemmingsreserves	€ 330.000
Totaal	€ 5.479.200

Benodigde weerstandscapaciteit

Om benodigde weerstandscapaciteit te bepalen is een risico-inventarisatie gemaakt. In eerste instantie zijn de risico's geïdentificeerd en geclassificeerd. De risico's zijn onderverdeeld naar risico's die (vooralsnog) niet relevant zijn voor het weerstandsvermogen en risico's die wel relevant zijn voor het weerstandsvermogen. Van deze laatste zijn risicokaarten gemaakt, die hierna worden weergegeven. De gegevens in de risicokaarten zijn gebaseerd op de begroting 2015, één keer in de drie á vier jaar zullen deze worden geactualiseerd. In de alinea 'recente ontwikkelingen' zijn de ontwikkelingen in de begroting 2016 opgenomen.

De risico's die wel relevant zijn voor het weerstandsvermogen, zijn beoordeeld op het financiële effect (impact) en de kans dat ze zich daadwerkelijke voordoen. Hierbij is niet alleen gekeken naar de kans op maximale of minimale schade, maar tevens naar de mogelijkheid dat een schade tussen beide waarden ligt. Door deze werkwijze zijn risico's zodanig gekwantificeerd dat een bandbreedte met kansverdeling ontstaat, waarbinnen de financiële risico's zich voordoen. De vertaling naar de benodigde weerstandscapaciteit is gemaakt met speciale software van Deloitte, met gebruik van zogeheten Monte Carlo Simulatie. In de uitkomsten is er rekening mee gehouden dat het zeer onwaarschijnlijk is dat alle risico's zich tegelijkertijd en in de volle omvang voor zullen doen.

In de nota "Weerstandsvermogen gemeente Bedum" is de benodigde weerstandscapaciteit bepaald op € 3,6 miljoen. Gezien het feit dat de nota "Weerstandsvermogen gemeente Bedum" reeds in maart 2012 door uw raad is vastgesteld en nadien wijzigingen zijn opgetreden in het risicoprofiel, was er aanleiding de benodigde weerstandscapaciteit bij te stellen. De risico's zijn vorig jaar opnieuw beoordeeld op het financiële effect (impact) met kansverdeling en vervolgens opnieuw doorgerekend. Met behulp van de "Monte Carlo simulatie" is een benodigde weerstandscapaciteit berekend van € 2,8 miljoen.

Risico 1: Overschrijding budgetten WWB - inkomensdeel

Risico-eigenaar: Teamleider Sociale Zaken en Werk

Toelichting:

Gemeenten zijn financieel verantwoordelijk voor de WWB (openeind financiering). Voor de verstrekking van uitkeringen ontvangt de gemeente een budget, het inkomensdeel. Dit is een niet-geormerkt budget. Een overschot op dit budget mag de gemeente besteden aan andere zaken. Is er sprake van een tekort, dan zal de gemeente dit zelf moeten bekostigen tot maximaal 10% van het jaarlijkse budget. Is er sprake van een groter tekort, dan kan de gemeente onder strikte voorwaarden verzoeken om een aanvullend budget, de incidentele aanvullende uitkering (IAU).

Voor een gemeente met een aantal inwoners tussen de 10 en 40 duizend inwoners, gelden twee voorwaarden:

- het tekort van meer dan 10% is niet het gevolg van een onrechtmatige uitvoering van de WWB, de Bbz, de IOAW of de IOAZ;
- er moet sprake zijn van een uitzonderlijke situatie op de arbeidsmarkt.

De Toetsingscommissie WWB hanteert voor de vaststelling of er sprake is van een uitzonderlijke situatie op de arbeidsmarkt een drietal statistische criteria. Als aan één van de criteria wordt voldaan, is dat voldoende voor de verkrijging van de IAU. Over de jaren 2011, 2012 en 2013 en 2014?? is destijds vastgesteld dat Bedum voldoet aan twee van de drie criteria. Voldoet een gemeente niet aan tenminste één van de criteria, dan zal die gemeente de Toetsingscommissie er zelf van moeten overtuigen dat er sprake is van een uitzonderlijke situatie op de arbeidsmarkt.

In de begroting 2016 hebben we vooreerst rekening gehouden met een tekort van € 173.103. Dat is ongeveer het bedrag dat maximaal voor rekening van de gemeente blijft, i.c. het 10%-aandeel.

Voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit houden we rekening met een extra tekort (dus bovenop het 10% aandeel) van maximaal € 50.000 per jaar. Omdat we al enkele jaren voldoen aan de criteria voor het verkrijgen van de IAU, schatten we de kans dat we voor 2015 en voor de komende jaren een IAU ontvangen van het ministerie, hoog in.

De maximale impact bedraagt in de gehanteerde scope van vier jaar (4 x € 50.000) € 200.000.

Impact en kans:

Impact (€)	0	1000	50.000	50.000	200.000	200.000
Kans	40 %	30 %		20 %		10 %

Beheersmaatregelen:

De uitgaven in de begroting en meerjarenraming worden zo actueel mogelijk geraamd en in de voor- en najaarsnota eventueel bijgesteld.

Recente ontwikkeling:

In de begroting 2016 is een verwacht tekort geraamd van € 173.103.

Risico 2: Hogere bijdrage WSW - Ability

Risico-eigenaar: Teamleider Sociale Zaken en Werk

Toelichting:

Voor de uitvoering van de Wsw is de gemeenschappelijke regeling Ability opgericht. Door de afbouwende rijksvergoeding voor de WSW komen de resultaten van het WSW bedrijf verder onder druk te staan. Meerjarig gezien lopen de tekorten van Ability op tot € 1,2 miljoen in 2019. Dit is de verwachting op basis van ongewijzigd beleid. Met ingang van 2015 wordt invulling gegeven aan de nieuwe Participatiewet, die vanaf 1 januari 2015 van kracht is. Op dit moment wordt uitgewerkt op welke wijze en in welke vorm Ability een rol krijgt en wat de budgettaire gevolgen zijn. De verwachte tekorten zijn tot en met 2019 afgedekt in onze begroting. Afhankelijk van het om te vormen beleid zal in de toekomst blijken wat de bijdrage van onze gemeente uiteindelijk wordt. De maximale impact van € 400.000 is bepaald op basis van een optelling van de verwachte tekorten gedurende de komende vier jaren, bovenop de nu geraamde tekorten.

Impact en kans:

Impact (€)	0	1.000	100.000	100.000	400.000	400.000
Kans	20 %	30 %		30 %		20 %

Beheersmaatregelen:

- De uitgaven in de begroting en meerjarenraming worden zo actueel mogelijk geraamd en in de voor- en najaarsnota eventueel bijgesteld.
- Het maken van prestatieafspraken en het vastleggen van de afspraken over de beheersing van risico's.
- Het maken van afspraken over toezicht en verantwoording.

Recente ontwikkeling:

In de begroting 2016 is een gemeentelijke bijdrage van bijna € 103.415 geraamd. Meerjarig loopt de gemeentelijke bijdrage op tot ruim € 146.000, deze tekorten zijn ook opgenomen in de meerjarenraming.

Risico 3: Bouwgrondexploitatie Ter Laan 4 Bedum

Risico-eigenaar: Afdelingshoofd VROM

Toelichting:

De laatste actualisatie van de exploitatieopzet, door de raad vastgesteld op 25 juni 2015, gaat uit van een sluitende exploitatie en heeft een looptijd is nu tot en met 2021. Door de economische crisis en de problemen op de woningmarkt blijven de verkopen achter t.o.v. de uitgangspunten bij start van de exploitatie. Ook in 2014 zijn de gerealiseerde verkopen achtergebleven bij de geraamde bedragen. Vertraging in de verkopen kan er toe leiden dat de exploitatieopzet nogmaals verlengd moet worden. Het financieringsrisico op Ter Laan 4 wordt in beginsel voor een deel afgedekt binnen de afspraken die gemaakt zijn met de projectontwikkelaar. Zolang de projectontwikkelaar over voldoende middelen beschikt, wordt het rentenadeel aan de gemeente deels vergoed. Door de gewijzigde afspraken met de projectontwikkelaar is het nu mogelijk ook andere ontwikkelaars toe te laten, hierdoor wordt het aanbod gedifferentieerder en biedt meer mogelijkheden voor verkoop. Ook is in de raad van 16 juni 2014 ingestemd met de beschikbaarheidstelling van startersleningen.

De verwachting is dat voor 2015 de geraamde verkopen niet gerealiseerd kunnen worden. Het risico, zijnde het verwachte verlies in de grondexploitatie bij verlenging van de looptijd met twee jaar, bedraagt ongeveer € 200.000. Het tweede risico is dat door tegenvallende verkopen de afdracht aan de bestemmingsreserve Herstructurering niet gerealiseerd kan worden; daarmee komt mogelijk de uitvoering van andere (centrum)projecten onder druk te staan. De mogelijke gevolgen worden bij die projecten uitgewerkt.

Impact en kans:

Impact (€)	0	1000	100.000	100.000	200.000	200.000
Kans	5 %	15 %		70 %		10 %

Beheersmaatregelen:

- De grondexploitaties jaarlijks actualiseren.
- Uitgaven monitoren t.o.v. de ramingen en sturen op zo weinig mogelijk overschrijdingen.
- Blijven inzetten om verkopen te stimuleren.
- Afspraken met projectontwikkelaars bewaken

Recente ontwikkeling:

De actualisatie van de exploitatieopzet per 1-1-2015 is vastgesteld.

Risico 4: Overschrijding budgetten WMO/decentralisaties Jeugd en AWBZ

Risico-eigenaar: Coördinator Welzijn

Toelichting:

Het betreft "open-eind" regelingen: kan in de praktijk - ten opzichte van de begroting - meer kosten met zich mee brengen dan was voorzien.

Wmo: De vergrijzing heeft uiteraard ook een behoorlijke invloed op de benodigde middelen. Door de vergrijzing zijn met name de uitgaven voor huishoudelijke hulp behoorlijk gestegen. Met ingang van 2015 heeft er een forse korting op de rijksvergoedingen van ongeveer 40% plaatsgevonden. Het moet blijken of deze korting met het bijgestelde beleid kan worden opgevangen.

Decentralisaties Jeugdzorg en AWBZ: Deze zijn vooralsnog budgettair neutraal in onze begroting verwerkt. Het betreft hier echter ook open einde regelingen. De historische kosten zijn hoger dan de budgetten die wij van rijkswege ontvangen. Het zal moeten blijken of wij deze regelingen binnen de beschikbare middelen van het rijk kunnen uitvoeren. Tevens zijn er minimale middelen beschikbaar voor de bedrijfsvoering ten behoeve van de uitvoering van deze regelingen. Ook hier ligt een groot financieel risico.

Vooralsnog gaan we uit van een maximale overschrijding van 10% van het rijksbudget van ongeveer € 3.500.000 per jaar. € 350.000 per jaar.

De maximale impact bedraagt derhalve in de gehanteerde scope van vier jaar (4 x € 350.000) € 1.400.000.

Impact en kans:

Impact (€)	0	1.000	500.000	500.000	1.000.000	1.000.000	1.400.000
Kans	5%	25 %		40 %		30 %	

Beheersmaatregelen:

De uitgaven in de begroting en meerjarenraming worden zo actueel mogelijk geraamd en in de voor- en najaarsnota eventueel bijgesteld.

Risico 5: Wachtgeldverplichtingen

Risico-eigenaar: Gemeentesecretaris/afdelingshoofd staf Concern

Toelichting:

In 2009 is een wachtgeldverplichting naar bestuurders ontstaan. In verband met mogelijke verrekeningen is de hoogte en lengte daarvan moeilijk in te schatten. Voor één bestuurder is de verplichting afgelopen in augustus 2015. Voor 2015 was € 96.000,- als claim op de ABR opgenomen. In de begroting 2016 is de verplichting ad € 72.000 structureel geraamd in de exploitatie.

De totale verplichting loopt door tot mei 2020.

De maximale verplichting voor de komende meerjarenraming periode is als (maximale) risico becijferd.

Impact en kans:

Impact (€)	0	1.000	50.000	50.000	100.000	100.000
Kans	1 %	9 %		40 %		50 %

Risico 6: Niet realiseren taakstellingen bezuinigingen

Risico-eigenaar: Afdelingshoofd Middelen

Toelichting:

In de begroting 2016 zijn voor de jaren 2016 tot en met 2019 diverse bezuinigingsmaatregelen opgenomen, oplopend van € 544.000 in 2016 tot € 707.000 in 2019. De realisatie van voorgenomen maatregelen is altijd een onzekere factor en daarmee een financieel risico. Gezien de verwachting dat een aantal bezuinigingstaakstellingen sowieso gerealiseerd kan worden, gaan we uit van een maximale impact van € 500.000.

Impact en kans:

Impact (€)	0	1.000	200.000	200.000	500.000	500.000
Kans	5 %	50 %		40 %		5 %

Beheersmaatregelen:

De realisatie van de maatregelen moet actief worden opgepakt in de organisatie. Het MT moet actief sturen en toezicht houden. Via de P&C cyclus dient verantwoording te worden afgelegd over de realisatie.

Recente ontwikkeling:

Er komen veel ontwikkelingen op de gemeente af. Voor de komende jaren zijn er daardoor grote risico's op oplopende tekorten.

Risico 7: Achterstallig onderhoud kapitaalgoederen

Risico-eigenaar: Afdelingshoofd Openbare Werken

Toelichting:

De kosten van onderhoud van kapitaalgoederen maken een substantieel deel uit van de exploitatie. Een helder en volledig overzicht van deze kosten, van de kwaliteit en het onderhoud van de kapitaalgoederen, is van groot belang voor een goed inzicht in de financiële positie van de gemeente. Voor een groot aantal onderdelen beschikken we over beheersprogramma's: Afvalwaterbeleidsplan, Groenbeleidsplan, Beheerplan Wegen, Onderhoudsplan Bruggen, Beleidsplan Openbare verlichting en het Onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen.

Wat nu nog ontbreekt is een goed beeld van de onderhoudstoestand van alle beschoeiingen en kademuren die wij in eigendom en beheer hebben. De beschoeiingen en kademuren in het Boterdiep zijn inmiddels geïnventariseerd en geïnspecteerd. Aan de hand hiervan wordt gewerkt aan een meerjaren vervangingsprogramma. Deze afscheidingen hebben te lijden onder bodemdaling, waterpeilverlaging, slijtage en mogelijk ook aardbevingen. Het waterschap is al veel eerder aansprakelijk gesteld; we laten nader onderzoek verrichten en gaan (Europese) subsidie-mogelijkheden verkennen. Het risico van instorten is de moeilijk in te schatten. We nemen een bedrag mee van € 1.000.000 (€ 250.000 per jaar) voor "calamiteiten"/noodreparaties.

De beschoeiingen in de gemeentelijke vijvers en watergangen zijn nog niet geïnventariseerd. De kans op instorten en gevolgschade is hier aanzienlijk kleiner dan bij de beschoeiingen en kademuren in het Boterdiep.

Impact en kans:

Impact (€)	0	1.000	500.000	500.000	1.000.000	1.000.000
Kans	0 %	45 %		45 %		10 %

Beheersmaatregelen:

Beheersplannen actueel houden en onderhoudsniveau van beschoeiingen en kademuren in beeld brengen.

Risico 8: Verlaagde algemene uitkering uit het gemeentefonds**Risico-eigenaar: Afdelingshoofd Middelen****Toelichting:**

De omvang van de algemene uitkering uit het gemeentefonds blijft de komende jaren een belangrijke onzekere factor. Nieuwe Rijksbezuinigingen kunnen niet worden uitgesloten. Deze zullen dan ongetwijfeld ook weer effect hebben op het gemeentefonds. Uitgaande van de vorige bezuiniging is een korting van maximaal 5% niet ondenkbaar. Dit zou neer komen op ongeveer € 500.000. De impact en de kans zijn echter zeer moeilijk in te schatten en hoogst onzeker.

Impact en kans:

Impact (€)	0	1.000	250.000	250.000	500.000	500.000
Kans	10 %	50 %		30 %		10 %

Beheersmaatregelen:

In de begroting voorzichtig ramen en de ontwikkelingen nauwlettend volgen.

Risico 9: Extra kosten invoering Antwoord ©**Risico-eigenaar: Gemeentesecretaris/afdelingshoofd staf Concern****Toelichting:**

Betreft kosten voor realisatie van o.a. DMS, Kennisbank, inrichting koppelingen/zaakgericht werken, virtueel KCC. Op dit moment vallen de kosten lastig in te schatten. Op de algemene reserve is een claim van € 300.000 opgenomen. Voorts is in de meerjarenraming ingaande 2015 structureel € 70.000 geraamd. De daadwerkelijke kosten hangen sterk af van ons ambitieniveau. We geven echter uitvoering aan “Antwoord ©” in samenwerking met Winsum en De Marne. Dit betekent dat we op onderdelen mee gaan doen en dus niet volledig autonoom zijn. Er is een risico aanwezig dat € 300.000 incidenteel, onvoldoende zal zijn om alle kosten in de komende jaren te dekken. Dit houdt verband met het feit dat de aanbesteding nog niet is afgerond.

Impact en kans:

Impact (€)	0	1.000	100.000	100.000	250.000	250.000
Kans	30 %	30 %		30 %		10 %

Beheersmaatregelen:

Ontwikkelingen goed in de gaten houden en sturen op onze ambities. Deze zullen voor een groot deel het risico bepalen.

Conclusie ten aanzien van het weerstandsvermogen.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit:

Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstandsvermogen = Benodigde weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is idealiter minimaal gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit. Indien dit niet het geval is, met andere woorden de beschikbare weerstandscapaciteit is lager dan de benodigde weerstandscapaciteit, zijn er onvoldoende middelen om de nadelige financiële gevolgen van de risico's op te vangen.

Gezien het feit dat onze beschikbare weerstandscapaciteit momenteel afgerond € 5.479.000 bedraagt en onze benodigde weerstandscapaciteit € 2.800.000 bedraagt, mag geconcludeerd worden dat onze weerstandsvermogen momenteel nog voldoende is. Hierbij is geen rekening gehouden met een buffer van € 600.000 voor eventuele noodreparaties in de openbare ruimte. Gezien de grote financiële onzekerheid die gepaard gaat met de decentralisaties adviseren wij terughoudend om te gaan met het leggen van aanvullende claims.

Lopende claims en geschillen

Ondergronds leidingennet openbare verlichting

In navolging op de rechtszaak inzake de eigendom van de lantaarnpalen, waarin desbetreffende gemeenten overigens in het gelijk zijn gesteld, loopt er op dit moment een langdurige zaak over het eigendomsrecht van het leidingennetwerk die de openbare verlichting van stroom voorziet.

Bezwaar rioolheffing woningstichting

Door de woningstichting is bezwaar gemaakt tegen de aanslag rioolheffing 2014. Dit bezwaar is ook ingediend bij de gemeenten De Marne, Winsum, Ten Boer, Eemsmond en Loppersum. De woningstichting wordt hierin bijgestaan. Op dit moment wordt gekeken of de onderbouwing van onze tarieven stand houdt in het licht van de gemaakte opmerkingen.

Onze inschatting ten aanzien van bovenstaande zaken is dat de risico's klein zijn. We verwachten niet dat één of beide claims zullen leiden tot een financieel nadeel voor de gemeente Bedum.

Onderhoud kapitaalgoederen

De kosten van onderhoud van kapitaalgoederen maken een substantieel deel uit van de exploitatie. De kosten komen op diverse plaatsen in de begroting voor. Een helder en volledig overzicht van deze kosten is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie van de gemeente.

De gemeente Bedum is, voor een plattelandsgemeente, qua oppervlakte redelijk compact. De openbare ruimte is grotendeels bij de gemeente in beheer. Voor het goed kunnen functioneren van de inwoners zijn veel kapitaalgoederen nodig: wegen, riolering, verlichting, openbaar groen, gebouwen en sportvoorzieningen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is mede bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. Voor de kapitaalgoederen geldt dat er geen noemenswaardig achterstallig onderhoud is. In financieel opzicht zijn de beheerplannen meegenomen in de begroting.

Omschrijving	Huidig niveau	Gewenst niveau	Huidig budget expl. 2016	Gewenst budget	Investerings-krediet 2016	
Wegen	goed	goed	338.642	340.000	-	
Riolering/Water	goed	goed	311.120	310.000	481.430	
Groen	redelijk	goed	335.348	335.000	-	*
Gebouwen	goed	goed	184.059	185.000	48.794	
Bruggen	goed	goed	61.062	61.000	-	*
Openbare verlichting	redelijk	goed	93.615	94.000	127.500	

* Op stelposten is nog een bezuiniging opgenomen van € 55.000 voor onderhoud groen en bruggen.

Voor een aantal onderdelen beschikken wij over beheerprogramma's.

Het beleid van de gemeente Bedum voor het onderhoud van kapitaalgoederen is onder meer opgenomen in de nota's:

- Afvalwaterbeleidsplan BMW/NZV 2014-2018
- Groenbeleidsplan
- Groenbeheerplan 2013-2018
- Beheerplan Wegen 2014-2018
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2013-2018
- Beheerplan Bruggen 2015-2019 (behandeling in raadsvergadering in het 4^e kwartaal)
- Onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen

Wegen

Binnen onze gemeente werken wij met een systeem van rationeel wegbeheer. Hiervoor is de nodige software aangeschaft die werkt volgens de landelijk erkende CROW systematiek.

Hiertoe worden regelmatig alle wegen op een uniforme en objectieve wijze geïnspecteerd. Deze gegevens worden in het systeem ingelezen waarna de benodigde onderhoudsbehoefte kan worden bepaald. Bij deze onderhoudsbehoefte behoren de benodigde financiële middelen voor het komende jaar als ook voor een langere periode. Tevens wordt aangegeven welke maatregelen voor welke wegen nodig worden geacht.

In het verleden is op basis van een meerjarig overzicht de gemiddelde benodigde financiële onderhoudsbehoefte bepaald. Conform de besluitvorming hierover is het beschikbare budget bepaald voor een langere periode.

In de raadsvergadering van 18 juni 2014 is het beheerplan wegen vastgesteld voor de jaren 2014-2018.

Het vastgestelde uitvoeringsplan voorziet in een gewenste besparing op het budget voor wegonderhoud van 15% en de wens om het wegbeheer zo doelmatig en duurzaam mogelijk uit te voeren door voor een aantal wegen te kiezen voor een reconstructie in plaats van regulier onderhoud. Voor het reguliere onderhoud geldt dat deze conform CROW normen kunnen worden uitgevoerd. Er vindt afstemming plaats met andere aspecten waarbij gedacht kan worden aan rioleringswerkzaamheden, verkeersmaatregelen, uitbreidingsplannen, herstructureringsplannen e.d.

Riolering

Ook voor onze riolering beschikken wij over een systeem van rationeel rioolbeheer. De systematiek is vergelijkbaar met die van wegbeheer. Ook hierbij worden, zij het niet jaarlijks, inspecties aan het riool uitgevoerd. Het voor onderhoud opgenomen budget is bepaald door het budget van het afgelopen jaar, verhoogd met een index voor prijsstijgingen. Voor investeringen zijn reserveringen opgenomen op de investeringslijsten.

In 2013 heeft de clustersamenwerking BMW/NZV een nieuw gezamenlijk product gerealiseerd. Het Afvalwaterbeleidsplan is de vervanger van de individuele gemeentelijke rioleringsplannen. In het hoofddocument van het Afvalwaterbeleidsplan is de gezamenlijke visie en een maatregelenpakket gedefinieerd. In de gemeentelijke specificaties zijn de individuele maatregelen en de rioolheffing vastgelegd. Voor het uitvoeringsprogramma zal afstemming plaatsvinden met het meerjaren-onderhoudsprogramma wegen.

Groen

Ook voor ons openbaar groen beschikken wij over een systeem van rationeel groenbeheer. Hierbij is de totale hoeveelheid groen opgenomen en uitgesplitst naar diverse soorten. Al deze soorten vergen bepaalde onderhoudsmaatregelen met bepaalde frequenties. Deze gegevens worden gebruikt bij het vergelijken met de aanbieder van Ability die een deel van ons openbaar groen onderhoudt. Het andere deel wordt onderhouden door eigen personeel van de gemeente.

In de raadsvergadering van 21 januari 2010 is het Groenbeleidsplan voor het openbaar groen binnen de bebouwde kommen vastgesteld. Het groenbeleidsplan geeft de richting aan waar we naar toe willen met het groen in de gemeente. Het laat de hoofdlijnen zien voor het openbaar groen voor de komende 10-15 jaar. In 2013 is het Groenbeheerplan 2013-2018 vastgesteld. Dit plan dient als handvat voor het onderhoud in de komende 5 jaar. Voor ieder jaar wordt een onderhouds- of werkplan gemaakt om de doelen en aanbevelingen uit het beheerplan te verwezenlijken.

Door het budget voor openbaar groen wordt het lastig om het gewenste onderhoudsniveau vast te houden. Door omvorming van groen, door een effectieve inzet en door burgerparticipatie hopen we de onderhoudskosten te verlagen en daarmee een goed niveau vast te houden. Vanuit de bezuinigingsronde 2014 staat nog een taakstelling van 15% voor onderhoud groen.

Gebouwen

Voor alle gemeentelijke gebouwen is een systeem van planmatig meerjarig onderhoud (MJOP) uitgewerkt. Hiervoor is door een extern adviesbureau het benodigd onderhoud voor de komende 10 jaar in beeld gebracht. Op basis van inspecties zal per jaar bekeken worden welke onderhoudswerkzaamheden voor dat jaar en het komend jaar benodigd zijn. Een actualisatie van het gehele onderhoudsplan zal om de 3 à 4 jaar plaatsvinden en het plan zal dan zo nodig worden bijgesteld. De benodigde bedragen zijn opgenomen in de begroting. Deels zijn de middelen in een onderhoudsvoorziening opgenomen, deels zijn de middelen opgenomen op de investeringslijsten. Voor de onderhoudsvoorziening is uitgegaan van een vast beschikbaar budget per jaar.

Water

In 2008 en 2009 zijn alle gemeentelijke watergangen gebaggerd. Wat nu nog ontbreekt, is een goed beeld van de onderhoudstoestand van alle beschoeiingen die wij in eigendom en beheer hebben. Een inventarisatie hiervan moet nog plaatsvinden. Onze gemeente doet mee aan het project ecologie en water, dat erop is gericht om de waterkwaliteit van oppervlaktewater te verbeteren.

In 2008 is ingestemd met de beslisnota Kader Richtlijn Water, "Schoon en gezond water in Noord-Nederland. Daar waar mogelijk wordt hemelwater afgekoppeld van de riolering. Afkoppelen verkleint de kans op overlopende riolen en vermindert de vuiluitworp uit het riool. Samen met de BMW gemeente en het waterschap Noorderzijlvest wordt in het afvalwaterteam gewerkt aan optimalisatie van het afvalwatersysteem.

Bruggen

In 2014 zijn alle bruggen weer geïnspecteerd. Op basis van deze inspectie wordt een nieuw onderhoudsplan voor een periode van 5 jaar gemaakt. Dit onderhoudsplan bruggen 2015-2019 zal in het vierde kwartaal van 2015 worden voorgelegd aan uw raad.

Het onderhoud voor de komende jaren zal voornamelijk bestaan uit het conserveren van de bruggen. Van de houten fiets- en voetgangersbruggen zullen daar waar nodig ook onderdelen worden vervangen.

Net als bij onderhoud groen, staat ook hier nog een taakstelling van 15% vanuit de bezuinigingsronde 2014.

Openbare Verlichting

In 2013 is het beleidsplan Openbare Verlichting 2013-2018 door uw raad behandeld. Doel van dit beleidsplan is om dicht bij alle ontwikkelingen op de markt te blijven en om te zorgen voor de bestuurlijke en financiële waarborging van keuzes die gemaakt worden. In het beleidsplan wordt aandacht besteed aan de functies van openbare verlichting, keuzemogelijkheden, technologische ontwikkelingen energiebesparing, duurzaam inkopen en dergelijke. Onderdeel van het beleidsplan is ook een maatregelenplan en een financiële onderbouwing voor een periode van 10 jaar.

Diversen

Naast de hierboven al genoemde zaken beschikt onze gemeente over meer kapitaalgoederen. Hierbij valt te denken aan, verkeersborden, sportvelden en dergelijke. De daarvoor beschikbare middelen die in de begroting worden meegenomen zijn afgeleid van de vorige begroting en worden meestal alleen gewijzigd met het index percentage.

Financiering

Inleiding

De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) geeft een belangrijk, bindend kader voor een verantwoordelijke en professionele inrichting van de treasuryfunctie, alsmede voor het scheppen van voorwaarden om deze te kunnen uitvoeren.

Door uw raad is op 29 oktober 2009 het treasurystatuut vastgesteld. In dit statuut is de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten.

De treasuryfunctie van de gemeente Bedum richt zich op:

- a. het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- b. het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente) resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico, koersrisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico;
- c. het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- d. het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.

Algemeen beleid

Het door ons al jaren gevoerde beleid wordt gecontinueerd. Dit betekent dat de rente – ontwikkelingen nauwgezet worden gevolgd, met name indien onze financieringspositie aanleiding geeft tot het aantrekken van vaste geldleningen. Bij het aantrekken van geld doen wij veelal zaken met de NV Bank voor Nederlandse Gemeenten te Den Haag.

Voor het uitzetten van geld is voorwaarde dat onze belegging uitsluitend wordt toevertrouwd aan een instelling met een AA – rating. In de praktijk betekent dit, mede op grond van onze overeenkomst met de BNG (AAA – rating), dat wij ons geld bij deze bank beleggen. Naast beleggingen bij instellingen met een zogenaamde AA – rating hebben wij een tweetal leningen verstrekt aan woningstichting Wierden en Borgen. Deze verstrekking vindt plaats in het kader van onze publieke taak.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een instrument ter beperking van het renterisico. Tot de limiet mag met kort geld worden gefinancierd; bij overschrijding van de limiet dient op termijn voorzien te worden in vaste financiering. Op een begrotingstotaal van bijna € 22.500.000 bedraagt de kasgeldlimiet voor 2016

€ 1.912.500. Dit is 8,5% van het begrotingstotaal. Onze netto vlottende schuld (exclusief saldo crediteuren) mag gedurende het dienstjaar deze limiet niet overschrijden.

Risicobeheer

Vanuit de doelstellingen van het treasurybeleid valt af te leiden dat risico's zijn te onderkennen ten aanzien van de rente, krediet en liquiditeit. De Wet Fido geeft een aantal verplichte elementen aan die de genoemde risico's beperken of elimineren. Het doel van het treasurystatuut is o.a. deze risico's te beperken c.q. te beheersen. Een belangrijke eis uit de Wet Fido is dat de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en dat het beheer voorzichtig dient te zijn. De gemeente Bedum heeft geen beleggingen die niet in het verlengde van de publieke taak liggen.

Renterisico

De rentegevoeligheid, het renterisico, kan worden gedefinieerd als het gevaar van ongewenste veranderingen van de financiële resultaten van de gemeente door rentewijzigingen. De wettelijke vastgestelde renterisiconorm van 20% houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Op een begrotingstotaal van bijna € 22.500.000 bedraagt de renterisiconorm € 4.500.000. Gezien het feit, dat onze jaarlijkse verplichte aflossingen € 1.320.000 bedragen en we niet te maken hebben met renteherzieningen, blijven we ruim binnen de wettelijk vastgestelde norm.

Rentevisie

Een rentevisie is een toekomstverwachting over de renteontwikkeling, op basis waarvan een financierings- en beleggingsbeleid wordt gevoerd. Afhankelijk van de (interne of externe) ontwikkelingen zal de gemeente haar rentevisie actualiseren. De rentevisie kan daarbij gebaseerd worden op de rentevisie van enkele gezaghebbende financiële instellingen, zoals onze "huisbankier" de BNG.

De rente op de kapitaalmarkt (lang geld) schommelt de eerste helft van 2015 rond de 1,5%. Voor eigen financieringsmiddelen en voor de berekening van de kapitaallasten hebben wij echter (conform de Voorjaarsnota 2015) vooralsnog gecalculerd met 3,5% rente.

Voor kort geld zijn we in de begroting 2016 uitgegaan van 3,3% voor *aan te trekken* kort geld (financieringstekort) en 0,5% *weg te zetten* kort geld (financieringsoverschot).

In de begroting 2016 zijn we uitgegaan van een financieringstekort van € 404.000 en hebben we - conform de Voorjaarsnota 2015 - gerekend met 3,3% rente.

Renterisico op kasgeld

Voor het liquiditeitenbeheer heeft de gemeente lopende rekeningen bij de BNG, de Rabobank en de ING. De betalingen en ontvangsten lopen hoofdzakelijk via de BNG. Om een lagere EMU-schuld te bewerkstelligen voor de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden) is per 1 januari 2014 het 'schatkistbankieren' verplicht gesteld voor decentrale overheden. Het aanhouden van middelen in de schatkist van het Rijk moet zorgen voor een lagere financieringsbehoefte van het Rijk.

Het schatkistbankieren houdt in dat 'overtollige' liquide middelen van decentrale overheden moeten worden aangehouden bij de schatkist van het Rijk. Aan het schatkistbankieren zijn regels en voorwaarden verbonden. Onder andere moeten liquide middelen boven een drempel van 0,75 % van het begrotingstotaal worden aangehouden bij de schatkist van het Rijk. Hierbij geldt een minimum van € 250.000,00. Overtollige middelen moeten dagelijks worden overgeboekt naar de schatkist. Over de middelen die aangehouden worden bij de schatkist wordt een daggeldrente vergoed tegen het zogenaamde eoniatarief. Deze is momenteel negatief (-/- 0,126 %) maar voor de rekening courant voor het schatkistbankieren wordt geen negatieve rente gehanteerd, dus het rentepercentage is 0,00%. Tevens wordt er een kas bijgehouden. Kastransacties worden tot een minimum beperkt. Ook de omvang van de kas is minimaal.

Liquiditeitsrisico's

Onder liquiditeitsrisico wordt verstaan het risico dat ontstaat, indien door wijzigingen in de liquiditeitenplanning en meerjaren investeringsplanning de financiële resultaten kunnen afwijken van de verwachtingen.

Zoals uit bovenstaande blijkt kunnen er, indien de liquiditeitsplanning anders loopt dan gepland, behoorlijke fluctuaties ontstaan met alle financiële gevolgen van dien. Vooralsnog is er sprake van een evenwichtige spreiding over het gehele jaar. Ook de uitvoering van het investeringsplan speelt een belangrijke rol: Hiervoor is het noodzakelijk om op het juiste moment de financieringsmiddelen beschikbaar te hebben. Tot nu toe zijn de liquiditeitsrisico's altijd beperkt geweest.

Debiteurenrisico's

Ten aanzien van de post debiteuren kan het risico gedefinieerd worden als de kans op het te laat of niet-ontvangen van gelden van debiteuren. Door de aard van de gemeentelijke activiteiten loopt de gemeente een gering debiteurenrisico. Voornamelijk hogere overheden zijn de belangrijkste debiteuren. Daar waar nodig worden tijdig invorderingsmaatregelen getroffen

Koers- en valutarisico's

Deze risico's hebben betrekking op de kans dat de financiële activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen op de valutamarkt. De gemeente loopt geen risico's als het gaat om koers- en valutarisico's omdat geen gelden zijn uitgezet in vreemde valuta.

Bedrijfsvoering

Doel van de paragraaf bedrijfsvoering

In het duale stelsel gelden voor de gemeenteraad de zogenaamde 3 W's: wat willen bereiken, wanneer moet het gerealiseerd zijn en wat mag het kosten. Het college draagt zorg voor de uitvoering van het programma en gebruikt daarvoor het beschikbare budget op de meest effectieve en efficiënte wijze. In de opzet van de paragraaf bedrijfsvoering wordt dit onderscheid vastgehouden. Deze paragraaf gaat vooral in op de hoofdlijnen van beleid. Verder worden de bestuurlijke wensen ten aanzien van bestaand en nieuw beleid in beeld gebracht. Op grond van de controlerende taak, waarvoor de rekenkamerfunctie is ontwikkeld, kan de raad toetsenderwijs het zoeklicht op bepaalde zaken zetten in relatie tot het doel waarvoor budget beschikbaar is gesteld.

Aangezien de te bereiken doelen sterk samenhangen met de gemeente als dienstverlenende organisatie, wordt de raad in de paragraaf bedrijfsvoering een indruk gegeven van de wijze waarop de bedrijfsvoering plaats vindt en welke ontwikkelingen gaande zijn. Dit is noodzakelijk vanwege de directe relatie tussen de bedrijfsvoering en het middelenbeleid. In de kaderstellende functie van het middelenbeleid is een hoofdrol voor de gemeenteraad weggelegd.

Planning- en Controlcyclus

De Planning- en Controlcyclus is erop gericht systematisch en gemeentebreed de gewenste effecten en doelen af te wegen, prioriteiten te bepalen, uit te voeren en te verantwoorden. Met een meerjarig beeld van een sluitende exploitatie kan evenwichtige besluitvorming plaatsvinden, mits ook de risico's goed in beeld zijn gebracht. Vanaf 2004 is de cyclus afgestemd op de duale verhouding tussen gemeenteraad en college. De begroting en de jaarrekening zijn afgestemd op de aangepaste rollen van gemeenteraad en college. Dit geldt ook voor de tussentijdse rapportages. Het tussentijds wijzigen van de begroting (niveau van aan de raad voor te leggen begrotingswijzigingen) is veranderd. Verfijning in het systeem van budgethouderschap en budgetbewaking is gerealiseerd en wordt verder geïmplementeerd. De regeling is inmiddels aangepast. De verfijning heeft er toe geleid dat budgetten nog adequater worden bewaakt en de "juiste" houder van het budget verantwoording aflegt over de uitvoering van het programma. Dit laatste is vooral van belang voor budgetten waarvan het houderschap en de uitvoering zijn verdeeld over meerdere afdelingen. Sinds 2010 wordt gewerkt met het pakket Civision Middelen. Qua functionaliteit beantwoordt dit pakket aan de door ons in het kader van de P&C – cyclus gestelde doelen. Blijkens de rapportages van de accountant is de gemeente in control en vindt geen onrechtmatige besteding van gemeenschapsgeld plaats. Hiervoor geldt vooralsnog een voorbehoud voor de budgetten die in het kader van de decentralisaties extern zijn weggezet. Via monitoring dienen ook deze budgetten adequaat "bewaakt" te worden. Op dit moment zijn we in BMW verband druk bezig onze processen daarop in te richten. College en gemeenteraad worden via kwartaalrapportages over de voortgang geïnformeerd.

Communicatie

Een belangrijke inspanning betreft de verdere verbetering van de relatie met de burger. Hiertoe is in het verleden een klanttevredenheidsonderzoek gehouden. De uitkomsten waren bemoedigend maar nodigen uit tot het doorvoeren van verbeteringen. In werkgroepverband en op managementniveau is dit verder opgepakt. In 2011 is het onderzoek in het kader van www.waarstaatjegemeente.nl doorgevoerd. In 2013 is dit onderzoek herhaald. In vergelijking met 2011 is de waardering voor de gemeentelijke dienstverlening minimaal gelijk gebleven en op onderdelen iets toegenomen. Dit stemt tevreden omdat de formatie met bijna 5 fte is ingekrompen. Ondanks alle technische ontwikkelingen blijven wij een beleid voorstaan waarin burgers langs alle kanalen met de gemeente in contact kunnen komen, maar waarin de fysieke balies, dus persoonlijk contact, een belangrijk middel blijven.

De website is opgeleverd en voldoet aan de laatste richtlijnen maar wordt op inhoud aangevuld met ontbrekende gegevens. Verdere digitale dienstverlening wordt uitgerold door uitbreiding van het aantal producten in de gemeentewinkel, zij het binnen verantwoorde financiële kaders. Tezamen met Gemeenteoplossingen wordt geïnvesteerd in beveiliging van DigiD. Op last van de Minister wordt bij gemeenten een assessment afgenomen om te kunnen beoordelen of een veilig gebruik van DigiD is geborgd. De gemeente heeft dat assessment doorstaan en mag daarom DigiD blijven gebruiken.

In BMW verband is verder een start gemaakt met Antwoord©. Met dit concept zijn gemeenten in 2015 de herkenbare ingang voor de overheid. Met de komst van de RUD beschikken gemeenten per 1 januari 2014 over een front – office voor de Wabo – taken in de vorm van een Klant Contact Centrum. Ter voorbereiding op de inrichting c.q. vormgeving van een KCC zijn de klantcontacten geanalyseerd. De uitkomsten vormen de basis voor onze gedachtenvorming inzake verbetering van onze dienstverlening aan de burger zonder ingrijpende aanpassingen aan het gebouw. Annex aan deze ontwikkeling is de invoering van digitaal zaakgericht werken. Een voorstel hiertoe is in voorbereiding. Dit betekent een andere rol van het archief omdat informatie meer

binnen handbereik van de medewerkers komt te liggen. Deze ontwikkeling kan niet los worden gezien van maatschappelijke ontwikkelingen. Zo is bij wet vastgelegd dat Omgevingsvergunningen digitaal moeten kunnen worden afgewikkeld. Dat dwingt ons die faciliteit te bieden en zorg te dragen voor digitale archivering. In aanvulling hierop wordt in BMW verband een start gemaakt met het gebruik van VIND ter ondersteuning van de klantcontacten. hiermee wordt beoogd nog meer vragen dan nu het geval is in het eerste klantcontact van een passend antwoord te voorzien waardoor doorverwijzing verder wordt teruggedrongen.

De gemeente als werkgever

Na de vaststelling van de toekomstvisie buitendienst zijn op een aantal vacatures gekwalificeerde medewerkers aangetrokken. Overigens kent de organisatie weinig verloop. Gelet op de toenemende vergrijzing zal de gemeente als werkgever zich echter nadrukkelijk als interessante en moderne werkgever moeten manifesteren. De kracht van de gemeente ligt daarbij met name in de ontwikkeling van een goed stelsel van secundaire arbeidsvoorwaarden, een krachtige, veelzijdige werkgever en het bieden van faciliteiten voor ‘eigen kweek’ van jonge mensen tot vakspecialisten in het openbaar bestuur. Dit kan worden gerealiseerd door een systeem van strategisch opleiden waarin onder meer door competentie management wensen van zowel werkgever als werknemer nader op elkaar worden afgestemd. In het verband van BMW is een voorzichtige start gemaakt met Het Nieuwe Werken. De eerste ervaringen zijn positief en leiden ertoe dat daar waar mogelijk het concept onder voorwaarden wordt ingevoerd. Als gevolg van de regionalisering van de brandweer zijn zowel de vrijwilligers als de beroepsmedewerkers per 1 januari 2014 overgegaan naar de regio. Dit laat onverlet dat wij, ondanks de gewijzigde werkgeversrol, de voor onze gemeente actieve vrijwilligers koesteren om hun vrijwillige inzet voor deze verantwoordelijke taak vanuit de overtuiging dat we op deze wijze de brandweezorg betaalbaar kunnen houden.

De huidige structuur, met vier lijnafdelingen en een staforgaan, dateert van 1 maart 2006. De structuur is in 2013 geëvalueerd. Belangrijkste conclusie is dat de structuur op dit moment voldoende waarborgen biedt voor een adequaat functionerende organisatie.

Op basis van deze structuur ziet de personele bezetting van de gemeente Bedum er als volgt uit:

Afdeling		Fte
Middelen		12,81
VROM *		11,80
Openbare werken	voorbereiding	6,00
	beheer en onderhoud*	18,70
Welzijn & Burgers		14,22
Concern		4,51
Gemeentesecretaris		1,00
Griffier		0,72
Totaal		69,76

* In vorenstaande cijferopstelling is rekening gehouden met de beschikbare formatie voor schoonmaak (VROM) en beheer sportaccommodaties (OW).

In het kader van de bezuinigingen is € 200.000,- ingeboekt als taakstelling op de ambtelijke formatie. Deze is per 1 januari 2013 gerealiseerd. De ambtelijke formatie is uit hoofde van bezuiniging is tot en met 2014 met 5,4 FTE ingekrompen. In 2014 is aanvullend € 52.000,- op de ambtelijke formatie bezuinigd, inclusief een beperkte uitbreiding van formatie wegens nieuwe of extra taken, te weten voor BAG/BWT en voor archiefbeheer.

In 2015 zijn een aantal inhuurcontracten beëindigd en binnen de formatie omgezet in een vaste aanstelling. Wel kenmerkt 2015 zich, in de marge van het herindelingsdossier, door sterk toegenomen werkdruk als gevolg van de decentralisaties en het gaswinningsdossier. Daarnaast is de organisatie geconfronteerd met een aantal langdurige ziektegevallen. Hiervoor is incidentele vervanging ingezet ter waarborging van de continuïteit in onze bedrijfsvoering. Dat geldt eveneens de inzet op de beide andere dossiers. Voor deze dossiers wordt met name in samenwerking met onze preferente samenwerkingspartners en Ten Boer (gaswinning) opgetrokken. Nadat de processen goed zijn ingeregeld, hetgeen nog de nodige tijd vraagt, wordt bezien of de formatie op sterkte is.

Met ingang van 2005 neemt de gemeente Bedum het zogenaamde IZA -bedrijfszorgpakket af. Dit pakket omvat ook middelen waarmee het verzuim in de organisatie kan worden verminderd. Het pakket is ontwikkeld op

verzoek van bonden en werkgevers. Het pakket is al bij tal van gemeenten in gebruik. Het IZA Bedrijfszorgpakket voorziet in een eigen “zorgnetwerk” waardoor lange wachttijden worden vermeden. Deelname aan de bedrijfszorg wordt gecontinueerd. Uit de evaluatie is gebleken dat Bedum de geboden mogelijkheden optimaal benut. Verder maken wij sinds april 2006 gebruik van een zelfstandig gevestigd bedrijfsarts. De ervaringen zijn overwegend positief en kenmerken zich door een directere relatie met medewerker en direct leidinggevende.

De laatste jaren is er een duidelijke tendens bij overheidsorganisaties om in te kunnen spelen op ruimere opvattingen over functiewaardering en de mogelijkheid die dit instrument biedt als proces voor beheersing van de organisatie en de werkprocessen. Het vanuit de organisatie beschrijven van functies biedt de mogelijkheid ook rekening te houden met organisatiedoelen. Dit wordt “organiek beschrijven” genoemd. Dit verschilt duidelijk van de “mensgerichte beschrijvingen”. De organieke beschrijving geschiedt door het management. De medewerker mag daar inhoudelijk op reageren. Organieke beschrijvingen bevorderen de efficiency en doelmatigheid door eenvoudige procedures met een korte doorlooptijd. Organieke beschrijvingen kunnen worden gebruikt voor andere onderdelen van het personeelsbeleid, bijvoorbeeld de werving van personeel.

Inmiddels is een nieuw systeem opgeleverd onder de naam HR21. Dit systeem is ontwikkeld onder eindverantwoordelijkheid van de VNG. De VNG wordt tevens eigenaar van het systeem. Het systeem wordt op dit moment bij onze samenwerkingspartners Winsum en De Marne geïmplementeerd. Mocht Bedum hiertoe besluiten, dan zal sprake zijn van een technische omzetting. Op 22 maart 2011 is door ons college het levensfasebeleid vastgesteld, gericht op de duurzame inzet van medewerkers. In dit beleid is rekening gehouden met de uitkomsten van externe onderzoeken van zowel het ABP (Active Aging) en IZA (Duurzame inzetbaarheids monitor).

Actualisatie van de RI&E (Risico Inventarisatie en Evaluatie) is een proces waaraan permanent aandacht wordt besteed. Een gemotiveerde BHV – organisatie is daarvan een belangrijk onderdeel en daarover beschikt Bedum! Verder is onze buitendienst sinds 1 mei 2014 VCA gecertificeerd. Daarmee stellen wij onszelf de zelfde eisen op gebied van Veiligheid, Gezondheid en Milieu (VGM) als die we ook aan onze aannemers stellen. Eens per jaar wordt de certificering getoetst op basis van een lichte audit en eens per twee jaar een zwaardere audit.

Actueel is het voornemen van de Tweede Kamer om op termijn de ambtenarenstatus af te schaffen. Los van de hiermee gepaard gaande kosten, die pas in de verre toekomst worden terugverdiend, wordt in het voorstel ten onrechte voorbij gegaan aan de redenen tot instelling van die status, namelijk een ingebouwde waarborg in de onafhankelijke advisering aan het politieke bestuur.

Ondernemingsraad

De gemeente kent een actieve en betrokken Ondernemingsraad. In 2014 hebben vier leden afscheid genomen. Inmiddels is de Ondernemingsraad weer op sterkte. Met de regionalisering van de Brandweer en de overgang van de medewerkers naar de Veiligheidsregio is de Onderdeelcommissie voor de brandweer vervallen. De Ondernemingsraad wordt in de verslaglegging ambtelijk ondersteund. Met de inzet van de leden voor de vervulling van de OR – taken is in de berekening van productieve uren rekening gehouden; vervangende inzet in budget is niet beschikbaar. Grosso modo gaat het om een bedrag van € 50.000. Volgens de CAO sector Gemeenten 2007 – 2009 zouden in een convenant afspraken over de benodigde inzet voor het OR – werk en de compensatie daarvoor moeten worden vastgelegd. Om budgettaire redenen is met de Ondernemingsraad bezien op welke tot een passende oplossing kan worden gekomen. Door aanpassing van de vergaderstructuur is de Ondernemingsraad erin geslaagd de beschikbare tijd effectief in te zetten. Binnen de stafafdeling Concern is vier uur formatie beschikbaar voor het ambtelijk secretariaat. Met de Ondernemingsraad is afgesproken dat die inzet wordt heroverwogen op het moment waarop de gemeenteraad besluit tot herindeling van de gemeente Bedum.

Informatiebeleid

Per 1 mei 2012 is sprake van één afdeling I&A voor de BMW gemeenten. Beide medewerkers van Bedum zijn op alternatieve functies geplaatst en zijn niet meegegaan naar de nieuwe organisatie. Sinds maart 2013 draait Bedum ook op het serverpark in het gemeentehuis van De Marne. Realisatie van de zogenaamde i – NUP doelstellingen wordt geïnitieerd door de nieuwe I&A - afdeling en realisatie in gezamenlijkheid opgepakt. Tot 2015 betekent dit voor gemeenten dat gewerkt wordt aan een herkenbare ingang voor burgers tot de overheid via KCC's, herkenbare telefoonnummers en digitale loketten. Gemeenten worden geacht de basisgegevens kwalitatief op orde te hebben. Waar nodig wordt onderling samengewerkt en waar nodig en gewenst basisgegevens van andere overheden gebruikt en (werk)processen zo vormgegeven dat gegevens eenmalig worden vastgelegd en meervoudig gebruikt.

Met Winsum en De Marne is gezamenlijk opgetrokken in de invoering en upgradering van Melddesk (uit 2010). De afwikkeling van klachten wordt dan, ook in communicatieve zin, verder geprofessionaliseerd en het systeem gaande weg verder uitgerold. Op dit moment wordt VIND geïmplementeerd waarmee burgers langs digitale weg antwoord wordt geboden op een belangrijk deel van hun vragen. Daarnaast is de aanbesteding voorbereid van zaakgericht digitaal werken.

Huisvesting

Zowel het gemeentehuis als het onderkomen aan de Industrieweg voldoen naar de huidige inzichten aan de daarvoor geldende wettelijke regels.

Organisatieontwikkeling

Het mandaatstatuut wordt regelmatig herzien. De herziening voor 2014 is ultimo 2013 in gang gezet. Evaluatie van het organisatiebesluit wordt betrokken bij de verdere ontwikkelingen rond de RUD en de decentralisaties. Daarnaast is de buitendienst nu VCA gecertificeerd.

Samenwerking

In de gemeenteraad van 3 juni 2010 is de samenwerking met Winsum en De Marne geformaliseerd met de vaststelling van een convenant. Vooral is ingezet op de samenwerking sociale zaken die begin 2012 materieel geëffectueerd is. Door de discussie over toerekening van overhead over samengevoegde bedrijfsonderdelen en aansluitende de discussie inzake de vorming van een gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie in het kader van de Participatiewet is de overgang nog niet geformaliseerd. I&A en P&O zijn per 1 mei 2012 respectievelijk 1 juli 2012 samengevoegd. Voor de samengevoegde bedrijfsonderdelen was het plan, de gemeenschappelijke regeling sociale zaken Winsum en De Marne om te vormen tot een brede regeling waarin de huidige en mogelijk toekomstige samenwerking wordt ondergebracht. Dat voornemen moet in lijn worden gebracht met de plannen in het kader van Werk aan de Winkel. Hierin is beoogd om de GR Ability te gebruiken voor de bundeling van krachten in het sociale domein.

De gemeenschappelijke commissie voor de behandeling van de bezwaarschriften is per 1 september 2011 geïnstalleerd. Het functioneren is inmiddels geëvalueerd en geeft geen aanleiding tot aanpassingen. Het merendeel van de leden is per 1 september herbenoemd. Eén lid heeft zich inmiddels bedankt.

Per 1 november 2013 is de RUD Groningen operationeel. Plaatsing van de medewerkers is inmiddels afgerond.

De door het provinciebestuur beoogde bestuurlijke herinrichting in 2018 is reden om geen nieuwe samenwerkingsprojecten meer op te starten; dit voorkomt onnodige desintegratiekosten. Wel maken we af waar we mee bezig zijn. Zo trekken gemeenten gezamenlijk op in de aanschaf en implementatie van VIND en zaakgericht digitaal werken. Ook de voorbereiding op de invoering van de drie decentralisaties doen we in BMW verband samen met Eemsmond. Medio 2015 is een kwartiermaker aangesteld die de vorming van één uitvoeringsorganisatie voor het sociaal domein moet voorbereiden.

Bestuurlijk inrichting provincie Groningen

Op advies van de commissie Jansen is het provinciebestuur tot de conclusie gekomen dat uiterlijk per 1 januari 2018 gemeenten moeten zijn heringedeeld. Dit zou voor Bedum een einde betekenen van de sedert 1808 bepaalde gemeentegrenzen. Bedum dient samen met Winsum en De Marne en een deel van Eemsmond op te gaan in een nieuwe gemeente Hoogeland. Die variant is op 11 april 2013 door u als niet toekomstbestendig aangemerkt. Bedum kiest in meerderheid voor behoud van zelfstandigheid in combinatie met samenwerking. Maar indien dat niet mogelijk blijkt, dan opteren wij voor een fusie van Hoogeland en Eemsdelta (de G7), omdat de 'Hoogeland variant' als niet toekomstbestendig moet worden gekwalificeerd. In uw vergadering van 3 december 2013 heeft u ons voorstel gevolgd en ingestemd met een verdere verkenning van de zogenaamde G7 variant waarin bij de uitwerking tevens een vergelijking wordt gemaakt met het voorstel van de commissie Jansen en de variant Hoogeland met Eemshaven. Die laatste variant kan, gelet op het voorstel van GS aan provinciale staten, niet rekenen op instemming omdat het provinciebestuur de Eemshaven en de haven van Delfzijl onder één gemeentelijk bestuur wil brengen. In oktober 2014 is in de provinciale planning besluitvorming voorzien over vorming van de G7 variant. Hiervoor worden op dit moment de nodige deelonderzoeken uitgevoerd, te weten de strategische agenda, de financiën en de burgers nabijheid.

Wat ons college betreft wordt die mening vooral bepaald door:

- Zorgvuldigheid, waar het gaat om oordeelsvorming in de raad en om de dialoog met onze inwoners;
- Duidelijkheid over de inrichting van alle gemeenten in onze provincie ('samen uit, samen thuis');
- Een financieel gedegen perspectief voor zo'n G7 gemeente, zodanig dat de vorming van zo'n grote gemeente en zoveel samenstellende delen niet met de huidige vergoedingssystematiek wordt 'bestraft'.

Met het aantreden van een nieuw provinciebestuur in 2015 zijn de provinciale kaders voor herindeling van andere accenten voorzien. Herindeling wordt de komende collegeperiode niet meer van bovenaf opgelegd omdat het provinciebestuur van mening is dat gemeenten zelf primair verantwoordelijk zijn voor de versterking van hun bestuurskracht en voor het vinden van oplossingen om de huidige (en toekomstige) taken en maatschappelijke opgaven goed aan te kunnen. Voor het gebied Noord – Groningen is de ligging van drie haven in één nieuw te vormen gemeente als uitgangspunt geformuleerd.

Voor de G7 is de stand van zaken op dit moment dat vier gemeenten kiezen voor de vorming van een G7 gemeente. Voor Bedum en Eemsmond is dat overigens niet de eerste voorkeur omdat beide in eerste aanleg opteren voor behoud van zelfstandigheid in combinatie met samenwerking. Maar bij gebrek aan samenwerkingspartners is de vorming van een G7 gemeente de "next – best" oplossing. Delfzijl en Loppersum wensen niet verder op te schalen dan een cluster bestaande uit Delfzijl, Appingedam, Eemsmond en Loppersum en de raad van Winsum opteert voor een variant met Bedum, Winsum, Eemsmond en De Marne. Beide varianten zijn op dit moment niet te realiseren omdat Eemsmond vasthoudt aan de vorming van een G7 gemeente. Dat betekent dat de 7 gemeenteraden zich opnieuw moeten uitspreken over de vorming van een G7 gemeente met inachtneming van eerdere besluitvorming op dit dossier en de ontwikkelingen sinds eind maart 2015. Immers, indien de gemeenteraad van Eemsmond persisteert in het eerder ingenomen standpunt inzake de vorming van een G7 gemeente, kunnen alternatieve, en kleinere clusters, niet van onderop worden gevormd.

Toezicht

Per 1 januari 2013 is het Interbestuurlijk Toezicht gewijzigd. In het kader van het IBT nieuwe stijl is gezocht naar een nieuw evenwicht in de toezichtrelatie met provincie en rijk. Centraal in die relatie staat de P&C – cyclus. Op basis van informatie die in deze cyclus tussen college en raad wordt gewisseld dienen provincie en rijk invulling te moeten geven aan hun toezichthoudende rol. Op onderdelen zal de informatieverstrekking in dat kader worden uitgebreid. Op basis van de evaluatie is gebleken dat afspraken tussen provincie en gemeenten niet helder waren. Hierdoor is de provincie naar haar eigen mening onvoldoende bediend in de eigen informatiebehoefte. Met verduidelijking van de gemaakte afspraken wordt aan die bezwaren tegemoet gekomen.

Verbonden partijen

Deze paragraaf gaat in op de partijen waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en waarin zij tevens een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Van financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen beschikbaar heeft gesteld en die kwijt is in geval van faillissement van de deelneming en/of wanneer financiële problemen bij de deelneming kunnen worden verhaald op de gemeente.

Uitgangspunt is dus een financieel en bestuurlijk belang.

Bestuurlijk belang: Er is sprake van een 'verbonden partij' als een lid van het college / de raad of een ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alléén een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht - de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen - is er strikt genomen géén sprake van een verbonden partij (bijvoorbeeld Stichting Welzijn Bedum en de Muziekschool).

De achterliggende gedachte bij de paragraaf verbonden partijen is dat het aangaan van verbindingen met een derde partij voortkomt uit een publiek belang. Verbindingen worden aangegaan om bepaalde publieke taken (efficiënter) uit te voeren. Op degene die in het bestuur van een verbonden partij functioneert, berust de verplichting om (gevraagd of ongevraagd) zich te verantwoorden naar het bestuursorgaan dat betrokkene naar die partij heeft afgevaardigd. Het is voor de raad van belang om inzicht te hebben in de relatie tussen verbonden partij en het publieke belang.

Binnen de gemeente kan met betrekking tot de verbonden partijen een driedeling worden gemaakt in:

- gemeenschappelijke regelingen;
- vennootschappen;
- stichtingen.

Hierna wordt een overzicht gegeven van de partijen waarmee onze gemeente is verbonden. Per partij wordt informatie verstrekt.

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheidsregio Groningen

Besluit tot deelname

In de raadsvergadering van 19 september 2013 is besloten tot deelname aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen per 1 januari 2014. Voorheen maakte dit onderdeel uit van Hulpverlening & Openbare Gezondheidszorg Groningen (H&OG).

Deelnemers

Alle 23 gemeenten in de provincie Groningen.

Doel

De regeling stelt zich ten doel om door regeling en bestuur en door een doelmatige organisatie en coördinatie via intergemeentelijke samenwerking uitvoering te geven aan de behartiging van de volgende belangen:

- brandweertzorg;
- geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- rampenbestrijding en crisisbeheersing;
- bevolkingszorg;
- melding, alarmering en coördinatie ambulancezorg en brandweer.

Bestuurlijke deelneming

Namens de gemeente Bedum heeft de burgemeester zitting in het veiligheidsbestuur (algemeen bestuur). De wethouder met het sociaal domein in portefeuille, M. van Dijk, is zijn vervanger.

Financieel belang

In de begroting 2016 zijn de volgende bijdragen geraamd:

Regionale Brandweer:	Exploitatie (€ 5,69 per inwoner)	€ 59.379
	Meldkamer (€ 1,97 per inwoner)	€ 20.505
	Overhead/PPMO	€ 64.818
	Invlechting gemeentelijke korpsen	<u>€ 290.858</u>
	Totaal	€ 435.560
	Voordeel tijdelijke overgangsregeling	<u>€ 13.768 -/-</u>
		<u>€ 421.792</u>

Vestigingsplaats

Groningen.

Ontwikkelingen

Geen.

Jaarrekeningresultaat 2014	€ 3.089.000 (winst)	
Eigen Vermogen	€ 0 (begin 2014) *	€ 5,8 mln. (eind 2014)
Vreemd Vermogen	€ 0 (begin 2014) *	€ 6,0 mln. (eind 2014)
Verwachte omvang financiële resultaat 2016	€ 134.000 (verlies, wordt gedekt uit de reserves)	

* Per 1 januari 2014 is de Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen gesplitst in de Veiligheidsregio Groningen en Publieke Gezondheid en Zorg Groningen. Daarom is in de jaarrekening een beginbalans zonder bedragen gepresenteerd.

Publieke Gezondheid & Zorg Groningen

Besluit tot deelname

In de raadsvergadering van 19 september 2013 is besloten tot deelname aan de gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg Groningen per 1 januari 2014. Voorheen maakte dit onderdeel uit van Hulpverlening & Openbare Gezondheidszorg Groningen (H&OG).

Deelnemers

Alle 23 gemeenten in de provincie Groningen.

Doel

De regeling wil bijdragen aan de verlenging van de gezonde levensverwachting en aan het verkleinen van de soms grote gezondheidsverschillen in de provincie Groningen.

Activiteiten die de GGD uitvoert zijn:

- Jeugdgezondheidszorg 0-19 jarigen (JGZ)
- Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz)
- Infectieziektenbestrijding
- Seksuele gezondheid en seksuele hulpverlening
- Tuberculosebestrijding (TBC)
- Forensische geneeskunde
- Reizigersadvisering
- Milieugezondheidszorg
- Technische Hygiëne-Inspecties
- Lokaal gezondheidsbeleid
- Gezondheidsbevordering
- Epidemiologie
- Crisisdienst
- GHOR

Bestuurlijke deelneming

Namens de gemeente Bedum heeft wethouder M. van Dijk, met het sociaal domein in portefeuille, zitting in het algemeen bestuur. Indien nodig, vervangt de burgemeester hem.

Financieel belang

In de begroting 2016 zijn de volgende bijdragen per inwoner geraamd:

GGD:	Algemeen (€ 1,98 per inwoner)	€ 20.666
	S&ZV (€ 4,73 per inwoner)	€ 47.293
	LGZ&J (€ 6.92 per inwoner)	€ 74.463
	Totaal	€ 142.422

Vestigingsplaats

Groningen.

Ontwikkelingen

Geen

Jaarrekeningresultaat 2014	€ 1.055.000 (winst)	
Eigen Vermogen	€ 4,1 mln. (begin 2014) *	€ 1,5 mln. (eind 2014)
Vreemd Vermogen	€ 1,2 mln. (begin 2014) *	€ 1,9 mln. (eind 2014)
Verwachte omvang financiële resultaat 2016	€ 0	

* Per 1 januari 2014 is de Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen (V&GR) gesplitst in de Veiligheidsregio Groningen en Publieke Gezondheid en Zorg Groningen. De gepresenteerde beginbalans is die van de voormalige V&GR.

Ability

Besluit tot deelname

In de raadsvergadering van 17 april 2003 is besloten tot deelname aan de gemeenschappelijke regeling Ability (voorheen WANN).

Deelnemers

De gemeenten Bedum, Eemsum, De Marne en Winsum.

Doel

Het samenwerkingsverband heeft tot doelstelling, het bevorderen of uitvoeren van activiteiten welke gericht zijn op het creëren, bevorderen of instandhouden van werkgelegenheid ten behoeve van natuurlijke personen die een afstand hebben tot de reguliere arbeidsmarkt.

Bestuurlijke deelneming

De deelnemende raden wijzen ieder drie leden aan (waarvan één uit het college van burgemeester en wethouders) voor het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit één bestuurslid per gemeente aan te wijzen door het algemeen bestuur.

Namens de gemeente Bedum hebben zitting in het algemeen bestuur:

- namens het college: wethouder Van de Kolk (ook zitting in het dagelijks bestuur)
- namens de raad: de heren R. van Bruggen en K.W. Hoekzema (plv. J. Berghuis).

Financieel belang

Vanaf 1 januari 2008 ontvangen alle gemeenten van het rijk rechtstreeks de bijdrage voor de uitvoering van de WSW. In de begroting 2016 is een bijdrage van € 1.499.805 aan Ability geraamd. Bij raadsbesluit van 20 december 2007 is besloten de rijksbijdrage geheel door te betalen aan Ability. Daarnaast is opgenomen een 'vaste' eigen bijdrage van onze gemeente in de exploitatie van Ability van ruim € 30.000. Naast deze 'vaste' eigen bijdrage is er voor 2016 een extra eigen bijdrage geraamd van ruim € 73.000.

Vestigingsplaats

Uithuizen.

Ontwikkelingen

De samenwerking met de BMW-gemeenten (SoZaWe) wordt geïntensiveerd. Er wordt gewerkt aan voorstellen om te komen tot een gezamenlijke werkleeromgeving en één uitvoeringsorganisatie, waarvan in ieder geval het werkplein Noord-Groningen, SoZaWe en Ability deel uitmaken.

Jaarrekeningresultaat 2013	€ 398.000 (verlies)	
Jaarrekeningresultaat 2014	€ 245.000 (winst)	
Eigen Vermogen	€ 812.000 (begin 2014)	€ 1.057.000 (eind 2014)
Vreemd Vermogen	€ 4,1 mln. (begin 2014)	€ 4,0 mln. (eind 2014)
Verwachte omvang financiële resultaat 2016	€ 588.000 (verlies)	

Afvalbeheer Regio Centraal Groningen (ARCG)

Besluit tot deelname

Uw raad heeft in 1985 besloten tot deelname in de gemeenschappelijke regeling ARCG. In de raadsvergadering 20 september 2001 is besloten tot continuering van de gemeenschappelijke regeling.

Deelnemers

De gemeenten Bedum, Groningen, Haren, Grootegast, Leek, Marum, Ten Boer en Zuidhorn.

Doel

Het samenwerkingsverband heeft tot doel de behartiging van de belangen van preventie en het op milieuhygiënisch verantwoorde wijze beheren van (afval)stoffen afkomstig van de gemeenten uit de regio, het bevorderen van overheidsinvloed op de sturing van afvalstoffen en het ketenbeheer, en mogelijk andere milieu- en reinigingstaken.

Bestuurlijke deelneming

Per gemeente zit er één lid (door de raad aan te wijzen) in het algemeen bestuur. Namens de gemeente Bedum heeft zitting in het algemeen bestuur de portefeuillehouder dhr. J.W. van de Kolk.

Financieel belang

In de begroting 2016 is een bijdrage van € 437.327 geraamd voor bijdrage verwerking huisvuil, GFT en grof huisvuil.

Vestigingsplaats

Groningen.

Ontwikkelingen

Geen.

Jaarrekeningresultaat 2013	€ 379.000 (winst)	
Jaarrekeningresultaat 2014	€ 307.000 (winst)	
Eigen Vermogen	€ 886.000 (begin 2014)	€ 1.265.000 (eind 2014)
Vreemd Vermogen	€ 3,2 mln. (begin 2014)	€ 3,0 mln. (eind 2013)
Verwachte omvang financiële resultaat 2016	€ 0	

Vennootschappen

Deelnemingen als gevolg van verkoop aandelen Essent

De aandelen Essent zijn in 2009 verkocht. Onderdeel van de transactie was dat gemeenten aandeelhouder werden van meerdere deelnemingen. In onderstaande tabel staat weergegeven welke nieuwe deelnemingen de gemeente Bedum heeft gekregen, de boekwaarde van de deelneming en een toelichting op de verschillende deelnemingen.

Deelneming	Boek-waarde	Toelichting	
Enexis Holding N.V.	€ 12.660,47	Essent is opgesplitst in Netwerkbedrijf en een Productie- en Levering Bedrijf. Het netwerkbedrijf blijft in handen van gemeenten en provincies. Het doel van deze vennootschap: <ol style="list-style-type: none"> het (doen) distribueren en het (doen) transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water. het in stand houden, (doen) beheren, (doen) exploiteren en (doen) uitbreiden van distributie en transportnetten in relatie tot energie. het doen uitvoeren van alle taken die als gevolg van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet zijn toebedeeld aan een netbeheerder zoals daarin bedoeld. Het binnen de wettelijke grenzen ontplooiën van andere operationele en ondersteunende activiteiten. 	
Eigen Vermogen		€ 3.616 mln. (begin 2016)	€ 3.716 mln. (eind 2016)
Verwachte omvang Vreemd Vermogen		Hiervan is geen reële inschatting te maken.	
Verwachte omvang financiële resultaat 2016		€ 200 mln.	

Deelneming	Boek-waarde	Toelichting	
Vordering op Enexis B.V.	€ 14,24	Het overnemen van het netwerk door Enexis kon door Enexis niet bekostigd worden. Daarom heeft Essent haar een lening verstrekt. Deze lening is buiten de deal met RWE gehouden. De aandeelhouders hebben deze lening overgenomen.	
Eigen Vermogen		€ 45.000 (begin 2016)	€ 25.000 (eind 2016)
Vreemd Vermogen		€ 860 mln. (begin 2016)	€ 355 mln. (eind 2016)
Verwachte omvang financiële resultaat 2015		€ 20.000 (verlies)	
Verwachte omvang financiële resultaat 2016		€ 20.000 (verlies)	

Deelneming	Boek-waarde	Toelichting	
Verkoop Vennootschap B.V.	€ 14,24	Ter verzekering van eventuele schadeclaims is een bedrag uit de deal voor een bepaalde tijd apart gezet. Indien er binnen deze termijn geen schadeclaims worden ingediend, valt deze deelneming vrij.	
Eigen Vermogen		€ 70 mln. (begin 2016)	€ 0 (eind 2016)
Vreemd Vermogen		€ 65 mln. (begin 2016)	€ 0 (eind 2016)
Verwachte omvang financiële resultaat 2015		€ 10 mln.	
Verwachte omvang financiële resultaat 2016		-/- € 100.000	

* Naar verwachting wordt de vennootschap eind 2015 (wellicht begin 2016) geliquideerd en valt een positief liquidatiesaldo vrij aan de aandeelhouders.

Deelneming	Boek-waarde	Toelichting	
Publiek Belang Electriciteitsproductie B.V.	€ 5.309,23	De rechter heeft bepaald dat Essent haar 50% belang in EPZ (ondermeer eigenaar van kerncentrale Borssele) niet mocht verkopen. Daarom is dit deel van Essent in handen gebleven van de oud-aandeelhouders van Essent.	
Eigen Vermogen		€ 1,6 mln. (begin 2016)	€ 0 (eind 2016)
Vreemd Vermogen		€ 100.000 (begin 2016)	€ 0 (eind 2016)
Verwachte omvang financiële resultaat 2015		-/- € 20.000	
Verwachte omvang financiële resultaat 2016		-/- € 20.000	

Deelneming	Boek-waarde	Toelichting	
CBL Vennootschap B.V.	€ 14,24	Deze vennootschap beheert een CBL-fonds die ervoor zorgt dat de verkoop op een adequate manier wordt afgehandeld. Deze vennootschap creëert de noodzakelijke rand-voorwaarden voor een maximalisatie van de verkoop-opbrengst en een optimale (financiële) risicoafdekking.	
Eigen Vermogen		\$ 9 mln. (begin 2016)	\$ 0 mln. (eind 2016) *
Vreemd Vermogen		\$ 100.000 (begin 2016)	\$ 0 (eind 2016) *
Verwachte omvang financiële resultaat 2015		-/- \$ 800.000	
Verwachte omvang financiële resultaat 2016		\$ 0 *	

* Naar verwachting wordt de vennootschap eind 2015 (wellicht begin 2016) geliquideerd en valt een positief liquidatiesaldo vrij aan de aandeelhouders.

Deelneming	Boek-waarde	Toelichting	
CSV Amsterdam B.V (voorheen Claim Staat Vennootschap B.V.)	€ 14,24	Er loopt nog een procedure tussen Essent en de Staat der Nederlanden. Deze BV draagt zorg voor de afwikkeling van deze procedure.	
Eigen Vermogen		-/- € 40.000 (begin 2016)	-/- € 90.000 (eind 2016)
Vreemd Vermogen		€ 80.000 (begin 2016)	€ 130.000 (eind 2016)
Verwachte omvang financiële resultaat 2015		-/- € 50.000	
Verwachte omvang financiële resultaat 2016		-/- € 50.000	

NV Bank voor Nederlandse Gemeenten, Den Haag

De gemeente bezit 5.265 aandelen BNG. De aandelen hebben een nominale waarde van € 2,50 per stuk. Door middel van de aandeelhoudersvergadering kan de gemeente invloed uitoefenen op het beleid van de BNG.

De BNG keert jaarlijks een dividend uit. In de begroting 2016 is een uitkering van € 6.055 geraamd. De aandelen BNG zijn voor € 11.945,77 opgenomen op de balans. Gelet op de hoogte van de jaarlijkse dividenduitkering is de marktwaarde van de aandelen vele malen hoger dan de balanswaarde. De aandelen zijn echter niet verhandelbaar.

Jaarrekeningresultaat 2013	€ 283 mln. (winst)	
Jaarrekeningresultaat 2014	€ 126 mln. (winst)	
Eigen Vermogen	€ 3.430 mln. (begin 2014)	€ 3.582 mln. (eind 2014)
Vreemd Vermogen	€ 127.721 mln. (begin 2014)	€ 149.891 mln. (eind 2014)
Achtergestelde schulden	€ 32 mln. (begin 2014)	€ 32 mln. (eind 2014)
Verwachte omvang financiële resultaat 2016	De BNG is gehouden aan regels die de Autoriteit Financiële Markten stelt aan het verstrekken van mogelijke koersgevoelige informatie en mag derhalve geen uitspraken doen over het verwachte resultaat 2016.	

NV Waterbedrijf Groningen

De gemeente bezit 5 aandelen (nummers 6, 7, 8, 151, 152) van de NV Waterbedrijf Groningen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 453,78 (per aandeel). De aandelen zijn tegen deze waarde op de balans opgenomen. Door middel van de aandeelhoudersvergadering kan de gemeente invloed uitoefenen op het beleid. Op grond van de statuten kan aan de aandeelhouders een winstuitkering worden gedaan. Deze heeft de afgelopen jaren niet plaatsgevonden.

Jaarrekeningresultaat 2013	€ 1 mln. (winst)	
Jaarrekeningresultaat 2014	€ 2,8 mln. (winst)	
Eigen Vermogen	€ 61,4 mln. (begin 2014)	€ 64,3 mln. (eind 2014)
Vreemd Vermogen	€ 81,8 mln. (begin 2014)	€ 79,3 mln. (eind 2014)

Stichtingen

Stichting “De Beemden”

Besluit tot deelname

In 1991 is door uw raad besloten deel te nemen in de Stichting De Beemden. In 2010 is besloten vooralsnog geen lid voor te dragen voor benoeming in het bestuur van Stichting “De Beemden”.

Deelnemers

De gemeente Bedum en minimaal twee natuurlijke personen.

Doel

De stichting stelt zich ten doel de exploitatie van:

- een zwembad in de gemeente Bedum;
- andere sportaccommodaties in de gemeente Bedum.

Bestuurlijke deelneming

Het bestuur van de stichting bestaat uit minimaal drie leden. Ons college heeft op 27 april 2010 besloten vooralsnog geen lid voor te dragen voor benoeming in het bestuur van stichting “De Beemden”. Dit heeft vooral te maken met het behoud van een onafhankelijke positie van het betreffende collegelid (portefeuillehouder sportzaken).

Financieel belang

In de begroting 2016 is een bijdrage van € 84.463 aan Stichting “De Beemden” geraamd.

Aan Stichting “De Beemden” zijn twee geldleningen verstrekt. De totale boekwaarde bedraagt per 1 januari 2016 € 14.789,43.

Ontwikkelingen

Geen.

Jaarrekeningresultaat 2013	€ 6.292 (winst)	
Jaarrekeningresultaat 2014	€ 7.428 (verlies)	
Eigen Vermogen	€ 53.949 (begin 2014)	€ 46.523 (eind 2014)
Vreemd Vermogen	€ 22.875 (begin 2014)	€ 18.921 (eind 2014)
Verwachte omvang financiële resultaat 2016	€ 25.138 (verlies)	

Grondbeleid

Eén van de verplichte paragrafen voor de begroting en het jaarverslag is de paragraaf grondbeleid. Deze verplichting volgt uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het idee achter de paragraaf grondbeleid is om de raad inzicht in het grondbeleid te bieden.

Het grondbeleid heeft een grote invloed op, en samenhang met, de realisatie van programma's zoals op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, milieu, verkeer en openbare ruimte, cultuur, sport en recreatie en economische structuur. Met grondbeleid kan op (onderdelen van) die programma's gestuurd worden; grondbeleid is een middel om ruimtelijk en sectoraal beleid te verwezenlijken. Tevens heeft grondbeleid een grote financiële impact. De grondexploitatie, inclusief de resultaten hieruit, is een onderdeel van de totale exploitatie van de gemeente.

In deze paragraaf komt aan de orde het bestaande beleid, beleid in ontwikkeling, risico's van grondexploitatie en de stand van zaken.

Bestaand beleid

De gemeente heeft geen nota grondbeleid vastgesteld. Verwerving van gronden wordt op ad-hoc basis beslist en is afhankelijk van 'kansen' die op enig moment worden onderkend dan wel zich voordoen. Eén van de beslisargumenten om gronden te verwerven is wel steeds geweest dat het ruimtelijk past binnen het Structuurplan 1996, dat het met het oog op (andere) ontwikkelingen als 'strategische aankopen' aangeduid kon worden of dat er mee doelstellingen uit bepaalde programma's gerealiseerd kunnen worden (denk aan volkshuisvesting, milieu, economie etc.). In 2006 is een nieuw structuurplan vastgesteld; voor de uitvoering is niet gekozen voor een actief grondbeleid omdat de gronden voor uitbreidingslocaties al grotendeels in handen van projectontwikkelaars waren. Voor herontwikkellocaties (binnenstedelijk gebied) en uitbreidingslocaties wordt door samenwerkingsovereenkomsten geprobeerd de algemene doelstellingen van grondbeleid te realiseren. Deze algemene doelstellingen die de maatschappelijke belangen vertegenwoordigen waarvoor de gemeente verantwoording draagt en waaraan zij de legitimatie ontleent om in te grijpen in de grondmarkt, zijn:

- Het bevorderen van maatschappelijk gewenst ruimtegebruik (realisatie van bestemmingen en beleidsinhoudelijke doelstellingen);
- Het verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik (veilig stellen openbare voorzieningen), de zeggenschap voor de burger en de marktwerking op de grondmarkt (voldoende concurrentie);
- Het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten (waardevermeerdering van grond via politieke keuzes inzetten voor de samenleving).

Beleid in ontwikkeling

Per 1 juli 2008 is als onderdeel van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) de Grondexploitatiewet in werking getreden. De centrale doelstelling van deze wet is om in de situatie van particuliere grondexploitatie te komen tot een verbetering van het gemeentelijke kostenverhaal en de versterking van de gemeentelijke regie bij locatieontwikkeling. Uitgangspunt van de Grondexploitatiewet vormt de verplichting tot kostenverhaal; de gemeente mag hiervan niet meer afzien. De kosten moeten verhaald worden op de particuliere ontwikkelaar. Deze wet legt in eerste instantie een basis voor privaatrechtelijke overeenkomsten over grondexploitatie en biedt de gemeente de mogelijkheid om afspraken te maken over het kostenverhaal van de betreffende bouwlocatie, afspraken te maken over planschade en bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen buiten de locatie. De wet is een publiekrechtelijk vangnet voor situaties waarin de partijen binnen het privaatrechtelijke spoor geen onderlinge overeenkomst hebben bereikt. Een centrale rol binnen dit publiekrechtelijke spoor heeft het exploitatieplan, waarin de gemeente de uitgangspunten voor de grondexploitatie, kwaliteitseisen etc. kan vastleggen. Dit exploitatieplan moet wel gelijktijdig worden vastgesteld en bekend gemaakt met het bestemmingsplan. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning zal vervolgens via de toetsing aan het ruimtelijke plan en het exploitatieplan de bijdrage van de particuliere ontwikkelaar aan het kostenverhaal worden vastgesteld.

Om de invoering van de Grondexploitatiewet binnen de gemeente Bedum goed te laten verlopen is een Startnotitie vastgesteld. Eén van de actiepunten is om te zijner tijd, indien noodzakelijk, een nota grondbeleid op te stellen. Deze noodzaak is nu nog niet aanwezig.

Risico's grondexploitatie

De risico's die de gemeente loopt met de uitvoering van de grondexploitatie zijn:

- Fiscale risico's:
 - Mogelijke naheffing bij de fiscale afrekening van de grondcomplexen in het kader van het BTW compensatiefonds;
 - Mogelijke strafheffing overdrachtsbelasting bij de oplevering van het openbaar gebied bij complexen die door derden zijn uitgevoerd.
- Organisatorische risico's:
 - Het niet kunnen verwerven van gronden;
 - Financiering van de geplande hoofdinfrastructuur;
 - Het niet (volledig) toekennen van subsidies;
 - Het aanwezig zijn van onopgemerkte Bodemverontreiniging;
 - Kosten die verband houden met de ruiming van munitie of andere onvoorziene zaken;
 - Kosten die verband houden met vertraging in procedures door wetgeving, bezwaren etc.;
 - Onvoldoende ruimte voor de dekking van rentekosten.
- Verhaalrisico's:
 - Het niet volledig kunnen verhalen van kosten bij ontwikkelaars (bijdrage voor het herstructureringsfonds, fonds bovenwijkse voorzieningen, planschade, ambtelijke kosten etc.).
- Economische risico's:
 - Nadelige economische conjunctuur, dit heeft vooral consequenties voor het tempo van gronduitgifte (bij zowel woningbouwgronden als bedrijventerreinen) en mogelijk oplopende rente, prijsinflatie etc.

Stand van zaken

Het financiële uitgangspunt bij grondexploitatie van uitbreidingsgebieden is het minimaal realiseren van een sluitende exploitatie, waarin alle kosten voor het realiseren van het openbaar gebied worden verhaald in de grondopbrengst inclusief een bijdrage in de infrastructuur (in de ruimste zin van het woord), herstructureringsfonds en een deel van de bijdrage in de Regiovisie. Of dit mogelijk blijft moet ter bliken; in ieder geval worden hieraan in de Grondexploitatiewet grenzen gesteld. Bij zogenaamde inbreidings- of herstructureringslocaties is dit uitgangspunt niet van toepassing: hier zullen andere maatschappelijke doelen de voorrang krijgen. Veelal zullen deze locaties met extra middelen uit bijvoorbeeld het herstructureringsfonds of algemene middelen en subsidies financieel sluitend worden gemaakt.

In onderstaand overzicht "toelichting op de complexen" zijn lopende en komende exploitaties opgenomen met onder andere de financiële stand van zaken. In het daar onderstaand overzicht "toelichting fondsen" wordt een overzicht van de fondsen 'herstructureringsfonds' en 'bovenwijkse voorzieningen' gegeven.

Toelichting op de complexen

Complex	Ter Laan 4 Bedum
Looptijd	2008 t/m 2020
Status	in exploitatie

Complexbeschrijving

In het uitbreidingsplan Ter Laan 4 worden maximaal 350 woningen gebouwd in verschillende categorieën; dit is het maximum op grond van de voorschriften van het bestemmingsplan. Voor de realisatie wordt samengewerkt met marktpartijen. De gronden zijn eigendom van de gemeente, met één marktpartij is een overeenkomsten gesloten over uitgifteprijsen, tempo van uitgifte, differentiatie etc., voor een ander deel zullen steeds separate afspraken met verschillende marktpartijen gemaakt worden.

Doelstelling

Realisatie van woningbouw moet voorzien in de woningbehoefte conform de uitgangspunten van het Woonplan en de Regiovisie Groningen-Assen 2030. Financieel gaat het om het genereren van middelen om bij te dragen aan de herstructurering van binnenstedelijke projecten (o.a. voeding bestemmingsreserve Herstructurering).

Wat gaan we doen in 2016

- verdere uitgifte bouw kavels (particulier en projectmatig);
- beheer van de openbare ruimte en -afhankelijk van de stand van uitgifte- afgeronde delen woonrijp maken.

Wat gaan we doen in 2016 t/m 2020

Uitgifte van de kavels, bouw- en woonrijp maken, bouwen woningen in de volgende fasen.

Financieel

De laatste actualisatie van de exploitatieopzet, door uw raad vastgesteld op 25 juni 2015, gaat uit van een sluitende exploitatie. De kredieten voor de uitvoering zijn door uw raad op dezelfde datum bijgesteld.

Risico's

De wereldomvattende economische crisis heeft zijn invloed op de woningmarkt in Bedum. De verkoop van woningen blijft hierdoor achter. In de actualisatie van de exploitatie is rekening gehouden met een vertraagde uitgifte; de looptijd is op grond van de huidige inzichten nu tot en met 2020. Echter, het is niet ondenkbaar dat deze in de toekomst nog verder kan oplopen. In 2012 zijn binnen de Regio Groningen-Assen woningbouwafspraken vastgesteld; deze zijn verwerkt in de grondexploitatie.

Vooralsnog gaan we ervan uit dat de exploitatie sluitend blijft dan wel sluitend gemaakt kan worden.

Complex	Locatie Vogelzang / gemeentelijke kwekerij
Looptijd	2008 t/m 2015
Status	in exploitatie

Complexbeschrijving

Het plan bestaat uit het slopen en saneren van de bodem van een voormalige bedrijfsbebouwing (laatstelijk gebruikt en in eigendom van trailerbouw Vogelzang) en het geschikt maken voor woningbouw inclusief het achterliggende terrein van de voormalige gemeentelijke kwekerij; dit is inmiddels afgerond.

Doelstelling

Door het verdwijnen van het bedrijf in een overwegende woonomgeving en het saneren van de vervuilde bodem en sloten is een positieve impuls aan de kwaliteit van de woonomgeving gegeven. De locatie is ingevuld met vrije sector woningen en projectmatig ontwikkelde (levensloopbestendige) (koop)woningen.

Wat gaan we doen in 2016

- afhankelijk van de voortgang van de te bouwen resterende woningen door Woningstichting Wierden Borgen, zal het terrein woonrijp gemaakt worden.

Financieel

De oorspronkelijke exploitatieopzet die door uw raad is vastgesteld op 24 januari 2008, gaat uit van een sluitende exploitatie. De actualisatie van de exploitatie per 31 december 2014 is in uw raad van 23 april 2015 vastgesteld. Deze actualisatie laat een sluitende exploitatie zien. Door uw raad zijn de beschikbaar gestelde kredieten bijgesteld.

Risico's

Nu de sanering en het bouwrijp maken zijn afgerond, zijn de financiële risico's voor die aspecten ook beëindigd. Het risico van vertraagde verkoop is ook niet meer aanwezig. Het enige financiële risico is dat door vertragingen in de bouw het woonrijp maken in tijd opschuift, waardoor door prijsstijgingen de werkzaamheden niet meer binnen de geraamde budgetten passen. Dit kan zo mogelijk worden opgevangen door aanpassing van de geraamde werkzaamheden (versoering).

Complex	Terrein voormalige gasfabriek
Looptijd	2008 t/m 2015
Status	lopend krediet (gronden; geen exploitatieopzet)

Complexbeschrijving

Het plan bestaat uit het slopen en saneren van de voormalige gasfabriek met kantoorgebouw, hetgeen inmiddels is afgerond. Daarna volgt het terugbouwen van appartementen in de koop- en huursector. In dit project wordt voor de sanering samengewerkt met de Provincie Groningen en Essent, en voor de ontwikkeling van het bouwplan met woningstichting Wierden en Borgen. In 2014 heeft Wierden en Borgen om haar moverende redenen besloten (voorlopig) af te zien van de koop van de grond en het uitvoeren van een bouwplan.

Doelstelling

Het opruimen van een vervuild voormalige bedrijfslocatie en het realiseren van woningen/appartementen in verschillende sectoren.

Wat gaan we doen in 2016

- de grondwatersanering wordt gecontinueerd;
- met marktpartijen nader uitwerken / onderzoeken van de mogelijkheden om tot invulling te komen.

Financieel

De financiële opzet is vastgesteld in uw raad van december 2009. Door de financiële bijdragen van de provincie, het rijk en Essent, de opbrengsten van verkoop van grond en een eigen bijdrage van € 400.000 is een sluitende exploitatie voorzien.

Risico's

De financiële risico's zijn voorlopig beperkt. Met de provincie en Essent is een samenwerkingsovereenkomst gesloten waarin de financiële bijdragen en afdekking van de mogelijke risico's worden geregeld. Hiermee is de bijdrage van de gemeente beperkt tot de geraamde eigen bijdrage.

Complex	Bedrijfslocatie Noordwolderweg te Bedum (De Plank)
Looptijd	2014 t/m 2016
Status	planvorming

Complexbeschrijving

Het plan bestaat uit het slopen en saneren van de bodem van een voormalige bedrijfsbebouwing en het geschikt maken voor woningbouw. De herontwikkeling is een particulier initiatief.

Doelstelling

Opruimen en saneren van een voormalige bedrijfslocatie en realiseren van woningen in verschillende categorieën.

Wat gaan we doen in 2016

Het bestemmingsplan is vastgesteld. De sloop en sanering is afgerond. De start van de bouw is nu mogelijk.

Financieel

Met de ontwikkelaar is een anterieure overeenkomst afgesloten. Na afronding van het plan neemt de gemeente het openbaar gebied over voor de in de overeenkomst vastgelegde prijs.

Risico's

Omdat het een particuliere ontwikkeling betreft, loopt de gemeente geen direct financieel risico. Eventuele kosten kunnen verhaald worden op grond van de overeenkomst.

Complex	Bedrijvenpark Boterdiep fase 1 Bedum
Looptijd	2002 t/m 2016
Status	in exploitatie

Complexbeschrijving

Het aanleggen van een bedrijventerrein met nieuwe ontsluiting over het Boterdiep naar de Groningerweg.

Doelstelling

Ruimte creëren voor vestiging, verplaatsing of uitbreiding van bedrijven en hiermee een impuls geven aan de lokale economie en zo mogelijk door verplaatsing van bedrijven knelpunten binnen woongebieden te kunnen oplossen. Tevens door de aanleg van een nieuwe brug het verbeteren van de bereikbaarheid van het bestaande en nieuwe bedrijventerrein en het verminderen van de verkeersoverlast op de bestaande routes.

Wat gaan we doen in 2016

In 2015 is een herziening van het bestemmingsplan gestart. Hierbij wordt de bestemming van de kavels aan het Boterdiep gewijzigd naar wonen en werken; de verwachting is dat daarmee de verkoop van de laatste kavel wordt bevorderd. In 2016 gaan we verder met de verkoop van de laatste kavel (indien nog niet verkocht) en afronden van de werkzaamheden.

Financieel

De actualisatie van de grondexploitatie is op 23 april 2015 door uw raad vastgesteld, deze laat een tekort zien, hiervoor is een voorziening opgenomen. De benodigde kredieten zijn bijgesteld.

Risico's

Op dit moment is 1 kavel nog niet verkocht. De financiële risico's zijn daarmee beperkt.

Complex	Bedrijvenpark Boterdiep fase 2 Bedum
Looptijd	2008 t/m 2016
Status	in exploitatie

Complexbeschrijving

Het aanleggen van een bedrijventerrein (vervolg van fase 1).

Doelstelling

Ruimte creëren voor vestiging, verplaatsing of uitbreiding van bedrijven en hiermee een impuls geven aan de lokale economie en zo mogelijk door verplaatsing van bedrijven knelpunten binnen woongebieden te kunnen oplossen.

Wat gaan we doen in 2016

In 2015 is een herziening van het bestemmingsplan gestart. Hierbij wordt de bestemming van de kavels aan het Boterdiep gewijzigd naar wonen en werken; de verwachting is dat daarmee de verkoop van die kavels wordt bevorderd. In 2016 gaan we verder met het verkopen van kavels en afronden van de werkzaamheden.

Financieel

De actualisatie van de exploitatieopzet is door uw raad vastgesteld op 23 april 2015; deze laat een tekort zien. Hiervoor is een voorziening opgenomen. Alle kredieten voor de werkzaamheden zijn door uw raad bijgesteld naar de actuele situatie.

Risico's

Op dit moment zijn verschillende kavels nog niet verkocht. Het financiële risico is oplopende kapitaallasten.

Complex	Centrumplan Bedum / nieuwbouw Bederawalda
Looptijd	2013 t/m 2018
Status	geen exploitatieopzet

Complexbeschrijving

Het creëren van een aantrekkelijk centrum en versterking van het economisch draagvlak daarvan. Dit gebeurt door het vervangen en bijbouwen van winkel- en maatschappelijke voorzieningen in het centrumgebied, door de winkelvoorzieningen voor zover mogelijk te concentreren en door het creëren van een kwalitatief hoogwaardig openbaar gebied. Een parallelle ontwikkeling daarbij is het vervangen van het huidige woongebouw Bederawalda met 74 kleine wooneenheden door eigentijdse appartementen en grondgebonden woningen in de koop- en huursector.

Doelstelling

Het versterken van het kwaliteitsniveau van de voorzieningen in Bedum, het versterken van de lokale economie door het mogelijk concentreren van de winkelvoorzieningen, het verbeteren van de verkeerskundige structuur van Bedum, de bereikbaarheid van het centrum en het toevoegen van parkeervoorzieningen en eventueel toevoegen van woningen aan de woningvoorraad. De nieuwbouw van Bederawalda is ten behoeve van de kwaliteitsverbetering van de woningvoorraad. De combinatie geeft een wederzijdse versterking.

Wat gaan we doen in 2016

Woningstichting Wierden en Borgen heeft fase 1 van Bederawalda in 2015 afgerond; na deze oplevering zullen we het terrein in 2016 deels woonrijp maken. Aansluitend zal de woningstichting starten met fase 2.

Voor het centrum: afronden plannen en zo mogelijk starten planologische procedures, dan wel van de realisering. Hiervoor zijn we afhankelijk van marktpartijen.

Financieel

De plannen zijn nog in ontwikkeling. Bij de uitwerking wordt een financiële paragraaf en exploitatie opgesteld.

Voor de nieuwbouw op de locatie van Bederawalda is een zogenaamde anterieure overeenkomst met woningstichting Wierden en Borgen afgesloten, waarin onder andere financiële afspraken zijn vastgelegd.

Risico's

Met de aankoop van panden en werkzaamheden aan de infrastructuur zijn al verschillende investeringen gedaan; deze kosten zijn gedekt uit de hiervoor gereserveerde middelen. Gezien de omvang van de plannen en de financiële rol van de gemeente kunnen de financiële risico's toenemen. Voor de ontwikkeling van Bederawalda zijn financiële afspraken gemaakt. Hierdoor is het financieel kader voor de gemeente bekend; deze kosten zijn afgedekt in de bestemmingsreserve Herstructurering en in de meerjarenraming. Risico is dat de kosten uiteindelijk tegenvallen dan wel dat door andere financiële verplichtingen van de gemeente (of bezuinigingen) de huidige middelen worden verlaagd, waarmee de realisering onder druk komt te staan. Voor de tijdelijk gebruik van aangekochte panden zijn afspraken gemaakt.

Complex	Folkerda
Status	nog niet in exploitatie

Complexbeschrijving

Het realiseren van een nieuwe uitbreidingslocatie aan de west- en/of oostzijde van Bedum.

Doelstelling

Realisatie van woningbouw om te voorzien in de woningbehoefte conform de uitgangspunten van het Woonplan en de Regiovisie Groningen-Assen 2030. Financieel gaat het om het genereren van middelen om bij te dragen aan de herstructurering van binnenstedelijke projecten.

Wat gaan we doen in 2016

In 2015 zijn er geen ontwikkelingen geweest en voor 2016 verwachten we ook geen ontwikkelingen. Gezien de huidige marktomstandigheden ten aanzien van woningbouw, en op basis van de woningbouwafspraken in het verband van de Regio Groningen-Assen, is duidelijk geworden dat het aan snee brengen van een nieuw uitbreidingsgebied niet voor 2030 aan de orde zal zijn.

Financieel

De boekwaarde van de gronden is in 2011 teruggebracht naar de agrarische waarde. De rentelast wordt opgevangen binnen de reguliere begroting. De grond is middels geliberaliseerde pachtovereenkomsten in gebruik bij een aantal agrarische ondernemers.

Risico's

Omdat de boekwaarde van de gronden is teruggebracht naar de agrarische waarde en de gronden zijn verpacht, is het financieel risico vrijwel geheel afgedicht.

Toelichting op de reserves

Bestemmingsreserve Herstructurering

Looptijd 2008 t/m 2020

Vorming reserve

Bij vaststelling van het Woonplan in 2002 is door uw raad besloten een reserve Herstructureringsfonds in het leven te roepen. Hierin worden opbrengsten uit de grondexploitatie van (in ieder geval) de uitbreidingsgebieden gestort, worden incidentele baten uit andere grondexploitaties gestort en (andere) opbrengsten uit verkoop van onroerende goederen toegevoegd.

Doelstelling

Het kunnen bijdragen in financieel niet sluitende grondexploitaties van (her)ontwikkelingslocaties (de zogenaamde bovenplanse verevening).

Wat gaan we doen in 2016

Toevoegen en onttrekken van de benodigde gelden.

Financieel

Het saldo van de bestemmingsreserve bedraagt per 31 december 2014 € 1.169.618, hierop rust een aantal harde claims / toezeggingen, waaronder voor het centrum. In de grondexploitatie van Ter Laan 4 is de afdracht t.b.v. van deze bestemmingsreserve in het laatste jaar van de exploitatie opgenomen; eerdere onttrekkingen leiden in die grondexploitatie tot extra rentelasten.

Bestemmingsreserve Bovenwijkse voorzieningen

Vorming reserve

De bestemmingsreserve Bovenwijkse voorzieningen wordt per bestemmingsplan (dus per grondexploitatie) gevormd en beheerd.

Doelstelling

Door een opslag op de uitgifteprijs wordt de reserve Bovenwijkse voorzieningen gevoed om hieruit kosten te kunnen dekken die buiten het betreffende plangebied worden gemaakt ten gunste van de uitvoering van dat plan.

Wat gaan we doen in 2016

Toevoegen van de opslag in de opbrengsten uit verkoop van bouwgrond en zo nodig kosten ten laste van deze reserve brengen.

Financieel

Het saldo van de bestemmingsreserves bedraagt per 31 december 2014 in totaal € 226.585,75 en is opgebouwd uit:

-	Bedrijvenpark Boterdiep	€ 108.352,25
-	Vogelzanglocatie	€ 15.121,--
-	Ter Laan 4	€ 103.112,50

Gemeentelijke subsidies

In artikel 25 van de “Financiële verordening gemeente Bedum” worden de kaders weergegeven met betrekking tot verstrekking subsidies. Deze verordening is door uw raad vastgesteld op 18 juni 2014. Volgens de verordening dient in de begroting en de rekening naast de verplichte paragrafen een paragraaf “Gemeentelijke subsidies” en overzicht van de toegekende subsidies te worden opgenomen.

Kader

Uw raad heeft op 9 juni 2011 de “Algemene Subsidieverordening gemeente Bedum 2011” vastgesteld. (De datum van inwerkingtreding is 1 juli 2011). De subsidieverordening bevat de procedureregels met betrekking tot de behandeling van subsidieaanvragen. Voorts heeft ons college op 26 april 2011 de “Nadere regels Algemene Subsidieverordening gemeente Bedum 2011” vastgesteld. Hierin is geregeld waarvoor subsidie verstrekt kan worden.

Overzicht gemeentelijke subsidies

Op grond van artikel 3 van de subsidieverordening is het college van burgemeester en wethouders belast met de uitvoering en het toezicht op de naleving van de subsidieverordening en besluit uit dien hoofde over de subsidieverstrekking. In de begroting 2016 is rekening gehouden met verstrekking van subsidies aan diverse partijen. In onderstaande tabel treft u de subsidiebedragen aan. Genoemde bedragen zijn inclusief inflatiecorrectie en bezuiniging.

Omschrijving	2015	2016
Algemeen Maatschappelijk Werk	93.674	94.610
Buro Slachtofferhulp Groningen	2.350	2.374
Halt	2.334	2.357
Anti discriminatiemeldpunt	5.254	5.276
Stichting Openbare Bibliotheek	219.320	221.513
Stichting Muziekschool Hunsingo	108.611	109.697
Stichting De Beemden	83.627	84.463
Peuterspeelzalen	94.782	85.630
Muziek-/cultuur-/toneelverenigingen	11.994	12.114
Culturele commissie Bedum	2.699	2.726
Stichting Welzijn Bedum	260.628	204.671
WMO adviesraad	1.953	1.973
Stichting gemeentelijke opvang Vluchtelingen	18.459	18.682
St. agglomeratie Omroep Midden-groningen (RegioFM)	6.100	6.100
Oranjeverenigingen	1.479	1.494
Hertenkamp Bedum	674	681
	913.938	853.680

Controle en Onderzoek

De gemeente Bedum zal in het kader van de rechtmatigheid en de financiële verordeningen ex artikel 212 en 213a jaarlijks diverse onderzoeken moeten uitvoeren. In de paragraaf Controle en Onderzoek wordt aangegeven welke onderzoeken zullen worden uitgevoerd. Rapportage over de voortgang vindt plaats in de voor- en najaarsrapportage en in de paragraaf Controle en Onderzoek van de programmarekening.

Er worden drie soorten onderzoeken gedaan, namelijk:

- Financiële controles
- Rechtmatigheidcontroles
- Onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid

Financiële controles

Deze controles zijn vooral gericht of de juiste bedragen in de jaarrekening zijn verantwoord en om het risico van fraude te beperken. Hieronder vallen de volgende controles:

- Opbrengst en volledigheid van de diverse belastingen
- Jaarlijkse controle op de ontwikkeling van de WOZ-waarden
- Opbrengst en volledigheid van de leges
- Opbrengst en volledigheid van de grafrechten
- Opbrengst en volledigheid van de liggelden/havengelden
- Maandelijks controle op de salarisadministratie (controle op de mutaties)

Deze controles zijn opgenomen in het werkproces bij afdeling Middelen, onderdeel Financiën. Deze controles worden periodiek gedaan.

Rechtmatigheidcontroles

De werkzaamheden van de gemeente worden voor een groot deel bepaald door interne en externe wet- en regelgeving. Voor de rechtmatigheid moet nagegaan worden of de gemeente werkt volgens deze regelgeving. Vanaf 2004 moet de accountant voor de financiële rechtmatigheid constateren, dat de regelgeving in acht is genomen en hierover een verklaring afleggen. Diverse interne controles worden uitgevoerd met gevolg dat de gemeente Bedum de laatste jaren een goedkeurende verklaring op het gebied van de financiële rechtmatigheid heeft gekregen.

De financiële rechtmatigheid beperkt zich tot de regelgeving, waaruit financiële verplichtingen voortvloeien of waarbij de gemeente bij het niet naleven meer dan normale risico's loopt.

De gemeente is gebaat bij een organisatie, die de regelgeving serieus neemt en ernaar handelt. De toets wordt gedaan met behulp van een samengesteld normen- en toetsingskader, waarin de interne (eigen: zoals verordeningen, besluiten en instructies) en externe regelgeving (wetgeving, maatregelen van bestuur, verordeningen van andere overheidslichamen) is opgenomen, vastgelegd in een controleprotocol.

Het inbedden van de rechtmatigheidcontroles heeft onze voortdurende aandacht, dit met als doel dat de controles standaard en periodiek worden uitgevoerd.

Het normenkader, dat in eerste instantie alleen gericht is op de financiële rechtmatigheid, zal zodanig verder moeten worden ontwikkeld dat ook de juridische control in de organisatie ingebed gaat worden. Hiervoor dient jaarlijks de regelgeving bij een afdeling te worden geïnventariseerd en geplaatst in het toetsingskader, zodat alle aspecten van rechtmatigheid getoetst kunnen worden. Aan de hand van het aldus verkregen toetsingskader voor de afdeling worden checklisten samengesteld of de al bestaande bijgewerkt.

De interne controle en beheersing op de naleving van de regels en procedures gebeurt binnen de afdelingen. Daarbij wordt door de medewerkers binnen deze afdelingen door middel van de gestandaardiseerde checklists vastgelegd welke stappen zijn gezet voor het plaatsvinden van een financiële handeling. Vastlegging van bevindingen in checklists op basis van steekproeven vinden controleerbaar plaats met uitgebreide achtergrond dossiers.

Het gaat hierbij vooral om processen waar meer dan 1% van de gemeentelijke omzet in geld omgaat en waar de gemeente een meer dan evenredige (financieel) risico loopt, zoals:

- Salarissen en vergoedingen wethouders
- Belastingen en heffingen

- Bouwleges
- Verleende kwijtscheldingen
- Verstrekte subsidies
- Uitvoering WMO
- Leerlingenvervoer
- Huisvesting onderwijs
- Afschrijvingen
- Verhuur (o.a. van sportaccommodaties)
- Inkoop/budgetbeheer
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid/Europese aanbestedingen
- Staatssteun
- Grondexploitatie inkopen en verkopen
- Treasury (liquiditeitenbeheer en geldstromen)

Doelmatigheid en doeltreffendheidcontroles (213a onderzoek)

Dat de gemeente controles op de doelmatigheid en doeltreffendheid moet uitvoeren is vastgelegd in de “*verordening voor periodiek onderzoek door het college naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur van de gemeente Bedum*”, de zogenaamde financiële verordening ex artikel 213a Gemeentewet.

De verordening schrijft voor dat het college jaarlijks de doelmatigheid van onderdelen van de organisatie en de uitvoering van taken toetst. Ieder organisatieonderdeel en gemeentelijke taak wordt minimaal eens in de acht jaar aan een dergelijke toets onderworpen. Daarnaast toetst het college jaarlijks de doeltreffendheid van minimaal twee (delen van) programma’s en paragrafen.

Onder doelmatigheid wordt verstaan:

De mate waarin de gewenste prestaties worden gerealiseerd met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen.

Onder doeltreffendheid wordt verstaan:

De mate waarin de beoogde maatschappelijke effecten van het beleid ook daadwerkelijk worden behaald.

Het oogmerk is gericht op kwaliteitsverbetering. De overheid is een monopolist. Dat betekent, dat er geen natuurlijke correctie is op de kwaliteit van het product, dat de gemeente aan de burgers levert. De doelstelling van het 213a onderzoek is gericht op het ontwikkelen van een lerende organisatie, die altijd bezig is met het verbeteren van de door de gemeente te leveren producten. Om dit te bereiken zal door het college regelmatig onderdelen van de organisatie doorgelicht moeten worden.

Een herziene verordening 213a is in de raadsvergadering van december 2007 vastgesteld. Jaarlijks onderzoekt het college de doelmatigheid van (onderdelen van) organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente. Het college toetst jaarlijks de doeltreffendheid van maximaal twee (delen van) programma’s en paragrafen.

Onderzoeksplan 2016

In deze paragraaf wordt geen onderzoeksplan van ons college gepresenteerd. Het onderzoeksplan 2016 wordt uiterlijk in de raadsvergadering van december 2015 aan uw raad ter kennisneming gebracht.

Interbestuurlijk toezicht (IBT)

Op 1 oktober 2012 is de wet Revitalisering Generiek Toezicht van kracht geworden. Deze wet bevat een aantal fundamentele wijzigingen van het interbestuurlijk toezicht. Kernpunt van de nieuwe wet is o.a. dat het toezicht van rijk op provincies en van provincies op gemeenten en waterschappen soberder wordt en meer op risicoanalyse is gericht. Een ander belangrijk punt is, dat het in eerste instantie niet aan de toezichthouder, maar het aan vertegenwoordigende organen als gemeenteraad en Provinciale Staten is om in het kader van de horizontale verantwoording toezicht te houden op de uitvoering van taken (vooral taken in medebewind) door de colleges. Uitgaande van deze primaire rol voor de gemeenteraden, past de provincie terughoudendheid. “De provincie moet niet meer willen weten dan de gemeenteraad behoort te weten” is dan het motto.

Het accent is komen te liggen op de volgende toezichtgebieden: Financiën, Wabo, Ruimtelijke Ordening, Archief en Huisvesting Statushouders. In 2014 is daaraan het gebied ‘Monumenten’ toegevoegd. De provincie verwacht 2x per jaar in de P&C-cyclus (bij de begroting en bij het jaarverslag) een rapportage. Niet de hele inhoud van het toezicht, maar wel een compilatie van de resultaten / management-samenvatting. In elk geval wordt in het verslag voor alle beleidsterreinen een conclusie gegeven over de uitkomsten van het toezicht. Door de provincie wordt verwacht dat de gemeenten de resultaten van de bovengenoemde beleidsterreinen benoemen en daarbij ook aangeven of ze dat goed, matig of slecht doen. Om dit te beoordelen zijn samen met de provincie beoordelingscriteria vastgesteld. Deze zijn reeds bij de jaarrekening 2012 separaat aan u voorgelegd.

Financiën

Goed
<ol style="list-style-type: none">1. Geraamde structurele uitgaven en structurele inkomsten zijn in evenwicht. GOED2. Uit meerjarenbegroting is aannemelijk dat dit evenwicht wordt gecontinueerd. GOED3. Er is voor zover bekend geen sprake van bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel kunnen beïnvloeden. GOED

De begroting is meerjarig structureel sluitend. Als gevolg van verschillende ontwikkelingen, zoals de decentralisaties en mogelijke herindelingen blijven er echter substantiële financiële risico's bestaan. Deze risico's zijn grotendeels beschreven in de risicoparagraaf. Wij zijn van mening dat onze huidige financiële positie robuust genoeg is om deze risico's op te vangen.

Gelet op de zeven, samen met de provincie opgestelde, toets criteria kunnen we stellen dat we op deze criteria, goed scoren. Daar waar er het vorig jaar nog sprake was van een incidenteel tekort in het begrotingsjaar, is het nu gelukt om zowel voor het begrotingsjaar als de daarop volgende jaren een sluitend begrotingssaldo te presenteren.

Op basis van bovenstaande gegevens komen wij tot de conclusie dat wij, ten tijde van de toetsing van de begroting 2016, de taak op het gebied van financiën **GOED** uitvoeren.

WABO

Goed
<p>Beleid, probleem- /risicoanalyse</p> <ol style="list-style-type: none">1. Actueel beleid (minimaal vergunningen- en handhaving-beleid <u>inclusief brandveiligheid</u>, protocol bouwplantoetsing, bodembeleid) en probleem- en risicoanalyse (<4 jaar) is beschikbaar voor GS. Resultaat: GOED2. Beleid bevat doelen en prioriteiten, ambitieniveau is in lijn met capaciteit. Resultaat: GOED3. Beleid en probleem- en risicoanalyse besteedt aandacht aan de onderkende Wabo-risico's (asbest, verontreinigde grond, brandveiligheid bij de opslag van gevaarlijke stoffen, constructieve veiligheid en brandveiligheid) en is duidelijk over wat de specifieke gemeentelijke risico's zijn. Tevens wordt in kader toezicht en handhaving aandacht besteed aan de prioritaire RO belangen: veiligheid/ gezondheid, landschap, natuur en cultuurhistorie. Resultaat: GOED

Jaarprogramma

4. Voor 1 januari is het jaarlijkse uitvoeringsprogramma vth-taken vastgesteld door B&W en beschikbaar voor GS. Het programma wordt aangeboden aan de raad. Resultaat: **GOED**
5. Jaarprogramma heeft duidelijke relatie met risico's, doelen, prioriteiten en evaluatie vorig programma. Beschikbare middelen toereikend voor uitvoering. Resultaat: **GOED**
6. In jaarprogramma zijn v.w.b. vergunningverlening in ieder geval de systematiek en werkzaamheden voor het actueel houden van vergunningen voor risicovolle activiteiten beschreven.. Resultaat: **GOED**.

Jaarverslag

7. Voor 1 april, dan wel samen met de jaarrekening voor 15 juli, is het jaarverslag vth-taken aangeboden aan raad en beschikbaar voor GS.. Resultaat: **GOED**.
8. Jaarverslag bevat duidelijke conclusies over mate van uitvoering jaarprogramma, de bijdrage aan beleidsdoelen, de beheersing van risico's en/of beleid, prioriteiten en/of programma bijgesteld dienen te worden. Resultaat: **GOED**

Ruimtelijke Ordening

Het interbestuurlijk toezicht op het terrein van de ruimtelijke ordening gaat nadrukkelijk niet over het toezicht op de naleving van de provinciale omgevingsverordening. Hier wordt niet (achteraf) op toegezien in het kader van het IBT, maar via de provinciale toezichtmogelijkheden op grond van de Wro en het Bro (overleg, zienswijze, reactieve aanwijzing of beroep).

Goed**Bestemmingsplan en beheersverordening:**

1. Voor het gehele grondgebied gelden actuele en aangepaste plannen / verordeningen. Gelijktijdig met de jaarrekening is het jaarverslag uitvoering Wro-taken aan de raad aangeboden en aan GS gestuurd. Resultaat: **GOED**

Toezicht en handhaving

2. Voor 1 januari is het jaarlijkse programma voor toezicht en handhaving in het kader van de Wro aan de raad aangeboden en aan GS gestuurd. Resultaat: **GOED**
3. Gelijktijdig met de jaarrekening is het jaarverslag toezicht en handhaving in het kader van de Wro aan de raad aangeboden en aan GS gestuurd. Resultaat: **GOED**

Monumenten en Archeologie**Goed****Zijn de bestemmingsplannen of is de beheersverordening voor het hele gemeentelijke grondgebied Maltaproof en zijn alle rijksbeschermd stads- en dorpsgezichten opgenomen in een bestemmingsplan of beheersverordening? en beheersverordening:**

1. De vastgestelde of in procedure zijnde bestemmingsplannen zijn voor het hele gemeentelijke grondgebied Maltaproof en alle rijksbeschermd stads- en dorpsgezichten zijn erin opgenomen. Resultaat: **GOED**

Heeft de gemeente voor de gebouwde rijksmonumenten en monumentencommissie die voldoet aan artikel 15 van de Monumentenwet?

2. Een ingestelde monumentencommissie die voldoet aan artikel 15 Monumentenwet. Resultaat: **GOED**

Houdt het college voor de gebouwde rijksmonumenten een openbaar register bij van verleende omgevingsvergunningen (als bedoeld in artikel 20 Monumentenwet)?

3. Er is een openbaar en compleet register en er wordt voldaan aan de termijnen waarbinnen verleende vergunningen in het register moeten zijn opgenomen. Resultaat: **GOED**

Wordt in alle wettelijke verplichte gevallen voor gebouwde rijksmonumenten advies gevraagd aan de

monumentencommissie?

4. In alle gevallen is advies gevraagd aan de monumentencommissie. Resultaat: **GOED**

Hebben er het afgelopen jaar incidenten in uw gemeente plaatsgevonden? Zo nee, dan is deze vraag niet van toepassing.

5. Er hebben zich geen incidenten voorgedaan.. Resultaat: **GOED**

Archief

De Archiefwet 1995 bepaalt in artikel 30 lid 1 dat het college van burgemeester en wethouders zorgdraagt voor de archiefbescheiden van een gemeente. In de Archiefverordening van de gemeente Bedum 1996 is voorts vastgelegd dat het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Bedum tenminste eenmaal per twee jaar verslag doet aan de gemeenteraad over de uitvoering van de zorgplicht.

Met de inwerkingtreding van de Wet revitalisering generiek toezicht per 1 oktober 2012 is de horizontale verantwoording van het college van B&W aan de gemeenteraad inzake genoemde zorgplicht nog eens herbevestigd en geaccentueerd. Door de Wet revitalisering generiek toezicht is het verticale archieftoezicht vanuit de provincie meer op afstand komen te staan en dient het horizontale archieftoezicht binnen de gemeente te worden versterkt.

Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) gemeentelijke archiefketen

De verantwoording van het college van B&W aan de gemeenteraad van de gemeente Bedum heeft in 2015 over het jaar 2014 aan de hand van het door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) ontwikkelde instrumentarium – de Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) gemeentelijke archiefketen – plaatsgevonden. Dit instrumentarium – in feite vragen over de kritieke punten van het archiefbeheer – is niet alleen gebruikt bij de verantwoording van het college aan de gemeenteraad, maar ook ten behoeve van de verantwoording van de gemeente aan de externe toezichthouder (de provincie) en indirect die aan de burger.

De tien hoofdvragen van de KPI's gemeentelijke archiefketen zijn niet vrijblijvend, maar verplicht. Zij zijn afgeleid van de voor gemeenten geldende artikelen in de Archiefwet, het Archiefbesluit en/of de Archiefregeling. Door het beantwoorden van de KPI-vragen wordt een gemeente in staat gesteld te bepalen of zij aan de archiefwettelijke eisen voldoet en wanneer niet, of er in zo'n geval dan sprake is van taakverwaarlozing. In het geval van taakverwaarlozing zonder adequaat verbeterplan kan de provinciale toezichthouder alsnog ingrijpen.

Cruciale thema's en (interne) beoordeling

Op basis van een risicoanalyse heeft Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen uit de tien KPI-hoofdvragen vier cruciale thema's gekozen als focus voor het toezicht (op afstand) – zoals deze thema's overeenkomen met de aanbevelingen van de VNG. Wanneer aan ieder van de vier thema's wordt voldaan, zal de provincie de gemeente als 'goed' beoordelen. Als aan tenminste één van de vier niet wordt voldaan, is er sprake van taakverwaarlozing en zal de beoordeling 'slecht' zijn. Wanneer dit laatste echter tot aantoonbaar lage risico's leidt en/of vergezeld gaat van een adequaat verbeterplan, wordt als beoordeling 'matig' aangehouden. Bij de kwalificatie 'slecht' zullen de landelijke beleidskaders voor indeplaatsstelling en schorsing/vernietiging in werking treden, welke uiteindelijk tot ingrijpen kunnen leiden.

Hieronder zal de interne beoordeling nogmaals in zijn geheel worden weergegeven en zal per KPI worden aangegeven welke verbetermaatregelen er zijn getroffen – de verbetermaatregelen zullen telkens schuingedrukt onder een KPI worden weergegeven.

Matig

Thema 1 – Het beheer van zowel analoge als digitale overheidsinformatie voldoet aan toetsbare eisen van een toe te passen kwaliteitssysteem.

MATIG

KPI 1: Lokale regelingen - Voldoen de gemeentelijke regelingen aan de wettelijke eisen?

MATIG

KPI 2: Interne kwaliteitszorg en toezicht - Werkt de gemeente structureel aan de kwaliteit(sverbetering) van haar informatiehuishouding?

MATIG

KPI 9: Rampen, calamiteiten en veiligheid - Heeft de gemeente plannen voor het behoud van de (te bewaren) archiefbescheiden bij bijzondere omstandigheden?

MATIG (HOEWEL GEEN SPRAKE VAN TAAKVERWAARLOZING)

KPI 10: Middelen en mensen - Kan de gemeente beredeneerd aangeven, gelet op haar wettelijke taken voor de archiefzorg en het archiefbeheer, hoeveel middelen en mensen zij hiervoor ter beschikking stelt alsmede hun kwaliteitsniveau?

MATIG (HOEWEL GEEN SPRAKE VAN TAAKVERWAARLOZING)

De achterstanden in de archiefwerkzaamheden worden langzaam ingelopen, dankzij de extra ingezette ondersteuning. Echter, door de vele ontwikkelingen – waaronder het invoeren van het zaakgerichte en digitale werken – blijft extra ondersteuning in 2015-2016 gevraagd. Het zaakgerichte en digitale werken moet een aantal onvolkomenheden in de gemeentelijke archiefketen oplossen.

Thema 2 – Zowel analoge als digitale overheidsinformatie wordt in goede, geordende en toegankelijke staat gebracht.

MATIG

KPI 3: Ordening, authenticiteit, context, toegankelijkheid en duurzaamheid archiefbescheiden - Geschiedt de ordening planmatig, waarborgen het systeem en de materialen de authenticiteit, context, toegankelijkheid en de duurzaamheid van de archiefbescheiden?

MATIG

KPI 4: Digitale archiefbescheiden in het bijzonder - Werkt de gemeente inzake digitale archiefbescheiden systematisch aan digitaal informatiebeheer en voldoet ze aan de specifieke wettelijke voorschriften?

MATIG

Thema 3 – Zowel analoge als digitale overheidsinformatie wordt tijdig vernietigd dan wel overgebracht, openbaar gemaakt en beschikbaar gesteld.

MATIG

KPI 5: Vernietiging, vervanging en vervreemding van archiefbescheiden - Weegt de gemeente zorgvuldig af wanneer het bezit van bescheiden niet meer van belang is voor bedrijfsvoering, democratische controle en cultuurhistorie?

MATIG

Ten aanzien van de achterstandsklus 'Nog niet-vernietigde vernietigingsbestanden' kan worden opgemerkt dat de controle van de voor vernietiging aangemerkte stukken/bestanden inmiddels heeft plaatsgevonden. De gecontroleerde lijst met voor vernietiging aangemerkte stukken/bestanden zal in 2015 aan de afdelingshoofden worden voorgelegd, waarna – na akkoord van de afdelingshoofden – het college van B&W zal worden gevraagd de verklaring van vernietiging te ondertekenen. Vervolgens zal de feitelijke vernietiging van de voor vernietiging aangemerkte stukken/bestanden plaatsvinden.

Overigens heeft de controle van de voor vernietiging aangemerkte stukken/bestanden plaatsgevonden op basis van de vigerende selectielijst(en) (de vernietigingslijst 1983 en de selectielijsten 2005 en 2012). Sinds 2014 wordt bij alle stukken/bestanden die vanuit het dynamisch naar het semi-statisch archief worden afgevoerd en die op termijn zijn te vernietigen, naast het vernietigingsjaar ook de categorie van de betreffende selectielijst vermeldt.

KPI 6: Overbrenging van archiefbescheiden naar de archiefbewaarplaats - Brengt de gemeente het principe van de Archiefwet 'te bewaren archiefbescheiden na 20 jaar overbrengen, tenzij met redenen omkleed' correct in de praktijk?

MATIG

Ten aanzien van de achterstandsklus 'Inventaris gemeentebestuur Bedum 1941-1996' kan worden opgemerkt dat de concept-inventaris ter controle is voorgelegd aan de provinciaal toezichthouder en de Groninger Archieven (GA). De toezichthouder en de GA hadden op- en aanmerkingen en die zullen worden opgevolgd. Na aanpassing van de inventaris op de aangegeven punten, zal de inventaris nog in

2015 aan het college van B&W worden aangeboden en zullen de stukken die onderdeel uitmaken van de inventaris formeel worden overgebracht en openbaar zijn.

KPI 8: Terbeschikkingstelling van naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden - Voldoet de gemeente in de praktijk aan de openbaarheidseisen van de Archiefwet?

GOED/MATIG

Thema 4 – Zowel analoge als digitale overheidsinformatie wordt duurzaam beheerd en is geplaatst in daartoe geëigende omgevingen.

MATIG

KPI 3: Ordening, authenticiteit, context, toegankelijkheid en duurzaamheid archiefbescheiden - Geschiedt de ordening planmatig, waarborgen het systeem en de materialen de authenticiteit, context, toegankelijkheid en de duurzaamheid van de archiefbescheiden?

MATIG

KPI 7: Archiefbewaarplaatsen, archiefruimten en e-depots - Zijn de fysieke en digitale bewaaromstandigheden op orde?

GOED/MATIG

Huisvesting statushouders

Alle gemeenten hebben de wettelijke taak om vergunninghouders te huisvesten. Door het rijk wordt elk half jaar een taakstelling opgelegd voor het aantal te huisvesten vergunninghouders. Veel gemeenten hebben in de afgelopen jaren achterstanden opgelopen. Eén van de oorzaken was dat het COA geen vergunninghouders aanleverde. Daarom is op 1 oktober 2012 een nieuwe toewijzingsprocedure geïntroduceerd. Vanaf deze datum krijgt een gemeente van het COA te horen welke asielzoeker of welk gezin een huis moet krijgen. De gemeente doet vervolgens een passend aanbod, begeleidt de verhuizing in een termijn van 12 weken en start met het organiseren van uitkering, onderwijs (kinderen) en het geven van een aanzet voor inburgering.

Matig

De termijn van 12 weken wordt nog steeds te vaak overschreden, waardoor dit ook voor 2016 een aandachtspunt blijft. Daarnaast begint nu ook weer de realisatie van de taakstelling te haperen. Dit niet vanwege de overschrijding van de termijn, maar door de verhoogde taakstelling die in 2014 al in gang is gezet. Het is dan ook aannemelijk dat er per 1 januari 2016 sprake zal zijn van een achterstand. Hoe hoog deze achterstand zal zijn is moeilijk te voorspellen. De gemeente is in deze afhankelijk van in hoeverre de woningstichting Wierden en Borgen aan de verhoogde taakstelling kan voldoen. Op dit moment (september 2015) moeten er nog 9 statushouders gehuisvest worden. Gelet hierop is het derhalve reëel om te spreken van een matige uitvoering van de taakstelling voor statushouders. Ook voor de andere gemeenten in de provincie Groningen (ook landelijk) geldt overigens dat nog niet voldaan is aan de taakstelling voor dit jaar. Voor 2016 dient rekening te worden gehouden met een nog hogere taakstelling dan voor 2015. Dit heeft uiteraard alles te maken met de vluchtelingenproblematiek, zoals dit dagelijks het nieuws beheerst. Gelet op taakstelling van 19 statushouders voor 2015, zou dit voor 2016 wel eens richting de 25 kunnen gaan. Nog hoger is ook niet uitgesloten. De definitieve aantallen worden voor het eerste halfjaar bekend gemaakt in oktober 2015 en voor het tweede halfjaar in april 2016.

Het regionaal overleg dat naar aanleiding van de nieuwe toewijzingsprocedure is opgestart, met als deelnemende partijen de gemeenten Bedum, De Marne, Winsum, Eemsmond, regievoerder COA, provincie Groningen, woningbouwcorporaties en opvangorganisaties voor statushouders, vindt nog steeds (naar behoefte) plaats.

Financiële begroting

Inleiding

Op de volgende bladzijden treft u aan het overzicht van baten en lasten 2016.

Het overzicht is opgebouwd aan de hand van de programma's. De algemene dekkingsmiddelen en de post onvoorzien zijn apart in het overzicht tot uitdrukking gebracht.

De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves vinden niet rechtstreeks plaats op de programma's maar komen apart tot uitdrukking. Hierdoor ontstaat een resultaat voor bestemming en een resultaat na bestemming.

Gemeld dient te worden dat onderstaand overzicht een uitsplitsing is van de cijfers 2016 die bij de programma's zijn opgenomen. Een één-op-één vergelijk tussen de programmacijfers in onderstaande cijfers is daarom wat lastig.

Een nadere onderbouwing van de cijfers is op hoofdlijnen te vinden bij de programma's en meer gedetailleerd in de productenbegroting. De productenbegroting maakt geen onderdeel uit van de besluitvorming. De productenbegroting is de begroting voor het college om de diverse taken uit te voeren en handvat voor de organisatie om tot detailuitvoering te komen. De productenbegroting ligt voor u ter inzage.

Met de vaststelling van de begroting 2016 machtigt u het college van burgemeester en wethouders tot uitvoering van de werkzaamheden binnen de budgetten zoals opgenomen in het overzicht van baten en lasten.

Overzicht baten en lasten

Omschrijving programma	Rekening 2014		Begroting 2015		Begroting 2016		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
0 Algemeen bestuur	2.096.101	547.856	1.704.297	171.962	1.684.017	187.914	-1.496.103
1 Openbare orde en veiligheid	777.104	161.262	635.137		607.926		-607.926
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	2.011.981	997.753	2.451.787	22.045	1.817.338	22.029	-1.795.309
3 Economische zaken	136.763	96.836	1.038.322	91.059	141.105	94.128	-46.977
4 Onderwijs	830.695	51.734	869.200	31.195	762.060	31.195	-730.865
5 Cultuur en recreatie	2.486.047	275.047	2.570.172	297.784	2.354.648	280.171	-2.074.477
6 Sociale voorz. en maatschappelijke dienstverl.	6.365.786	3.835.147	10.283.371	1.946.766	10.141.906	1.961.523	-8.180.383
7 Volksgezondheid en milieu	2.961.017	2.488.894	3.056.947	2.274.259	2.927.521	2.445.554	-481.967
8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	1.736.032	910.807	1.597.953	562.846	1.236.022	323.312	-912.710
9 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	408.840	30.257	729.654		479.246	11.455	-467.791
Subtotaal programma's (a)	19.810.366	9.395.593	24.936.839	5.397.916	22.151.788	5.357.281	-16.794.507

Omschrijving algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2014		Begroting 2015		Begroting 2016		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Lokale heffingen		1.618.254		1.721.976		1.837.909	1.837.909
Algemene uitkeringen		9.810.337		14.248.235		14.564.838	14.564.838
Dividend en rente		861.625		764.194		497.885	497.885
Saldo financieringsfunctie							
Saldo compensabele BTW en uitkering BTW compensatiefonds							
Overige algemene dekkingsmiddelen							
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen (b)		12.290.216		16.734.405		16.900.632	16.900.632
Onvoorzien (c)			26.585		26.095		-26.095
Resultaat voor bestemming	19.810.366	21.685.809	24.963.424	22.132.321	22.177.883	22.257.913	80.030
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves:	3.242.994	3.062.159	574.059	3.148.324	321.681	285.626	-36.055
Totaal toevoegingen en onttrekkingen	3.242.994	3.062.159	574.059	3.148.324	321.681	285.626	-36.055
Resultaat na bestemming	23.053.360	24.747.968	25.537.483	25.280.645	22.499.564	22.543.539	43.975

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Algemeen

Het overzicht van baten en lasten geeft een totaaloverzicht van hoe de bedragen in de begroting 2016 zijn opgebouwd. Het overzicht is opgesteld conform de wettelijke voorschriften. Deze voorschriften geven aan dat inzichtelijk moet worden gemaakt welke baten en lasten rechtstreeks aan de programma's kunnen worden toegeschreven (a).

De algemene dekkingsmiddelen mogen niet rechtstreeks aan de programma's worden toegeschreven. Deze middelen worden op het overzicht verantwoord onder b). Onder de algemene dekkingsmiddelen zijn ook opgenomen de algemene uitgaven en inkomsten. Dit zijn de opgenomen stelposten. Voor volgende jaren moeten deze stelposten zoveel mogelijk worden doorberekend aan de programma's.

Ook de post onvoorzien (c) wordt niet rechtstreeks aan een programma toegerekend.

De optelling van a, b en c geeft het begrotingsresultaat voor bestemming aan.

In de begroting is er rekening mee gehouden (net als in voorgaande jaren) dat er toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn. Deze toevoegingen en onttrekkingen beïnvloeden het begrotingssaldo. Om een zuiverder beeld te krijgen schrijven de BBV voorschriften voor dat deze toevoegingen apart inzichtelijk moeten worden gemaakt en niet meer toegeschreven worden aan de programma's.

Na deze toevoegingen en onttrekkingen ontstaat uiteindelijk het resultaat na bestemming.

Omvang budgetten

Uitgangspunt bij de begroting 2016 zijn de budgetten 2015. Bij de budgetten voor 2016 is rekening gehouden met de prijsstijging, omdat deze ook worden gecompenseerd in de algemene uitkering.

Wel is gekeken naar de werkelijke ontwikkelingen zoals opgenomen in de jaarrekening 2014 en de voorjaarsnota 2015. Indien de werkelijke ontwikkelingen afwijken van de begrote bedragen 2015 dan is rekening gehouden met de werkelijke ontwikkelingen en zijn de budgetten 2016 daar op afgestemd.

Incidentele baten en lasten

De incidentele lasten in de begroting 2016 zijn in onderstaand overzicht weergegeven:

Omschrijving	Bedrag	Dekking
<i>Kostenplaatsen</i>		
Ontwikkeling P&O (deel Bedum)	€ 7.130	Dekking Algemene Reserve
<i>Programma: 0 Algemeen bestuur</i>		
Bestuurlijke samenwerking	€ 10.000	Dekking Algemene Reserve
<i>Programma: 3 Economische zaken</i>		
Bedrijfsadvisering ondernemershuis Eemsdelta	€ 2.610	Dekking Algemene Reserve
<i>Programma: 6 Sociale vrz. en maatsch. dienstverl.</i>		
Bijdrage OV-fonds	€ 5.500	Dekking Algemene Reserve
<i>Programma: 9 Financiering/alg. dekkingsmiddelen</i>		
Onvoorzien	€ 26.095	Dekking Algemene Reserve
	<u>€ 51.335</u>	

Uiteenzetting van de financiële positie

Algemeen

In de begroting wordt beleid uitgezet op basis van verwachte financiële mogelijkheden. Hierbij is de ontwikkeling van de financiële positie afhankelijk van zaken als:

- werkelijke ontwikkelingen, zoals vastgelegd in het jaarverslag en de tussentijdse rapportages;
- inschatting van de (beheersmatige) risico's voor de gemeentelijke exploitatie;
- het weerstandvermogen;
- de invloed van rijksbeleid (onder andere uitkering gemeentefonds);
- de eigen toekomstvisie.

Conclusie

Gelet op de uitkomst van de begroting 2016, de meerjarenraming en het weerstandvermogen van onze gemeente, is de financiële positie redelijk/goed te noemen, maar staat nog steeds onder druk. In de begroting en de meerjarenraming zijn de kortingen van het Rijk verwerkt. Het begrotingsjaar is sluitend. De provincie heeft in haar begrotingscirculaire aangegeven een structureel tekort voor het begrotingsjaar te accepteren mits er zicht is op een sluitende meerjarenraming. Ook de meerjarenraming sluit in het laatste jaar, in beide gevallen voldoen we dus aan de vereiste van de provincie. Wel is er echter nog steeds sprake van onzekerheden die van rijkswege op ons afkomen. Daarbij valt te denken aan de financiële gevolgen van de decentralisaties en eventuele verdere bezuinigingen van het Rijk. Ook zijn er voor de toekomst nog verschillende wensen (o.a. beschoeiingen, kademuren en natuurvriendelijke oevers) waar we momenteel, gezien de huidige financiële situatie, niet in kunnen voorzien.

Afhankelijk van de ontwikkeling van de financiële positie zullen ook voorstellen worden gedaan voor invulling van deze wensen.

+

Meerjarenraming 2017 - 2019

MEERJARENRAMING									
voor de periode 2017-2019									
I. Inleiding									
In de voorliggende begroting is de meerjarenraming opgenomen voor het tijdvak 2017-2019.									
Alle ontwikkelingen en beleidsvoornemens, waarvan wij op dit moment de financiële gevolgen kunnen overzien, zijn in deze cijferopstelling verwerkt. Wij merken daarbij op dat de opgenomen ramingen een voorlopig karakter dragen en slechts dienen als leidraad voor toekomstige beleidsbeslissingen. Indien noodzakelijk zullen de opgenomen ramingen middels de reguliere Planning & Control instrumenten worden aangepast.									
II. Hoofdkenmerken en uitgangspunten									
De meerjarenraming is gebaseerd op de volgende kenmerken en uitgangspunten:									
1. voor de jaren na 2016 gaan wij uit van een inflatie - ontwikkeling van 1,9% per jaar voor loonkosten en 0,5% voor overige kosten.									
2. raming voor trendmatig incidenteel salarissen van € 11.345,- per jaar;									
3. korting algemene uitkering wegens groei W.O.Z.-waarde; gemiddelde WOZ-waarde per nieuwe woning € 200.000									
4. rentepercentage nieuwe financieringsmiddelen 3,5% met ingang van de begroting 2016;									
5. volumestijging algemene uitkering met als uitgangspunt: groei nieuwe woningen vanaf 2016 26 woningen per jaar; groei inwoneraantal (basis 2012 10.507) gekoppeld aan nieuwe woningen 2,3 inwoners per woning.									
6. procentuele verhoging van de tarieven voor:				2017	2018	2019			
- gebruik sportvelden				0,50	0,50	0,50			
- gebruik sportlokaliteiten				0,50	0,50	0,50			
- marktgelden				0,50	0,50	0,50			
- secretarieleges				0,50	0,50	0,50			
- afvalstoffenheffing (100% kostendekkendheid)				PM	PM	PM			
- rioolrechten (conform Afvalwaterbeleidsplan)				0,50	0,50	0,50			
- begraafrechten				0,50	0,50	0,50			
- bouwleges				0,50	0,50	0,50			
- hondenbelasting				0,50	0,50	0,50			
- onroerende zaakbelastingen (% verhoging opbrengst)				6,50	6,50	3,00			
- belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten (% verhoging opbrengst)				6,50	6,50	3,00			
Voor 2016 t/m 2018 is voor de OZB een extra verhoging geraamd 3,5% meer dan de macronorm, dit komt neer op 6,5%, in 2019 gaan we terug naar de macronorm (3%).									
7. opname voorlopige ramingen huisvestingsplan onderwijs in de investeringslijsten;									
8. met uitzondering van een toename van de aangeboden hoeveelheid afval is geen rekening gehouden met areaaluitbreiding;									
9. de berekening van de algemene uitkering is gebaseerd op de septembercirculaire 2015.									

III. Overzicht lastenmutaties op functieniveau						
functie 003						
2016: Tweede kamer			2017: -----		2018: Gemeenteraad/Eur. parlement	
2019: Provinciale staten			2020: Tweede kamer			
De kosten van het organiseren van een verkiezing bedragen gemiddeld € 10.275						
			2017	2018	2019	
kosten verkiezingen			-10.275	20.550	-10.275	
functie 560						
Een nieuwe inspectieronde zal niet eerder plaatsvinden dan in 2020.						
			2017	2018	2019	
inspectie bomenbestand			0	0	0	
functie 922						
In het verleden werd op de investeringslijst ruimte gereserveerd voor projecten in het kader van herstructurering. Met ingang van 2011 is besloten om deze ruimte als stelpost op te nemen, zodat inzichtelijker is wat de ruimte is. Het gaat om een jaarlijkse last (kapitaallast) van € 25.000.						
Onderdeel van het bezuinigingspakket was het schrappen van de verhoging in de jaren 2015 en 2017						
			2017	2018	2019	
herstructureringsfonds				25.000		
Niet functioneel toegerekende stelposten						
.1. salarissen en sociale lasten						
- Voor de loonontwikkeling is rekening gehouden met een stijging van 1,5% in 2016, voor de jaren na 2016 houden we de prijsontwikkeling aan van 1,9%.						
- Voor incidentele loonkostenstijging wordt een bedrag geraamd van € 11.345,- per jaar;						
.2. prijscompensatie						
- In de septembercirculaire 2015 is gecalculeerd met een kostenstijging van 1,0% voor 2016 en voor de jaren daarna met 0,5%.						
De meerjarige ontwikkeling van de algemene uitkering is hierop gebaseerd.						
Om de lasten in evenwicht te houden met deze ontwikkeling van de algemene uitkering moeten deze ramingen ook stijgen met de genoemde percentages.						
.3. Kapitaallasten						
- Voor de onderscheidene jaren zijn de kapitaallasten geraamd. Een overzicht hiervan treft u aan op de investeringslijsten voor de diverse verslagjaren. Voor het indicatieve investeringsplan is een rentepercentage aangehouden van 3,5% (cf voorstel voorjaarsnota 2015).						
De kapitaallasten voor investeringen riolering zijn niet meegenomen (staan wel in de prioriteitenlijst) omdat deze lasten worden afgedekt binnen het GRP.						

In totaal levert dit voor voornoemde stelposten het volgende overzicht op:				2017	2018	2019
salarissen structureel				89.013	90.704	92.427
salarissen incidenteel				11.345	11.345	11.345
totaal salariskosten				100.358	102.049	103.772
inflatiecorrectie:				2017	2018	2019
a) energie				1.754	1.762	1.771
b) goederen en diensten				19.223	19.319	19.416
c) subsidies verenigingen, stichtingen en gem.regelingen				11.505	11.563	11.621
totaal inflatiecorrectie				32.482	32.645	32.808
kapitaallasten:				2017	2018	2019
nieuwe investeringslasten				18.760	42.617	13.081
vrijval kapitaallasten				-38.881	-68.948	-53.173
saldo kapitaallasten				-20.121	-26.331	-40.092
saldo stelposten				112.718	108.363	96.489
IV. Overzicht batenmutaties op functieniveau						
functie 002						
De opbrengst secretarieleges 2015 is geraamd op € 166.334 (incl. voorgestelde verhoging 2014 en rekening houdend met de afdracht aan het Rijk)						
In de septembercirculaire 2015 is gecalculeerd met een kostenstijging van 1,0% voor 2016 en de jaren daarna met 0,5%.						
Dit geeft de volgende meeropbrengsten:						
				2017	2018	2019
secretarieleges				877	881	886
				877	881	886

functie 310									
Voor 2016 wordt een verhoging geraamd van 1,0% de jaren daarna 0,5% om de kostenstijging te dekken.									
					2017	2018	2019		
marktgeld					69	35	35		
functie 530									
In de septembercirculaire 2015 is gecalculeerd met een kostenstijging van 1,0% voor 2016 en de jaren daarna met 0,5%.									
Dit geeft de volgende meeropbrengsten:									
					2017	2018	2019		
huur sportaccommodaties					1.032	1.037	1.043		
In de septembercirculaire 2015 is gecalculeerd met een kostenstijging van 1,0% voor 2016 en de jaren daarna met 0,5%.									
					2017	2018	2019		
Begraafrechten					741	745	749		
functie 822									
In de septembercirculaire 2015 is gecalculeerd met een kostenstijging van 1,0% voor 2016 en de jaren daarna met 0,5%.									
Dit geeft de volgende meeropbrengsten:									
					2017	2018	2019		
Leges omgevingsvergunning					895	899	904		
functie 920									
Tot deze functie worden gerekend de in 2016 geraamde opbrengsten van de volgende belastingsoorten:									
					basis	verhoging	totaal		
					2015	2016	2016		
a. onroerende-zaakbelastingen gebruikers niet-woningen					233.962	6,50%	249.170		
onroerende-zaakbelastingen eigenaren					1.427.313	6,50%	1.520.088		
b. hondenbelasting					59.420	1,00%	60.014		
c. belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten					1.281	6,50%	1.364		
					<u>1.721.976</u>		<u>1.830.636</u>		
ad a. Voor de jaren 2015-2018 wordt rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van 6,5%, in 2019 rekenen we met een stijging van 3% (cf macronorm) conform de bezuinigingsvoorstellen 2014.									
De volumegroei van 26 woonruimten per jaar levert een meeropbrengst op, van 26 woningen x € 175.000 (waarde) is € 4.550.000 x tarief									
					2017	2018	2019		
verhoging OZB (excl. gebruikers woningen)					115.002	122.477	60.202		
volumestijging (excl. gebruikers)					7.746	8.250	8.497		
					<u>122.748</u>	<u>130.727</u>	<u>68.699</u>		

ad b. In verband met de algemene lastenstijging wordt voor de hondenbelasting een jaarlijkse verhoging geraamd van 1,0% voor 2016 en voor de jaren daarna met 0,5%.						
Dit geeft de volgende meeropbrengsten:						
				2017	2018	2019
verhoging hondenbelasting				300	302	303
(bij een stabiel aantal honden)						
ad c. Deze belastingsoort stijgt en/of daalt mee met de tariefaanpassing voor de onroerende zaakbelastingen.						
				2017	2018	2019
verhoging roerende zaakbelastingen				89	94	101
functie 921						
Onderstaande berekeningen zijn gebaseerd op de verdelingsmaatstaven gemeentefonds zoals die momenteel gelden.						
De bedragen zijn gebaseerd op informatie uit de meircirculaire 2014.						
				2017	2018	2019
						2020
Mutatie algemene uitkering				-166.271	-47.508	47.877
				-166.271	-47.508	47.877
						-111.824

	Meerjarenraming					
	2017		2018		2019	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Saldo begroting 2016		43.975				
<u>Programma 0 Algemeen bestuur</u>						
Verkiezingen	10.275-		20.550		-10.275	
Internationale betrekkingen (bezuinigingen 2014)			2.312-			
Raadsvergoeding			26.736			
<u>Programma 1 Openbare orde en veiligheid</u>						
Veiligheidsmonitor	5.000		5.000-		5.000	
Regionalisering brandweer	4.421-		4.421-			
Opleidingskosten	3.972				-3.972	
<u>Programma 2 verkeer, vervoer en waterstaat</u>						
Energiebesparing Openbare verlichting			5.000-			
Correctie o.b.v. wegenbeheersplan			24.970-			
<u>Programma 3 Economische zaken</u>						
Inflatiecorrectie marktgelden		69		35		35
<u>Programma 4 Onderwijs</u>						
Incidentele posten IHP						
<u>Programma 5 Cultuur en recreatie</u>						
Inflatiecorrectie subsidies	2.949		2.963		2.978	
Verlaging subsidie welzijnsinstellingen (bezuinigingen 2014)			10.000-			
<u>Programma 6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening</u>						
Bijdrage OV-fonds			5.500-			
Inflatiecorrectie subsidies	1.028		1.033		1.038	
Ontwikkeling budgetten Sociaal domein (conform IU)	35.961-		94.544-		67.911-	
<u>Programma 7 Volksgezondheid en milieu</u>						
Verrekening BTW afvalwaterbeleidsplan		71.757		73.290-		2.986
<u>Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting</u>						
Inflatiecorrectie subsidies	10		10		10	
BAG/GIS Grootchalige basiskaart			15.000-			
Pacht Folkerda						11.000-
<u>Programma 9 Financiën</u>						
Stelpost: herstructureringsfonds			25.000			
Stelpost: ILG cofinanciering (kapitaallast)	5.850		5.850		5.850	
Stelpost: salarissen (loonstijging)	100.358		102.049		103.772	
Stelpost: inflatiecorrectie (prijsstijging)	32.482		32.645		32.808	
Stelpost: kapitaallasten	20.121-		26.331-		40.092-	
Stelpost: Toename tekort WSW	832		13.559		28.488	
Stelpost: Inflatiecorrectie leges, rechten en huren		3.545		3.563		3.581
Stelpost: Efficiency agv herindeling (bezuinigingen 2014)			50.000-		50.000-	
Stelpost: bezuiniging sporthalbeheer (incidenteel 2016)	7.500-					
Inflatiecorrectie OZB		122.748		130.727		68.699
Inflatiecorrectie hondenbelasting		300		302		303
Inflatiecorrectie RZB		89		94		101
Algemene uitkering: stand meicirculaire 2015		166.271-		47.508-		47.877
totaal	74.202	76.212	12.683-	13.923	7.695	112.582
saldo	2.010		26.606		104.887	
cumulatief	2.010		28.616		133.503	

Overzicht van baten en lasten									
	Begroting 2016			2017		2018		2019	
Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Algemeen bestuur	1.684.017	187.914	-1.496.103	1.673.742	187.914	1.718.716	187.914	1.708.441	187.914
Openbare orde en veiligheid	607.926	0	-607.926	612.477	0	603.056	0	604.084	0
Verkeer, vervoer en waterstaat	1.817.338	22.029	-1.795.309	1.817.338	22.029	1.787.368	22.029	1.787.368	22.029
Economische zaken	141.105	94.128	-46.977	141.105	94.197	141.105	94.232	141.105	94.267
Onderwijs	762.060	31.195	-730.865	762.060	31.195	762.060	31.195	762.060	31.195
Cultuur en recreatie	2.354.648	280.171	-2.074.477	2.357.597	280.171	2.350.560	280.171	2.353.538	280.171
Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	10.141.906	1.961.523	-8.180.383	10.106.973	1.961.523	10.007.962	1.961.523	9.941.089	1.961.523
Volksgesondheid en milieu	2.927.521	2.445.554	-481.967	2.927.521	2.517.311	2.927.521	2.444.021	2.927.521	2.447.007
Ruimtelijke ordening en Volkshuisvesting	1.236.022	323.312	-912.710	1.236.032	323.312	1.221.042	323.312	1.221.052	312.312
Financiën	479.246	11.455	-467.791	591.147	15.000	693.919	18.563	774.745	22.144
Subtotaal programma's (a)	22.151.789	5.357.281	-16.794.508	22.225.992	5.432.652	22.213.309	5.362.960	22.221.003	5.358.562
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen		1.837.909	1.837.909		1.961.046		2.092.169		2.161.272
Algemene uitkeringen		14.564.838	14.564.838		14.398.567		14.351.059		14.398.936
Dividend en rente		497.885	497.885		497.885		497.885		497.885
Saldo financieringsfunctie			0						
Saldo compensabele BTW en			0						
Uitkering BTW-compensatiefonds			0						
Overige algemene			0						
Dekkingsmiddelen			0						
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen (b)	0	16.900.632	16.900.632	0	16.857.498	0	16.941.113	0	17.058.093
Onvoorzien (c)	26.095	0	-26.095	0	0	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	22.177.884	22.257.913	80.029	22.225.992	22.290.150	22.213.309	22.304.073	22.221.003	22.416.655
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves:	321.681	285.626	-36.055	321.681	259.531	321.681	259.531	321.681	259.531
Totaal toevoegingen en onttrekkingen	321.681	285.626	-36.055	321.681	259.531	321.681	259.531	321.681	259.531
Resultaat na bestemming	22.499.565	22.543.539	43.974	22.547.673	22.549.681	22.534.990	22.563.604	22.542.684	22.676.186
		43.975			2.010		28.616		133.503

Investeringslijsten 2016 - 2019

INVESTERINGSLIJST 2016

omschrijving	geraamde kosten	compensabele btw	beschikking reserves	subsidies bijdragen inruil	netto investering	afschr. term.	afschr. + rente 3,50 %	overige lasten	totale jaarlijkse lasten
<u>Programma 0</u>									
Stoomcleaner buitendienst	4.165	672			3.493	4	995	0	995
Gebouw buitendienst - 4 schuifdeuren -	49.285	7.955			41.330	20	3.513	0	3.513
<u>Programma 2</u>									
Vervanging busje afschr.7jr	11.000	1.775			9.225	7	1.641	0	1.641
Vervanging busje 98-BT-XV	11.700	1.888			9.812	7	1.745	0	1.745
Openbare verlichting 2016	154.275	26.775			127.500	30	8.713	0	8.713
<u>Programma 3</u>									
<u>Programma 4</u>									
<u>Programma 5</u>									
Voetbal Onderdam - CV ketel - MJOP	10.030	870			9.160	15	931	0	931
Toren Zuidwolde - voegwerk - MJOP	9.031	1.567			7.464	20	634	0	634
Schrob-zuigmachine De Beemden	4.000	694			3.306	7	588	0	588
<u>Programma 7</u>									
Akkerstraat Zuidwolde BRP	108.000				108.000	40 ann	5.057	0	5.057
Centrumplan Bedum BRP	300.000				300.000	40 ann	14.048	0	14.048
Afkoppelen i.h.k.v KRW/WB21	40.000				40.000	40 ann	1.873	0	1.873
BRP maatregelen	33.430				33.430	20 ann	2.352	0	2.352
	734.916	42.198	0	0	692.718		42.091	0	42.091
Exclusief riolering					211.288		18.760		18.760

			INVESTERINGSLIJST 2017							
	geraamde	compensabele	beschikking	subsidies	netto	afschr.		afschr. +	overige	totale
omschrijving	kosten	btw	reserves	bijdragen	investering	term.		rente	lasten	jaarlijkse
				inruil				3,50		lasten
								%		
<u>Programma 0</u>										
Gebouw buitendienst - 8 overheaddeuren -	59.689	9.634			50.055	20		4.255	0	4.255
<u>Programma 1</u>										
<u>Programma 2</u>										
Vervanging Citroen Jumpy (nu 06-VXT-7)	23.000	3.712			19.288	7		3.430	0	3.430
Vervanging Busje (nu 8-VBL-91)	26.000	4.197			21.803	7		3.878	0	3.878
Openbare verlichting 2017	154.275	26.775			127.500	30		8.713	0	8.713
Reconstructie Boterdiep Oz Bedum	318.034	55.196			262.838	20		22.341	0	22.341
<u>Programma 3</u>										
<u>Programma 4</u>										
<u>Programma 5</u>										
<u>Programma 7</u>										
Boterdiep Bedum BRP	470.000				470.000	40 ann		22.009	0	22.009
Centrumplan Bedum BRP	340.000				340.000	40 ann		15.921	0	15.921
BRP maatregelen	245.630				245.630	20 ann		17.283	0	17.283
	1.636.628	99.514	0	0	1.537.114			97.830	0	97.830
Exclusief riolering					481.484			42.617		42.617

			INVESTERINGSLIJST 2018							

INVESTERINGSLIJST 2019									
	geraamde kosten	compensabele btw	beschikking reserves	subsidies bijdragen inruil	netto investering	afschr. term.	afschr. + rente 3,50 %	overige lasten	totale jaarlijkse lasten
<u>Programma 0</u>									
Buitendienst roldeuren vervangen MJOP	61.352	9.902			51.449	20	4.373	0	4.373
<u>Programma 1</u>									
<u>Programma 2</u>									
Openbare verlichting 2019	154.275	26.775			127.500	30	8.713	0	8.713
<u>Programma 3</u>									
<u>Programma 4</u>									
<u>Programma 5</u>									
<u>Programma 6</u>									
<u>Programma 7</u>									
algemene vervanging riolering	495.390				495.390	40 ann	23.198	0	23.198
algemene vervanging riolering	220.030				220.030	20 ann	15.482	0	15.482
	931.047	36.677	0	0	894.369		51.765	0	51.765
Exclusief riolering					178.949		13.086		13.086

Overzicht van reserves en voorzieningen

Overzicht van reserves en voorzieningen (€)		Begroting 2016 tbv berekening omslagrentepercentage							
		saldo	verwachte mutaties	saldo	verwachte mutaties	verwachte mutaties	verwachte mutaties	verwachte mutaties	saldo
		1-1-2015	2015	ultimo 2015	2016	2017	2018	2019	2019
A. Algemene reserve									
<i>Niet vrij aanwendbaar</i>		1.615.393,26	-24.368,00	1.591.025,26	-24.368,00	-24.368,00	-24.368,00	-24.368,00	1.493.553,26
		1.615.393,26	-24.368,00	1.591.025,26	-24.368,00	-24.368,00	-24.368,00	-24.368,00	1.493.553,26
<i>Vrij aanwendbaar</i>		4.285.866,81							
* bespaarde rente	631.751,51								
rentebestemming:									
- algemene dekking exploitatie GD	-64.615,73								
- dekking begraafplaatsen	-19.257,32								
			547.878,46						
* rekeningresultaat 2014			514.969,00						
* Verwacht resultaat primitief 2015			-256.839,00						
* vj.nota 2015: bijdr ABR in kn techn. applicaties digitaal en zaakgericht werken			-37.840,00						
* vj.nota 2015: bijdr ABR in kn inhuur afd Middelen inz dig. en zaakgericht werken			-15.000,00						
* vj.nota 2015: bijdr ABR in kn beleidsagenda Sociaal Domein (aangepast bedrag)			-23.817,00						
* vj.nota 2015: restant saldo (aangepast bedrag)			-119.043,00						
* meicirculaire 2015: lagere A.U.			-123.667,00						
claims:									
* herijking pensioenvoorziening wethouders			-17.462,00						
* vj.nota 2010: realisatie midoffice en KCC			-172.160,00						
* co-financiering ILG 2011 - 2018 (meerjarenraming)			-20.000,00		-20.000,00	-20.000,00	-20.000,00		
* verkeers veiligheidsplan			-6.225,00						
* dekking wachtgeld oud-bestuurders			-96.000,00						
* incidentele posten begroting			-49.585,00		-51.335,00				
* omvorming groenonderhoud			-25.000,00						
* verwerving De Vliet 10 (bwn 03/2015)			-495.000,00						
* voortzetting Wijkaanpak (bwn 04/2015)			-29.935,00						
* vervolg project Noaberschap (bwn 10/2015)			-21.500,00						
* projectleiding bouwkundige versterking onderwijshuisvesting (bwn 13/2015)			-55.000,00						
		4.285.866,81	-501.225,54	3.784.641,27	-71.335,00	-20.000,00	-20.000,00	0,00	3.673.306,27
B. Bestemmingsreserves									
<i>Frictie personeelskosten</i>		161.474,81							
* storting			pm		pm	pm	pm	pm	
* overige onttrekkingen			-161.474,81						
		161.474,81	-161.474,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Spaarverlof</i>		54.810,75							
* onttrekkingen			pm		pm	pm	pm	pm	

* toevoegingen structureel (t/m 2018)			58.713,00		83.713,00	108.713,00	242.426,00		
		1.169.618,61	-1.136.876,00	32.742,61	43.713,00	108.713,00	242.426,00	0,00	427.594,61
Onderhoud begraafplaatsen		481.432,93							
* herijking (rente 2015 4,00%, m.i.v. 2016 3,5%)			19.257,32		16.649,16	16.356,87	16.054,36	15.741,25	
* onttrekkingen			-25.000,00		-25.000,00	-25.000,00	-25.000,00	-25.000,00	
		481.432,93	-5.742,68	475.690,25	-8.350,84	-8.643,14	-8.945,64	-9.258,75	440.491,88
Onderhoud wegen		1.100.093,02							
* toevoeging									
* onttrekking			-755.720,02		-114.791,00	-114.791,00	-114.791,00	0,00	
		1.100.093,02	-755.720,02	344.373,00	-114.791,00	-114.791,00	-114.791,00	0,00	0,00
Bruggen		154.254,00							
* onttrekkingen			-154.254,00		0,00	0,00	0,00	0,00	
		154.254,00	-154.254,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
C. Voorzieningen									
Vervanging riolering		1.184.236,33							
* onttrekking cf afvalwaterbeleidsplan			-178.225,00		-13.219,00	-36.991,00	-79.728,00	-145.722,00	
* ontrtr. (Waterplan, telemetriesysteem, personeel derden)			-138.993,00						
		1.184.236,33	-317.218,00	867.018,33	-13.219,00	-36.991,00	-79.728,00	-145.722,00	591.358,33
Voorziening wethouderspensioenen c.a.		1.527.730,00							
* storting t.l.v. de exploitatie (600200)			147.950,00		151.875,00	151.875,00	151.875,00	151.875,00	
* onttrekkingen			-47.950,00		-51.875,00	-51.875,00	-51.875,00	-51.875,00	
		1.527.730,00	100.000,00	1.627.730,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	2.027.730,00
Onderhoud gemeentelijke gebouwen		670.193,57							
* jaarlijkse storting			184.059,00		184.059,00	184.059,00	184.059,00	184.059,00	
* ontrtr ivm nog niet uitgevoerd onderhoud			-512.406,00						
* onttrekking conform MJOP gem. gebouwen			-116.907,00		-208.275,00	-213.218,00	-288.298,00	-208.079,00	
		670.193,57	-445.254,00	224.939,57	-24.216,00	-29.159,00	-104.239,00	-24.020,00	43.305,57
Egalisatie tarief afvalstoffenheffing		413.669,23							
* onttrekking (exploitatie)			-75.000,00		-75.000,00	-75.000,00	-75.000,00	pm	
		413.669,23	-75.000,00	338.669,23	-75.000,00	-75.000,00	-75.000,00	0,00	113.669,23
A. Algemene reserve		5.901.260,07	-525.593,54	5.375.666,53	-95.703,00	-44.368,00	-44.368,00	-24.368,00	5.166.859,53
B. Bestemmingsreserves		4.402.086,61	-2.252.818,51	2.149.268,10	-45.842,84	31.627,36	-843.987,14	28.969,75	1.320.035,23
C. Voorzieningen		3.795.829,13	-737.472,00	3.058.357,13	-12.435,00	-41.150,00	-158.967,00	-69.742,00	2.776.063,13
		14.099.175,81	-3.515.884,05	10.583.291,76	-153.980,84	-53.890,64	-1.047.322,14	-65.140,25	9.262.957,90

Overzicht van reserves en voorzieningen (€)		Begroting 2016 tbv berekening omslagrentepercentage							
			verwachte		verwachte	verwachte	verwachte	verwachte	
		saldo	mutaties	saldo	mutaties	mutaties	mutaties	mutaties	saldo
		1-1-2015	2015	ultimo 2015	2016	2017	2018	2019	2019
rentebestemming:									
* algemene dekking exploitatie G.D.					-55.685,00	-54.833,00	-53.980,00	-53.127,00	
* toevoeging bestemmingsreserve onderhoud begraafplaatsen					-16.649,00	-16.356,87	-16.054,36	-15.741,25	
saldo naar de algemene reserve vrij aanwendbaar					298.081,00	293.835,14	293.104,64	257.614,75	
ontwikkeling vrij aanwendbaar deel									
algemene reserve per ultimo dienstjaar					4.011.387,27	4.285.222,41	4.558.327,05	4.815.941,80	4.815.941,80

Vaststellingsbesluit

Vaststellingsbesluit

De raad van de gemeente Bedum;

Gelet op artikel 191 van de Gemeentewet;

B e s l u i t :

De begroting voor het dienstjaar 2016 vast te stellen.

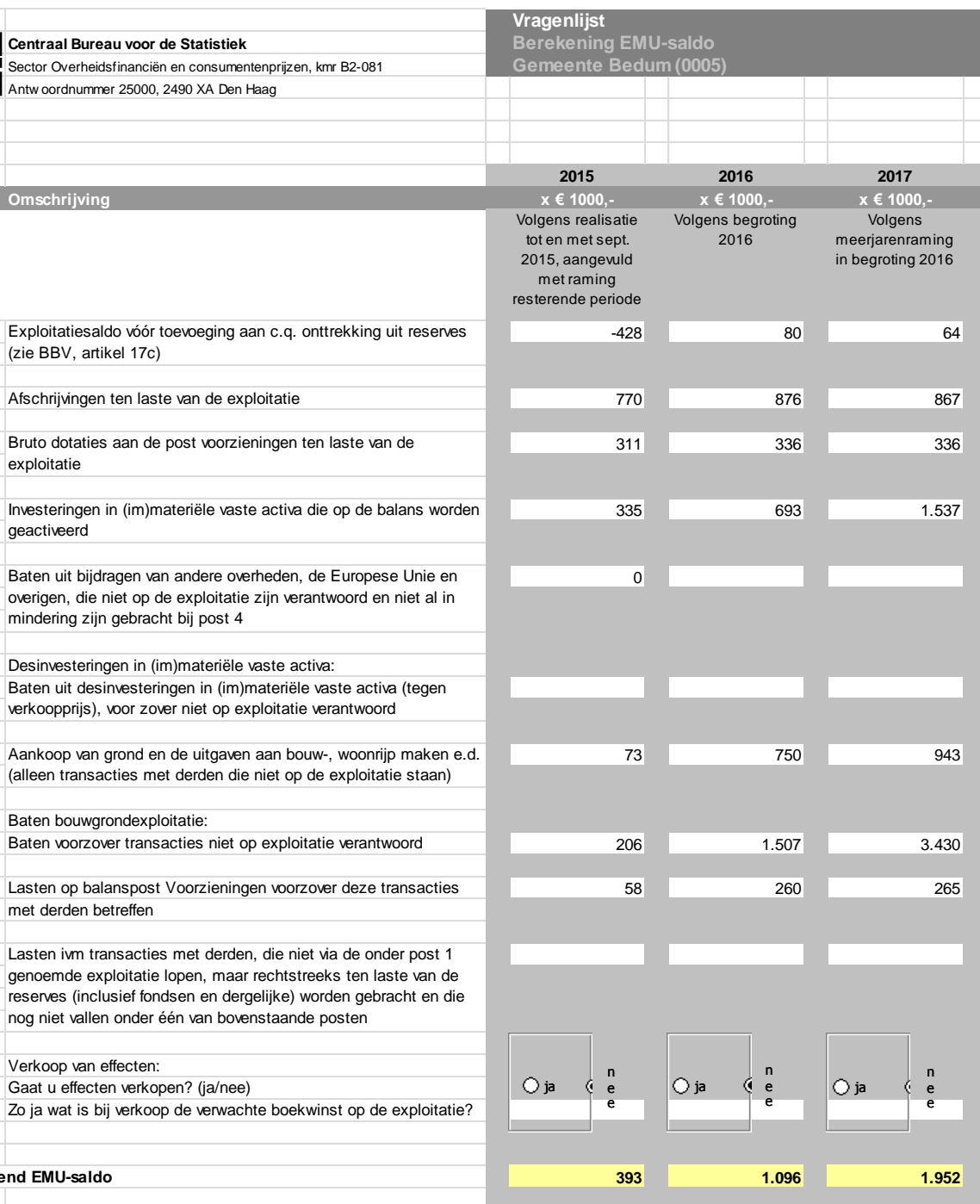
Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Bedum, gehouden op 3 en 5 november 2015.

, voorzitter.

, griffier.

Bijlage I

Berekening EMU-saldo

Ruimte voor toelichting

[illegible]

Bijlage II

Specificatie algemene uitkering

Specificatie algemene uitkering 2016**Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven**

Maatstaf	Berekende Aantallen	Gewicht / %	Uitkering
1c Waarde niet-woningen eigenaren	1.096.459,00	-0,1546	-169.512,56
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	975.065,00	-0,1246	-121.493,10
1a Waarde woningen eigenaren	5.896.400,00	-0,1139	-671.599,96
Subtotaal			-962.605,62

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Gewicht	Bedrag in basis
1e OZB waarde niet-woningen	109,65	380,6	41.731,23
8a Bijstandsontvangers (vanaf 2016)	127,67	2.085,74	266.279,47
8b Loonkostensubsidie	5	1.900,77	9.503,85
3a Eén-ouder-huishoudens	262	208,3	54.574,60
3b Huishoudens	4.632,00	90,74	420.307,68
3c Eenpersoonshuishoudens	1.204,00	21,05	25.344,20
2 Inwoners	10.501,00	153,39	1.610.748,39
4 Inwoners: jongeren < 20 jaar	2.473,00	242,58	599.900,34
5 Inwoners: ouderen > 64 jaar	2.065,00	81,12	167.512,80
5a Inwoners: ouderen > 74 en < 85 jaar	556	26,78	14.889,68
7 Lage inkomens	1.330,00	44,08	58.626,40
7b Lage inkomens (drempel) (vanaf 2016)	857,18	456,11	390.968,55
12 Minderheden	115	320,53	36.860,95
11a Uitkeringsontvangers (vanaf 2016)	841,67	83,58	70.346,50
13 Klientenpotentieel lokaal	8.780,00	39,19	344.088,20
14 Klientenpotentieel regionaal	1.850,00	22,13	40.940,50
38 Bedrijfsvestigingen	784	75,43	59.137,12
29 Historische woningen in bewoonde oorden 1930	678	31,31	21.228,18
31a ISV (a) stadsvernieuwing	0,00048821	12.328.880,91	6.019,06
31b ISV (b) herstructurering	0,00017957	7.566.718,34	1.358,78
36 Meerkernigheid	3	9.063,77	27.191,31
37 Meerkernigheid * bodemfactor buitengebied	3,81	14.833,11	56.514,15
36a Kernen met 500 of meer adressen	1	55.518,40	55.518,40
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	1.295,28	11,7	15.154,78
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	3.025,97	5,81	17.580,89
32a Omgevingsadressendichtheid (vanaf 2016)	3.182,08	74,24	236.237,32
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	38,1	1.520,38	57.926,48
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	30	958,59	28.757,70
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	68,88	3.080,12	212.158,67
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	56	1.139,69	63.822,64
21 Oppervlakte bebouwing	86	594,34	51.113,24
19 Oppervlakte binnenwater	41	37,19	1.524,79
16 Oppervlakte land	4.454,00	41,01	182.658,54
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	5.612,04	26,19	146.979,33
24a Woonruimten (vanaf 2016)	4.728,20	59,68	282.178,74
25a Woonruimten (vanaf 2016) * bodemfactor woonkernen	5.815,68	50,7	294.855,03
39 Vast bedrag	1	236.418,34	236.418,34
Subtotaal			6.206.956,81

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)

Uitkeringsfactor	1,448
Subtotaal (B x C (=uf))	8.987.673,46

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
61 Suppletiereregeling OZB	16.839,00	16.839,00
56a Suppletie-regeling groot onderhoud verdeelstelsel 2e fase	36.729,00	36.729,00
56b Cumulatiereregeling gemeentefonds (SU)	-47.693,00	-47.693,00
Subtotaal		5.875,00

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
71 Impuls Brede scholen combinatiefuncties (DU)	34.200,00	34.200,00
113 Peuterspeelzaalwerk (DU)	27.987,00	27.987,00
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (IU)	8.915,00	8.915,00
62 Wet maatschappelijke ondersteuning (IU)	772.155,00	772.155,00
185 Huishoudelijke hulp toelage (DU)	86.624,00	86.624,00
Subtotaal		929.881,00

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
172 decentralisatie AWBZ naar WMO (IU)	1.582.469,00	1.582.469,00
173 decentralisatie jeugdzorg (IU)	2.402.371,00	2.402.371,00
174 decentralisatie Participatiewet (IU)	1.619.174,00	1.619.174,00
Subtotaal		5.604.014,00

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker

Aanvullingen van de gebruiker	Opgave	Uitkering
Gemeenteposten:		
Verminderde uitname BCF m.i.v. 2010		0
Subtotaal		0

Totaal uitkering 2016: **14.564.837,84**

Functie 921	8.960.823,84
Functie 923	5.604.014,00

